

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön sekä siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia ja valmisteverotuslakia sekä säädettäväksi laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön. Voimassa oleva arvonlisä- ja valmisteverotuksen toteuttamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa annettu laki kumottaisiin. Lisäksi muutettaisiin ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annettua lakia.

Uudistuksessa arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön tehtäisiin Euroopan yhteisön lainsäädännön edellyttämät Ahvenanmaan maakunnan erityisasemasta johtuvat muutokset. Ahvenanmaan ja muun Suomen välille ehdotetaan säädettäväksi arvonlisä- ja valmisteverotusta koskeva veroraja. Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin tavaroiden ja palvelujen myynteihin ja siirtoihin sovellettaisiin samoja sääntöjä kuin Suomen ja Euroopan yhteisön ulkopuolisten maiden väliseen kauppaan. Siten muun muassa Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa vienti vapautettaisiin arvonlisäverosta ja vastaava maahantuonti verotettaisiin. Veroraja edellyttäisi tullilaitoksen toimesta tapahtuvan rajaverotuksen ja -valvonnan järjestämistä Ahvenanmaan ja muun Suomen välille. Verorajasta johtuvia poikkeuksia lukuunottamatta Ahvenanmaalla sovellettaisiin nykyiseen tapaan samaa arvonlisävero- ja

valmisteverojärjestelmää kuin muualla Suomessa.

Uuteen lakiin otettaisiin Ahvenanmaan ja muun Suomen välisen kaupan arvonlisä- ja valmistevero kohtelua koskevien säännösten lisäksi Ahvenanmaan ja muiden valtioiden välistä kauppaa koskevat yksityiskohtaiset säännökset.

Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä ilma-aluksilla ja kansainvälisillä linjoilla liikennöivillä vesialuksilla matkustaville myytävät alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteet ehdotetaan säädettäväksi valmistevero- ja arvonlisäverottomiksi. Alkoholi- ja tupakkavalmisteen verovapaus olisi rajoitettu vastaaviin määriin, jotka oikeuttavat verovapaaseen maahantuontiin yhteisön ulkopuolelta. Oluen osalta verovapaus olisi lisäksi rajoitettu kahteen litraan matkustajaa kohden.

Suomen ja Ruotsin välillä liikennöivillä vesialuksilla matkustaville tapahtuva arvonlisäverovapaa myynti rajoitettaisiin koskemaan alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteita.

Lisäksi arvonlisäverolakiin, valmisteverotuslakiin sekä ulkomaan liikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annettuun lakiin tehtäisiin eräitä lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 1997 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	5
1. Ahvenanmaan verokohtelu	5
1.1. Johdanto	5
1.2. Nykytila	5
1.2.1. Kolmansien alueiden arvonlisäverokohtelu Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan	5
1.2.1.1. Arvonlisäverolainsäädännön soveltamisala	5
1.2.1.2. Luovutuspaikkasäännökset	7
1.2.1.3. Tavaroiden maahantuonti	9
1.2.1.4. Maahantuontiin liittyvät verovapaudet	10
1.2.1.5. Maahantuontiin liittyvä menettely	10
1.2.1.6. Lykätty verotus maahantuonnissa	11
1.2.1.7. Kansainväliseen kauppaan liittyvät verottomuudet	11
1.2.1.8. Muita kysymyksiä	13
1.2.2. Kansallisten alueiden valmisteverokohtelu Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan	14
1.2.2.1. Valmisteverolainsäädännön soveltamisala	14
1.2.2.2. Tuonti yhteisön veroalueelle	15
1.2.2.3. Tuontiin liittyvät verovapaudet	16
1.2.2.4. Vienti yhteisön veroalueelta	16
1.2.2.5. Alusten muonitus ja myynti aluksilla	17
1.2.3. Suomen verolainsäädäntö	17
1.2.3.1. Yleistä	17
1.2.3.2. Arvonlisäverotus	17
1.2.3.3. Valmisteverotus	18
1.2.4. Nykytilan arviointi	19
1.3. Esityksen tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	19
1.4. Keskeiset arvonlisäverotusta koskevat ehdotukset	19
1.4.1. Arvonlisäverolainsäädännön soveltamisala	19
1.4.2. Luovutuspaikkasäännökset	20
1.4.3. Tavaroiden maahantuonti	20
1.4.4. Verovelvollisten tuonti	20
1.4.4.1. Lykätty verotus	20
1.4.4.2. Ehdotettu menettely	22
1.4.5. Yksityishenkilöiden ja muiden ei-verovelvollisten tuonti	23
1.4.5.1. Yleistä	23
1.4.5.2. Matkustajatuomiset	23
1.4.5.3. Kulkuneuvojen henkilökunta	23
1.4.5.4. Kaupalliset postilähettykset	24
1.4.5.5. Yksityishenkilöiden väliset postilähettykset	24
1.4.5.6. Muut yksityishenkilöiden tavarasiirrot	24
1.4.6. Maahantuontiin liittyvä menettely	25
1.4.7. Kaupallisen viennin verovapaus	25
1.4.8. Matkailijamyynnin verovapaus	26
1.4.9. Myynti vesi- ja ilma-aluksilla sekä lentoasemilla	26
1.4.9.1. Myynti vesi- ja ilma-aluksilla	26
1.4.9.2. Muonitus	28
1.4.9.3. Myynti lentoasemilla	29

1.4.10.	Kuljetuspalvelut ja niihin liittyvät palvelut	29
1.4.10.1.	Tavarakuljetukset ja niihin liittyvät palvelut	29
1.4.10.2.	Henkilökuljetukset	29
1.4.11.	Vientiin liittyvä menettely	30
1.4.12.	Muita kysymyksiä	30
1.4.12.1.	Yleistä	30
1.4.12.2.	Verollisen toiminnan alaraja	30
1.4.12.3.	Käännetty verovelvollisuus	30
1.4.12.4.	Ryhmien verotus	31
1.4.12.5.	Käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden marginaaliverotusmenettely	31
1.4.12.6.	Vähennys- ja palautusoikeus	31
1.5.	Keskeiset valmisteverotusta koskevat ehdotukset	32
1.5.1.	Valmisteverolainsäädännön soveltamisala	32
1.5.2.	Tuotteiden maahantuonti	32
1.5.3.	Tuotteiden vienti	33
1.5.4.	Alusten muonitus ja myynti aluksilla	33
2.	Myynti pohjoismaiden välillä liikennöivillä vesialuksilla	35
2.1.	Johdanto	35
2.2.	Nykytila	35
2.2.1.	Yhteisöläinsäädäntö	35
2.2.2.	Pohjoismaiden muonitus sopimus	35
2.2.3.	Suomen lainsäädäntö	36
2.3.	Ehdotetut muutokset	36
3.	Muut arvonlisäverotusta koskevat muutokset	37
4.	Muut valmisteverotusta koskevat muutokset	37
5.	Esityksen vaikutukset	38
5.1.	Taloudelliset vaikutukset	38
5.2.	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	38
6.	Asian valmistelu	39
7.	Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista	39
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	39
1.	Lakiehdotusten perustelut	39
1.1.	Yleistä	39
1.2.	Arvonlisäverolaki	39
1.3.	Valmisteverotuslaki	40
1.4.	Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön	43
1 luku.	Yleiset säännökset	43
2 luku.	Arvonlisäverotus	44
3 luku.	Valmisteverotus	54
4 luku.	Erinäiset säännökset	59
1.5.	Laki ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa	59
2.	Tarkemmat säännökset ja määräykset	60
3.	Voimaantulo	60

LAKIEHDOTUKSET	61
1. Laki arvonnäverolain muuttamisesta	61
2. Laki valmisteverotuslain muuttamisesta	62
3. Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonnävero- ja valmisteverolainsäädäntöön	64
4. Laki ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta	69
LIITE	71
Rinnakkaistekstit	71
1. Laki arvonnäverolain muuttamisesta	71
2. Laki valmisteverotuslain muuttamisesta	74
4. Laki ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta	77

YLEISPERUSTELUT

1. Ahvenanmaan verokohtelu

1.1. Johdanto

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen (SopS 103/94, jäljempänä liittymissopimus) liitteenä olevan pöytäkirjan N:o 2 (Ahvenanmaa-pöytäkirja) mukaan Ahvenanmaan alue jää niiden Euroopan yhteisön säännösten soveltamisalan ulkopuolelle, joiden tarkoituksena on yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden arvonlisäverotusta, valmisteverotusta ja muita välillisen verotuksen muotoja koskevaa lainsäädäntöä. Pöytäkirjan mukaan Ahvenanmaata pidetään arvonlisäverotuksessa kolmantena alueena ja valmisteverotuksessa direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle jäävänä kansallisena alueena. Poikkeuksen tarkoituksena on elinkelpoisen paikallisen talouden ylläpitäminen Ahvenanmaalla, eikä se vaikuta kielteisesti unionin etuihin tai sen yhteisiin politiikkoihin. Vapautus ei vaikuta yhteisön omiin varoihin.

Poikkeus mahdollistaa sen, että Ahvenanmaan ja yhteisön välisessä liikenteessä voidaan jatkaa verotonta myyntiä vesi- ja ilma-alusten matkustajille vuoden 1999 kestäkuun jälkeenkin, jolloin verovapaus poistuu muusta jäsenmaiden välisestä liikenteestä. Poikkeuksen neuvottelemisen taustalla oli alunperin nimenomaan se, että arvonlisä- ja valmisteverottoman matkustajamyynnin säilyttämistä pidettiin tärkeänä Ahvenanmaan liikenneyhteyksille ja sitä kautta maakunnan koko taloudelle. Lisäksi haluttiin varata mahdollisuus tarvittaessa soveltaa Ahvenanmaalla alempia arvonlisävero- ja valmisteverokantoja kuin muualla Suomessa.

Poikkeuksen johdosta Ahvenanmaata ei lueta yhteisön arvonlisävero- tai valmisteverolainsäädännön suhteen yhteisön arvonlisävero- eikä valmisteveroalueeseen, vaikka Ahvenanmaa kuuluu yhteisön tullialueeseen ja tullionioniin. Ahvenanmaa-pöytäkirjan mukaan poikkeama ei kuitenkaan vaikuta maakunnan ja Suomen valtakunnan väliseen toimivaltajakoon. Arvonlisä- ja valmisteverotusta koskevat asiat kuuluvat edelleen itsehallintolain (1144/91) 27 §:n 36 kohdan nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Suomessa on siten oikeus soveltaa Ahvenanmaan

alueella sellaista arvonlisävero- ja valmisteverojärjestelmää kuin se itse haluaa. Poikkeus ei myöskään estä Suomea soveltamasta maakunnassa samansisältöistä aineellista verolainsäädäntöä kuin muualla Suomessa.

Poikkeuksesta seuraa myös, että Ahvenanmaa on arvonlisä- ja valmisteverotuksessa kolmannen maan asemassa suhteessa muuhun Suomeen ja toisiin jäsenmaihiin. Tämä merkitsee sitä, ettei yhteisön veroalueen ja Ahvenanmaan välisiin tavaroiden myynteihin ja siirtoihin sovelleta yhteisökaupan arvonlisä- ja valmisteverotusjärjestelmää, vaan kolmansien maiden kanssa käytävään kauppaan liittyviä maahantuontia ja vientiä koskevia säännöksiä. Poikkeus vaikuttaa myös Ahvenanmaan ja jäsenvaltioiden välisen palvelukaupan, esimerkiksi kansainvälisten kuljetusten arvonlisäverokohteluun luovutuspaikka- ja verottomuussäännösten kautta.

Poikkeus edellyttäisi, että arvonlisäverotuksessa myös Ahvenanmaalta Suomeen tapahtuvat tavaroiden siirrot tulisi verottaa maahantuontina. Vastaavasti tavaroiden myynnit muualta Suomesta Ahvenanmaalle tulisi vapauttaa verosta. Valmisteverotuksessa Ahvenanmaalta muualle Suomeen siirrettävät tuotteet tulisi verottaa Suomen veroalueella tapahtuvan kulutukseen luovuttamisen perusteella. Tätä ei kuitenkaan ole nykyisin toteutettu, vaan arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa annetun lain 1485/94 (jäljempänä erillislaki) mukaan myynteihin ja muihin tavarain siirtoihin Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä sovelletaan kotimaan arvonlisä- ja valmisteverotusta koskevia säännöksiä. Sääntely ei tältä osin ole yhteisölainsäädännön mukainen.

1.2. Nykytila

1.2.1. Kolmansien alueiden arvonlisäverokohtelu Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan

1.2.1.1. Arvonlisäverolainsäädännön soveltamisala

Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellet-

tavaa arvonlisäverojärjestelmää koskevat säännökset sisältyvät pääosin jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaisamisesta - yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste 17 päivänä toukokuuta 1977 annettuun neuvoston kuudenteen direktiiviin 77/388/ETY, viimeksi muutettuna direktiivillä 95/7/EY (jäljempänä kuudes arvonlisäverodirektiivi).

Direktiiviä sovelletaan kunkin jäsenvaltion ja yhteisön alueella tapahtuviin tavaroiden ja palvelujen myynteihin ja muihin veronalaisiin toimiin. Jäsenvaltion ja yhteisön alue on määritelty direktiivin 3 artiklassa. Artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan jäsenvaltion alueella tarkoitetaan Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 227 artiklassa määriteltyä aluetta. Artiklan 3 kohdassa on tietyt alueet rajattu jäsenvaltion alueen ulkopuolelle. Suomen liittymissopimuksen mukaan myös Ahvenanmaa on tällainen veroalueen ulkopuolinen alue, vaikka se kuuluu yhteisön tullialueeseen. Yhteisöllä ja yhteisön alueella tarkoitetaan artiklan 1 kohdan mukaan edellä määriteltyjä jäsenvaltioiden alueita.

Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan kolmannella alueella tai kolmannella maalla tarkoitetaan kaikkia muita alueita kuin edellä määriteltyjä yhteisön ja jäsenvaltion alueita. Jäsenvaltion alueeseen maantieteellisesti kuuluvat mutta jäsenvaltion ja yhteisön veroalueen ulkopuoliset eli kolmannet alueet ovat siten yhteisön veroalueeseen nähden samassa asemassa kuin yhteisön ulkopuoliset eli kolmannet maat. Tällaisilla alueilla tapahtuviin veronalaisiin toimiin ei sovelleta yhteisön arvonlisäverolainsäädäntöä.

Lähtökohtana direktiivissä on alueperiaate, jonka mukaan kukin jäsenvaltio verottaa vain sen veroalueella tapahtuvat veronalaiset liiketoimet. Direktiivi sisältää yksityiskohtaiset säännökset siitä, missä jäsenvaltiossa veronalaisen toimen katsotaan tapahtuvan. Jos tavara tai palvelu luovutetaan direktiivin luovutuspaikkasäännösten mukaan jäsenvaltioon kuuluvalla mutta sen veroalueen ulkopuolisella kolmannella alueella, ei jäsenvaltiolla direktiivin mukaan ole velvollisuutta verottaa luovutusta. Jäsenvaltiolla on sitä vastoin tähän oikeus. Se ei tällöin ole verotuksessa sidottu yhteisön verolainsäädäntöön.

Arvonlisävero kohdistuu pääsääntöisesti vain niihin hyödykkeisiin, jotka kulutetaan jäsenvaltioiden alueella. Tämä määränpääeli kulutusmaaperiaate on toteutettu tavaroiden osalta vapauttamalla verosta niiden

myynti eli vienti yhteisön veroalueen ulkopuolelle ja verottamalla maahantuonti yhteisön veroalueen ulkopuolelta. Palvelujen osalta jo luovutuspaikkasäännökset ovat yleensä kulutusmaaperiaatteen mukaisia. Eräiden lähinnä tavaroiden vientiin liittyvien palvelujen myynti on lisäksi säädetty verottomaksi.

Tavaroiden maahantuontia ja vientiä koskevia säännöksiä ei vuoden 1993 alusta lukien ole sovellettu jäsenvaltioiden väliseen tavarakauppaan. Tätä kauppaa koskee erityinen yhteisökaupan verotusjärjestelmä, joka perustuu edelleen pääasiassa kulutusmaaperiaattele. Tavaroiden ostoja ja siirtoja toisista jäsenvaltioista ei enää valvota ja veroteta rajalla vaan kotimaan verotuksen yhteydessä yhteisö Hankintana. Vastaavasti toiseen jäsenvaltioon kuljetettavan tavarän myynti on veroton yhteisömyynti, jos ostaja on toisen jäsenvaltion arvonlisäverovelvollisten rekisteriin merkitty yritys. Kuluttajille tapahtuva myynti verotetaan pääsääntöisesti alkuperämaaperiaatteen mukaisesti myyjän maassa. Yhteisökaupan verotusjärjestelmään liittyy lisäksi kaukomyyntiä, uusien kuljetusvälineiden myyntiä ja ei-verovelvollisille yrityksille ja oikeushenkilöille tapahtuvaa myyntiä koskevia erityismenettelyjä.

Koska jäsenvaltioon kuuluvat mutta sen veroalueen ulkopuoliset kolmannet alueet rinnastetaan kolmansiiin maihin, verotetaan tällaiselta alueelta jäsenvaltion tai yhteisön veroalueelle tapahtuvat tavaroiden siirrot tavaroiden maahantuontina. Vastaavasti yhteisön veroalueelta kolmannelle alueelle kuljetettavien tavaroiden myynnit ja niihin liittyvät palvelujen myynnit on vapautettu verosta. Jäsenvaltion ja kolmannen alueen väliin tavarasiirtoihin ei sovelleta yhteisökaupan verotusjärjestelmää.

Veronalaisella toimella voi olla liittymäkohta kolmanteen alueeseen paitsi siten, että tavara kuljetetaan tällaiselta alueelta tai tällaiselle alueelle, myös siten, että myyjänä tai ostajana on kolmannelle alueelle sijoittautunut henkilö. Tämä voi vaikuttaa myynnin tai oston verokohteluun. Ostajan tai myyjän sijoittautumispaikkaa käytetään kriteerinä eräissä direktiivin luovutuspaikka- ja vientisäännöksissä. Lisäksi myyjän sijoittautumispaikka vaikuttaa verollisen toiminnan alarajan soveltamiseen, käännettyyn verovelvollisuuteen sekä vähennys- ja palautusmenettelyyn.

1.2.1.2. Luovutuspaikkasäännökset

Yleistä

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin tavaroiden ja palvelujen luovutuspaikkaa koskevat säännöt määräävät sen, missä jäsenvaltiossa verotus tapahtuu. Sääntöjen perusteella ratkaistaan myös se, tapahtuuko veronalainen toimi jäsenvaltion veroalueella vai sen alueeseen kuuluvalla kolmannella alueella. Luovutuspaikkasäännökset sisältyvät pääosin direktiivin 8 ja 9 artiklaan.

Tavarat

Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan ostajalle kuljetettavien tavaroiden luovutuspaikka on paikka, jossa tavarat ovat silloin, kun niiden kuljettaminen tai lähettäminen vastaanottajalle alkaa. Jos luovuttaja tai joku muu hänen puolestaan asentaa tai kokoaa tavarat, luovutuspaikka on paikka, jossa asennus tai kokoonpano tapahtuu. Jos tavaroiden kuljetus alkaa kolmannen maan alueelta, maahantuojan suorittaman luovutuksen ja sitä seuraavien luovutusten katsotaan artiklan 2 kohdan mukaan tapahtuvan siinä jäsenvaltiossa, johon tavarat tuodaan. Artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan sellaisten tavaroiden luovutuspaikka, joita ei lähetetä tai kuljeteta, on siellä, missä tavarat ovat luovutushetkellä.

Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan c alakohhta sisältää yhteisön alueella suoritettun matkustajakuljetusosuuden aikana vesi- tai ilma- aluksessa taikka junassa myytäviä tavaroita koskevan luovutuspaikkasäännöksen. Tällaisen kuljetuksen aikana myydyin tavarain luovutuspaikkana pidetään matkustajakuljetuksen lähtöpaikkaa. Yhteisön alueella suoritettulla matkustajakuljetusosuudella tarkoitetaan sellaista lähtö- ja saapumispaikan välistä kuljetusosuutta, jonka aikana ei pysähty kolmannella alueella. Matkustajakuljetuksen lähtöpaikalla tarkoitetaan ensimmäistä yhteisön alueella sijaitsevaa paikkaa, jossa matkustajia nousee kuljetusvälineeseen. Saapumispaikalla tarkoitetaan viimeistä yhteisön alueella sijaitsevaa paikkaa, jossa matkustajia poistuu kuljetusvälineestä. Paluumatkaa pidetään erillisenä kuljetuksena.

Edellä mainittu luovutuspaikkasäännös ei sovellu tavaroiden myynteihin, jotka tapahtuvat sellaisen jäsenvaltioiden välisen matkustajakuljetuksen aikana, jossa kuljetusväli-

ne pysähtyy kolmannella alueella. Pysähtyminen edellyttäne sitä, että alukseen voi nousta tai siitä voi poistua matkustajia. Luovutuspaikkasäännös ei myöskään sovellu myynteihin kolmannen alueen ja jäsenvaltion välillä tapahtuvan kuljetuksen aikana. Tällaisiin myynteihin sovelletaan 8 artiklan 1 kohdan b alakohtaa, jonka mukaan luovutuspaikka on tavaroiden luovutuspaikka luovutushetkellä. Myynnit tapahtuvat siten jäsenvaltion veroalueella siltä osin kuin luovutus tapahtuu sen aluevesillä tai ilmatilassa.

Direktiivin 28b artiklan B kohta sisältää kaukomyyntitavaroita koskevan erityissäännöksen, joka liittyy jäsenvaltioiden välillä tapahtuviin myynteihin. Se ei siten koske jäsenvaltioiden ja kolmansien alueiden välillä kuljetettavia tavaroita.

Direktiivin 28b artiklan A kohta sisältää jäsenvaltioiden väliseen yhteisökauppaan liittyvän yhteisöhankinnan tapahtumispaikkaa koskevat säännökset. Kohdan 1 alakohdan mukaan tavaroiden yhteisöhankinnan tapahtumispaikkana pidetään sitä paikkaa, jossa tavarat ovat lähetyksen tai kuljetuksen saapuessa hankkijalle. Kohdan 2 alakohdan mukaan yhteisöhankinnan tapahtumispaikan on kuitenkin katsottava sijaitsevan myös sen jäsenvaltion alueella, jonka antamaa arvonlisäverotunnistetta käyttäen hankkija on tehnyt hankinnan, jos hankkija ei osoita, että hankinta on verotettu 1 kohdan mukaisesti.

Yhteisöhankinnan tapahtumispaikkaa koskevia säännöksiä ei sovelleta kolmannella alueella. Yhteisöhankinnasta ei ole kysymys silloin, kun tavarain lähtö- tai määräpaikka on kolmas alue, vaikka kuljetus tapahtuisi jäsenvaltion veroalueen kautta. Vaikka ostaja käyttäisi ostossa kolmannelle alueelle annettua arvonlisäverotunnistetta ja lähtö- ja määräpaikkana olisi kahden eri jäsenvaltion veroalue, yhteisöhankinnan ei katsota tapahtuvan kolmannella alueella.

Palvelut

Direktiivin 9 artiklan 1 kohtaan sisältyy palvelujen luovutuspaikkaa koskeva yleissäännös. Sen mukaan palvelujen luovutuspaikka on paikka, johon myyjä on sijoittautunut tai jossa myyjällä on kiinteä toimipaikka, josta palvelu on luovutettu, tai näiden puuttuessa, missä hänellä on vakituinen osoite tai missä hän tavallisesti asuu. Yleissäännöstä sovelletaan, ellei jonkin palvelun osalta ole erikseen toisin säädetty.

Kuljetusvälineiden vuokraukseen sovelletaan edellä mainittua yleissäännöstä. Direktiivin 9 artiklan 3 kohdan mukaan välttääkseen kaksinkertaista verotusta, verottamatta jäämistä tai kilpailun häiriintymistä jäsenvaltio voi kuitenkin katsoa, että yleissäännöksen mukaan jäsenvaltion alueella tapahtuvan kuljetuskaluston vuokrauksen luovutuspaikka on yhteisön ulkopuolella, jos palvelun kulutus tapahtuu yhteisön ulkopuolella. Vastavasti jäsenvaltio voi katsoa muutoin yhteisön ulkopuolella olevan luovutuspaikan olevan jäsenvaltiossa, jos kyseisen palvelun kulutus tapahtuu jäsenvaltiossa.

Kiinteään omaisuuteen kohdistuvien palvelujen luovutuspaikka on 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan paikka, jossa omaisuus sijaitsee.

Kuljetuspalvelujen luovutuspaikka on 9 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan siellä, missä kuljetus suoritetaan ottaen huomioon kuljettu matka. Tämä ei kuitenkaan koske yhteisön sisäisiä tavarakuljetuksia.

Yhteisön sisäisen tavarakuljetuspalvelun luovutuspaikka on 28b artiklan C kohdan 2 alakohdan mukaan kuljetuksen lähtöpaikka. Jos tällainen kuljetuspalvelu on luovutettu asiakkaalle, joka on saanut arvonlisäverotunnisteen muussa jäsenvaltiossa kuin kuljetuksen lähtömaassa, kuljetuspalvelun luovutuspaikka on kuitenkin 3 alakohdan mukaan sen jäsenvaltion alueella, joka on antanut ostossa käytetyn arvonlisäverotunnisteen. Yhteisön sisäisenä tavarakuljetuksena pidetään 1 alakohdan mukaan tavaroiden kuljetusta, jonka lähtöpaikka ja saapumispaikka sijaitsevat kahden eri jäsenvaltion alueella. Yhteisökuljetuksena pidetään myös sellaista jäsenvaltion alueella tapahtuvaa kuljetusta, joka liittyy välittömästi edellä mainittuun kuljetukseen.

Yhteisön sisäisen tavarakuljetuspalvelun luovutuspaikkasäännöstä ei sovelleta kuljetukseen, jonka lähtö- tai saapumispaikka on kolmannella alueella. Vaikka lähtö- ja määräpaikka sijaitsevat kahden eri jäsenvaltion veroalueella ja ostaja käyttää ostossa kolmannella alueella annettua arvonlisäverotunnistetta, kuljetuksen ei katsota tapahtuvan kolmannella alueella vaan lähtövaltiossa.

Direktiivin 9 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan seuraavien palvelujen luovutuspaikka on siellä, missä palvelu suoritetaan:

- kulttuuri-, viihde-, urheilu-, opetus- ja muut sellaiset tilaisudet ja palvelut sekä niihin liittyvät palvelut;

- kuljetuksen liitännäispalvelut;
- irtaimien esineiden arvioiminen ja irtaimiin esineisiin kohdistuva työsuoritus.

Jos irtaimiin esineisiin kohdistuvien palvelujen tai yhteisökuljetuksen liitännäispalvelujen ostaja käyttää ostossa muun jäsenvaltion kuin palvelun suoritusvaltion antamaa arvonlisäverotunnistetta, palvelun luovutuspaikka on tunnisteiden antaneessa jäsenvaltiossa. Irtaimiin esineisiin kohdistuvien palvelujen osalta edellytyksenä on, että esine kuljetetaan pois työn suoritusvaltiosta. Jos ostaja käyttää ostossa kolmannella alueella annettua arvonlisäverotunnistetta, palvelun ei katsota tapahtuvan kolmannella alueella vaan työn suoritusvaltiossa.

Direktiivin 9 artiklan 2 kohdan e alakohdassa lueteltujen immateriaalipalvelujen luovutuspaikka on siellä, missä on ostajan sijoittautumispaikka tai kiinteä toimipaikka, johon palvelu on luovutettu, tai mainittujen paikkojen puuttuessa, paikka missä asiakkaalla on vakituinen osoite tai missä hän tavallisesti asuu. Säännöksen tarkoittamia palveluja ovat muun muassa erilaiset asiantuntija- ja suunnittelupalvelut, mainospalvelut ja muiden tavaroiden kuin kuljetusvälineiden vuokraus. Jos ostaja on sijoittautunut yhteisön alueelle, säännöstä sovelletaan kuitenkin vain, jos ostajana on elinkeinonharjoittaja. Jos yhteisön alueelle sijoittautunut ostaja ei ole elinkeinonharjoittaja vaan esimerkiksi yksityishenkilö, luovutuspaikka on palvelujen luovutuspaikkaa koskevan yleissäännöksen mukaan siinä jäsenvaltiossa, jonne myyjä on sijoittautunut tai jossa olevasta kiinteästä toimipaikasta palvelu myydään. Myytäessä immateriaalipalveluja kolmannella alueella kotipaikan omaaville muille henkilöille kuin elinkeinonharjoittajille luovutuspaikka on sitä vastoin tällöinkin kolmannella alueella.

Välityspalveluja koskevat luovutuspaikkasäännökset sisältyvät direktiivin 28b artiklan E kohtaan. Kohdan 3 alakohdan pääsäännön mukaan toisen nimissä ja lukuun toimivien välittäjien luovuttamien palvelujen luovutuspaikka on paikka, jossa nämä liiketoimet suoritetaan. Jos välittäjän asiakkaalle on annettu arvonlisäverotunniste muussa jäsenvaltiossa kuin missä liiketoimet suoritetaan, välittäjän palvelun luovutuspaikan katsotaan kuitenkin olevan sen jäsenvaltion alueella, joka on antanut ostossa käytetyn arvonlisäverotunnisteen asiakkaalle. Vastaavia sääntöjä sovelletaan kohdan 1 alakohdan

mukaan yhteisön sisäisten tavarakuljetuspalvelujen ja kohdan 2 alakohdan mukaan yhteisön sisäiseen tavarakuljetuspalveluun liittyvien palvelujen välitykseen. Jos ostaja käyttää edellä mainittujen välityspalvelujen ostossa kolmannella alueella annettua arvonlisäverotunnistetta, palvelun ei katsota tapahtuvan kolmannella alueella vaan välitetyn palvelun tai tavarán luovutusvaltiossa tai yhteisökujetuksen lähtövaltiossa.

1.2.1.3. Tavaroiden maahantuonti

Maahantuonnin käsite ja tuontipaikka. Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 2 artiklan 2 kohdan mukaan veroa suoritetaan tavaroiden maahantuonnista.

Tavarán maahantuonnin käsite on määritelty direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa. Sen mukaan tavarán maahantuonnilla tarkoitetaan ensinnäkin sellaisten tavaroiden tuontia yhteisön veroalueelle, jotka eivät täytä Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 9 ja 10 artiklassa säädettyjä ehtoja tai, jos tavarat kuuluvat Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen piiriin, jotka eivät ole vapaassa liikkeessä. Muiden tavaroiden osalta maahantuonnilla tarkoitetaan tuontia yhteisön veroalueen ulkopuolelta. Tämä tarkoittaa tuontia yhteisön tullialueeseen kuuluvilta mutta sen veroalueen ulkopuolisilta kolmansilta alueilta.

Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan maahantuonti tapahtuu siinä jäsenvaltiossa, jonka alueella tavara on, kun se tuodaan yhteisöön. Artiklan 3 kohdan mukaan tilanteissa, joissa vapaaseen liikkeeseen tullaamaton tavara sen tullessa yhteisöön ilmoitetaan direktiivin 16 artiklan 1 kohdan B alakohdan a—d alakohdassa tarkoitettuun suspensiomenettelyyn tai vastaavaan tullimenettelyyn, tuontipaikkana on se jäsenvaltio, jonka alueella tavara on, kun kyseinen menettely päättyy. Vastaavasti jos yhteisön tullialueelta mutta veroalueen ulkopuolelta tuotavat tavarat on niitä yhteisön veroalueelle tuotaessa asetettu 33a artiklan 1 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitettuun suspensiomenettelyyn tai vastaavaan tullimenettelyyn, maahantuonti tapahtuu vasta silloin, kun kyseinen menettely päättyy ja vasta siinä jäsenvaltiossa, jonka veroalueella tavarat ovat menettelyn päättyessä.

Veron maksuvelvollisuus. Direktiivin 21 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltio, johon tavarat tuodaan, määrää, kuka on veronmak-

suvelvollinen tavarán maahantuonnista suoritettavasta verosta.

Veron peruste. Direktiivin 11 artiklan B kohdan 1 alakohdan mukaan maahantuonnista suoritettavan veron peruste on yhteisön tullausarvosäännösten mukaan määritetty tullausarvo. Säännöksessä todetaan nimenomaisesti, että tätä sovelletaan myös maahantuotaessa tavaroita yhteisön tullialueelta sen veroalueelle. B kohdan 3—5 alakohta sisältää lisäksi arvonlisäverotuksessa sovellettavia erityissäännöksiä.

Verotettava tapahtuma ja verosaatavan syntyhetki. Verotettavaa tapahtumaa ja verosaatavan syntyhetkeä maahantuonnissa koskevat säännökset sisältyvät direktiivin 10 artiklan 1 ja 3 kohtaan. Verotettavalla tapahtumalla tarkoitetaan tapahtumaa, jonka perusteella verosaatavan syntymiselle välttämättömät oikeudelliset edellytykset täyttyvät. Verosaatavan syntymisellä taas tarkoitetaan veroviranomaisille lain nojalla tietystä hetkestä alkaen annettua oikeutta vaatia veron suorittamista veronmaksuvelvolliselta, vaikka maksuajankohtaa voidaan lykätä.

Verotettava tapahtuma ja verosaatava syntyy, kun tavara tuodaan yhteisöön. Jos tavaraa on yhteisöön tuotaessa sovellettu jotakin direktiivin 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä, verotettava tapahtuma ja verosaatava syntyvät kuitenkin silloin, kun menettely päättyy. Jos tavara on tullin, maatalousmaksun tai muun yhteisen politiikan mukaisen niihin verrattavan maksun alainen, verotettava tapahtuma ja verosaatava syntyvät kuitenkin vastaavana ajankohtana kuin kyseisten tullien osalta. Tullin suorittamisvelvollisuuden syntymisajankohtaa koskevia säännöksiä sovelletaan myös silloin, kuin tavarasta ei ole kannettava tullia.

Maahantuonnista suoritettavan veron vähentäminen. Direktiivin 17 artiklassa säädetään verovelvollisen oikeudesta vähentää hankinnasta suoritettava arvonlisävero. Vähennysoikeus koskee muun muassa maan alueella tavaroiden maahantuonnista maksettavaa arvonlisäveroa, jos tavarat hankitaan verollisia liiketoimia varten. Vähennysoikeuden edellytyksenä on 18 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan se, että verovelvollisella on maahantuontiasiakirja, jossa hänet todetaan vastaanottajaksi tai maahantuojaksi ja jossa todetaan tai jonka perusteella on mahdollista laskea maksettavan arvonlisäveron määrä. Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot määräävät edellytykset ja menettelyt,

joilla verovelvollinen voidaan oikeuttaa vähennyksen tekemiseen, jota hän ei ole tehnyt 1 kohdan mukaisesti.

1.2.1.4. Maahantuontiin liittyvät verovapaudet

Tavaroiden maahantuontia koskevista verovapauksista säädetään kuudennen arvonlisäverodirektiivin 14 artiklassa. Verotonta on sellaisen tavarat maahantuonti, jonka myynti elinkeinonharjoittajan toimesta on maan sisällä kaikissa olosuhteissa verotonta. Verotonta on myös sellaisen tavarat maahantuonti, joka on tulliton muun säännöksen kuin yhteisen tullitariffin perusteella. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin olla myöntämättä verottomuutta, jos se todennäköisesti vaikuttaisi vakavasti kilpailuolosuhteisiin. Verottomuuksista säädetään tarkemmin seuraavissa direktiiveissä: direktiivin (77/388/ETY) 14 artiklan 1 kohdan d alakohdan soveltamisalasta vapautettaessa tietty tavaroiden lopullinen maahantuonti arvonlisäverosta 28 päivänä maaliskuuta 1984 annetussa neuvoston direktiivissä 83/181/ETY (jäljempänä verottomuusdirektiivi) kansainvälisessä matkustajaliikenteessä tapahtuvassa maahantuonnissa kannettaviin liikevaihto- ja valmisteveroihin liittyviä vapautuksia koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhdenmukaistamisesta 28 päivänä toukokuuta 1969 annetussa direktiivissä 69/169/ETY (jäljempänä matkatavaradirektiivi) ja tavaroiden maahantuonnissa pieninä muina kuin kaupallisina lähetyksinä kolmansista maista sovellettavista verovapautuksista 19 päivänä joulukuuta 1978 annetussa direktiivissä 78/1035/ETY (jäljempänä lahjalähetyksidirektiivi). Direktiivien mukaiset verottomuudet vastaavat pääosin yhteisön tullilainsäädännön mukaisia tullittomuuksia. Maahantuontiin yhteisön tullialueeseen kuuluvalta kolmannelta alueelta jäsenvaltion veroalueelle on sovellettava samoja verottomuuksia kuin muuhunkin maahantuontiin.

Matkatavaradirektiivin perusteella verotonta on matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissaan maahantuomat tavarat 175 ECU:n eli 1 100 markan arvoon asti. Tähän arvoon ei lueta yhteisöön palaavan henkilön matkatavaroinaan jälleentuomia tavaroita eikä yhteisöön saapuvan matkustajan matkansa ajaksi väliaikaisesti tuomia henkilökohtaisia matkatavaroita. Tämän lisäksi verotta saa tuoda alkoholia, tupakkaa ja muita

määrällisesti rajoitettuja tavaroita vahvistetuihin määriin asti. Jäsenvaltiot voivat alentaa sellaisten verosta vapautettujen tavaroiden arvoa tai määrää, jotka raja-alueella asuvat henkilöt, rajatyöntekijät tai kolmansien maiden ja yhteisön välisessä liikenteessä käytettävien kulkuneuvojen henkilöstö tuovat maahan.

1.2.1.5. Maahantuontiin liittyvä menettely

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 23 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot määräävät maahantuotujen tavaroiden osalta yksityiskohtaiset säännöt ilmoitusten tekemisestä ja veron maksamisesta. Yhteisön tullialueeseen kuuluvalta mutta sen veroalueen ulkopuoliselta kolmannelta alueelta yhteisön veroalueelle tapahtuvien maahantuonteihin sovellettavia mahdollisuuksia ja menettelyjä koskevat kuitenkin direktiivin 33a artiklan erityissäännökset.

Direktiivin 33a artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan yhteisön tullialueelta sen veroalueelle tuotavaan tavarahan sovelletaan yhteisön tullilainsäädännön mukaisia, yhteisön tullialueelle tuotavaa tavaraa koskevia mahdollisuuksia. Näitä ovat muun muassa tavaroiden esittämiselvöllisyys ja ilmoittamisvelvollisuus SAD- eli yhtenäisasiakirjalta.

Yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (jäljempänä tullikoodeksi) 163 artiklan mukaan sisäiseen passitusmenettelyyn asettaminen mahdollistaa tavarat siirron tullialueeseen kuuluvalla alueella kolmannen maan kautta toiseen tullialueeseen kuuluvaan maahan ilman, että tavarat tullioikeudellinen asema muuttuu. Sisäistä passitusmenettelyä käytetään tietyistä yhteisön tullikoodeksin soveltamista koskevista säännöksistä annetun komission asetuksen (ETY) n:o 2454/93 (jäljempänä soveltamisasetus) 311 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdan mukaan myös siirrettäessä tavaraa yhteisön tullialueeseen kuuluvalla kolmannelta alueelta yhteisön veroalueelle, jälkimmäiseltä alueelta ensin mainitulle alueelle tai tällaiselta kolmannelta alueelta toiselle samanlaiselle alueelle.

Direktiivin 33a artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan milloin yhteisön tullialueelta sen veroalueelle siirrettävien tavaroiden määräraikka on muun kuin sen jäsenvaltion veroalueella, jonne tavarat saapuivat, tavarat liikkuvat yhteisössä yhteisön tullilainsäädän-

nön mukaisessa sisäisessä passitusmenettelyssä, jos ne on siihen ilmoitettu.

Direktiivin 33a artiklan 1 kohdan c alakohta koskee yhteisön veroalueelle tuotavia tavaroita, joihin voitaisiin soveltaa jotakin 16 artiklan 1 kohdan B alakohdan a—d alakohdassa tarkoitettua menettelyä (väliaikainen varastointi, siirtäminen vapaa-alueelle tai vapaavarastoon, tullivarastointimenettely, sisäinen jalostus suspensiojärjestelyin) tai väliaikaista maahantuontimenettelyä täysin tulleitta, jos tavarat olisi tuotu yhteisön tullialueen ulkopuolelta. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tällaisessa tilanteessa olevat tavarat voivat olla yhteisössä niillä edellytyksillä, joita sovelletaan mainittuihin menettelyihin.

1.2.1.6. *Lykätty verotus maahantuonnissa*

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 23 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat määrätä, että tavaroiden maahantuonnista suoritettavaa arvonlisäveroa ei tarvitse maksaa tuontihetkellä, jos vero ilmoitetaan kotimaan verotuksen yhteydessä annettavassa veroilmoituksessa. Säännös koskee vain elinkeinonharjoittajien ja verovelvollisten henkilöiden (taxable persons or persons liable to tax) tai niiden tiettyjen ryhmien toimesta tapahtuvia maahantuontejä. Verovelvollisilla henkilöillä tarkoitettaneen kaikkia niitä henkilöitä, jotka ovat verovelvollisia kotimaan verotuksessa.

Edellä mainittu 23 artikla mahdollistaa paitsi veron maksamisen siirtämisen kotimaan verotuksen yhteyteen, myös siirtymisen rajalla tapahtuvasta veron määrittämisestä kotimaan verotuksen yhteydessä tapahtuvaan oma-aloitteisesti tapahtuvaan verotukseen. Rajalla on kuitenkin oltava valvonta, joka mahdollistaa lykätyn menettelyn piiriin kuuluvien maahantuojien erottelun muista maahantuojista samoin kuin tavaroiden ilmoittamisen ja asettamisen johonkin suspensiomenettelyyn tai muuhun vastaavaan tullimenettelyyn. Lisäksi direktiivin 33a artiklan mukaan on noudatettava tullilainsäädännön mukaisia muodollisuuksia. Siten ilmoitusvelvollisuuden ja muiden tullilainsäädännön mukaisten muodollisuuksien yksinkertaistaminen on mahdollista vain yhteisön tullilainsäädännön mahdollistamissa rajoissa.

Direktiivin 23 artikla ei mahdollista sitä, että maahantuonti verotettavana tapahtumana kokonaan poistetaan. Tavaroiden maahan-

tuonnin verokohtelussa on siten lykätystä menettelystä huolimatta sovellettava direktiivin maahantuontia koskevia erityissäännöksiä verotettavan tapahtuman ja verosaatavan syntyhetkestä, veron perusteesta, verottomuuksista ja vähennysoikeuden tositteesta.

1.2.1.7. *Kansainväliseen kauppaan liittyvät verottomuudet*

Yleistä

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 15 artiklassa säädetään yhteisöstä tapahtuvan viennin ja vastaavien liiketoimien sekä kansainvälisen liikenteen verottomuuksista. Jäsenvaltioiden on myönnettävä verottomuudet asettamallaan, verottomuuksien asianmukaiseen soveltamiseen tähtäävillä edellytyksillä. Kansainväliseen liikenteeseen liittyvät verottomuudet koskevat sekä jäsenvaltioiden välisiä että yhteisön ulkopuolelle suuntautuvia kuljetuksia. Kansainväliseen kauppaan liittyviä verottomuussäännöksiä sisältyy myös direktiivin 14 ja 16 artiklaan.

Tavaroiden vienti

Jäsenvaltioiden on direktiivin 15 artiklan 1 kohdan mukaan vapautettava verosta sellaisten tavaroiden myynti, jotka myyjä tai joku muu hänen puolestaan kuljettaa yhteisön ulkopuolelle. Artiklan 2 kohdan mukaan tavaroiden myynti on verotonta myös silloin, kun tavarat kuljetetaan yhteisön ulkopuolelle sellaisen ostajan toimesta tai toimeksiannosta, joka ei ole sijoittautunut maan alueelle. Verovapaus koskee myös vientiä yhteisön veroalueelta yhteisön tullialueeseen kuuluvalla kolmannelle alueelle.

Matkailijamyynti

Direktiivin 15 artiklan 2 kohdan mukaan verosta tulee vapauttaa tavarain myynti matkailijalle kuljetettavaksi matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissa yhteisön ulkopuolelle edellyttäen, että:

- matkustaja ei ole sijoittautunut yhteisön alueelle;
- tavarat kuljetetaan yhteisön ulkopuolelle kolmen kuukauden kuluessa siitä kuukaudesta, jona myynti suoritettiin; ja
- myynnin kokonaisarvo, arvonlisävero mukaan lukien, on kansallisena valuuttana enemmän kuin 175 ECU:a; jäsenvaltiot voi-

vat kuitenkin vapauttaa verosta myynnin, jonka kokonaisarvo on tätä määrää pienempi.

Vienti on todistettava laskulla tai muulla vastaavalla asiakirjalla, jonka se tullitoimipaikka on vahvistanut, jonka kautta tavarat on viety yhteisöstä. Matkatavaran verotuksesta Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välisessä liikenteessä sekä lentoasemalle tapahtuvasta verovapaasta myynnistä näissä valtioissa tehdyn sopimuksen (SopS 33-34/8), jäljempänä matkatavarasopimus, osapuolet voivat kuitenkin jatkaa menettelyä, jossa Norjan tulliviranomaiset vahvistavat laskun, joka koskee norjalaisten matkailijoiden Tanskasta, Suomesta tai Ruotsista ostamia, Norjaan viemiä tavaroita. Tämä on todettu direktiivin 95/7/EY hyväksymistä koskevassa neuvoston pöytäkirjassa.

Verovapaus koskee myös jäsenvaltion veroalueelta yhteisön tullialueeseen kuuluvalla kolmannelle alueelle kuljetettavia tavaroita.

Irtaimiin esineisiin kohdistuvat työsuoritukset

Direktiivin 15 artiklan 3 kohdan mukaan verotonta on irtaimiin esineisiin kohdistuvien työsuoritusten myynti, jos esineet viedään työn jälkeen yhteisön ulkopuolelle myyjän tai sellaisen ostajan toimesta, joka ei ole sijoittautunut yhteisöön. Työt tulevat verotetuksi tavaroiden maahantuonnin yhteydessä. Säännös koskee myös kolmannelle alueelle myytäviä työsuorituksia.

Kansainvälisessä liikenteessä olevat vesi- ja ilma-alukset

Direktiivin 15 artiklan 4—9 kohdissa verosta on tietyin edellytyksin vapautettu tavaroiden ja palvelujen myynti kansainvälisessä liikenteessä oleville vesi- ja ilma-aluksille sekä tällaisten alusten myynti ja vuokraus. Artiklan 4 kohdan mukaan komissio tulee antamaan neuvostolle ehdotukset yhteisiksi säännöiksi näiden verottomuuksien soveltamisalasta ja toteuttamisesta. Kunnes mainitut säännöt tulevat voimaan jäsenvaltiot voivat rajoittaa vesialusten polttoainetta ja muonitusta koskevan verottomuuden soveltamisalaa.

Vesialusten osalta Suomi on saanut liittymissopimuksessa oikeuden vapauttaa tietynlaiset vesialukset ja niihin kohdistuvat työsuoritukset verosta riippumatta siitä, käy-

tääkö niitä kansainvälisessä liikenteessä. Poikkeus on voimassa vuoteen 2001 asti.

Direktiivin 28k artikla sisältää säännöksen jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä olevilla aluksilla tapahtuvan tavaramyynnin verottomuudesta. Artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa verosta yhteisön sisäisellä lennolla tai merimatalla toiseen jäsenvaltioon matkustavan matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissa kuljetettavien tavaroiden luovutukset lentokentällä tai satamassa sijaitsevassa verovapaassa myymälässä taikka aluksessa. Verottomuuden yläraja on 90 ECU:a eli noin 550 markkaa. Tämän lisäksi verotta saadaan myydä alkoholia, tupakkaa ja muita määrällisesti rajoitettuja tuotteita vastaavat määrät, jotka oikeuttavat verovapaaseen maahantuontiin yhteisön ulkopuolelta.

Direktiiviin ei sisälly säännöstä jäsenvaltion ja kolmannen maan tai alueen välisessä liikenteessä olevilla aluksilla tapahtuvan tavarann myynnin verottomuudesta. Jäsenvaltioiden tulisi siten periaatteessa verottaa tällaisen myynnit siltä osin kuin ne tapahtuvat jäsenvaltion aluevesillä tai ilmatilassa. Käytännössä mainitut myynnit on kuitenkin yleisesti vapautettu verosta.

Vientiin ja tuontiin liittyvät palvelut

Direktiivin 15 artiklan 13 kohdan mukaan välittömästi tavaroiden vientiin yhteisön ulkopuolelle liittyvien palvelujen myynti on verotonta. Siten esimerkiksi tavaroiden kuljetus yhteisön ulkopuolelle ja tällaisen kuljetuksen liitännäispalvelut ovat verottomia. Ne tulevat verotetuiksi osana maahantuotujen tavaroiden arvoa silloin, kun maahantuonti on verollinen.

Direktiivin 14 artiklan 1 kohdan i alakohdan mukaan tavaroiden maahantuontiin liittyvien palvelujen myynti on verotonta, jos palvelujen arvo on luettava tavaroiden maahantuonnista suoritettavan veron perusteseen. Palvelujen myynti on katsottu verottomaksi riippumatta siitä, onko maahantuonti verollinen vai ei. Esimerkiksi muuttotavarakuljetukset yhteisön ulkopuolelta jäsenvaltioon ovat siten verottomia.

Edellä mainittuja säännöksiä sovelletaan myös jäsenvaltion veroalueelta yhteisön tullialueeseen kuuluvalla kolmannelle alueelle tapahtuvaan vientiin ja tällaiselta alueelta jäsenvaltion veroalueelle tapahtuvaan tuontiin.

Kansainväliseen tavaraliikenteeseen liittyvät verovapaudet

Direktiivin 16 artiklassa annetaan jäsenvaltiolle oikeus vapauttaa verosta tietyt maahantuonnit sekä tavaroiden ja palvelujen myynnit, jotka liittyvät kansainväliseen tavaraliikenteeseen. Verosta voidaan vapauttaa esimerkiksi tullivarastointimenettelyyn asetettujen tavaroiden myynnit ja verottomiin varastoihin asetettavien tavaroiden maahantuonnit ja myynnit. Verottomuudet koskevat myös kolmansilta alueilta tuotavia tavaroita.

Henkilökuljetukset

Henkilökuljetusten osalta direktiivissä ei ole pysyviä verottomuussäännöksiä. Luovutuspaikkasäännösten perusteella jäsenvaltioiden tulisi siten periaatteessa verottaa kansainväliset henkilökuljetukset niiden veroalueella tapahtuvan kuljetusosuuden osalta. Suomella on kuitenkin oikeus liittymissopimuksen siirtymämääräyksen mukaan vapauttaa toistaiseksi verosta kansainväliset henkilökuljetukset Suomessa tapahtuvan kuljetusmatkan osalta.

Vientiin liittyvä menettely

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 33a artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan yhteisön veroalueelta yhteisön tullialueeseen kuuluvalla kolmannelle alueelle vietävään tavarahan sovelletaan yhteisön tullilainsäädännön mukaisia, yhteisön tullialueelta vietävää tavaraa koskevia muodollisuuksia. Artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun tavarat, jotka on väliaikaisesti viety yhteisön veroalueen ulkopuolelle, palaavat yhteisöön, niihin sovelletaan samoja säännöksiä kuin yhteisön tullialueen ulkopuolelle väliaikaisesti vietyihin tavarihin. Säännösten tarkoituksena on varmistaa, että tullialueeseen kuuluvien veroalueen ulkopuolisten kolmansien alueiden kanssa käytävää kauppaa kohdellaan samojen säännösten mukaisesti, joita sovelletaan kolmansien maiden kanssa käytävään kauppaan.

1.2.1.8. Muita kysymyksiä

Verollisen toiminnan alaraja

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 24 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan jä-

senvaltio voi myöntää verovapautuksen sellaisille elinkeinonharjoittajille, joiden vuosittainen liikevaihto on enintään 5 000 ECU:a. Liittymissopimuksessa Suomelle on myönnetty oikeus vapauttaa verosta sellaiset elinkeinonharjoittajat, joiden vuosittainen liikevaihto on vähemmän kuin 10 000 ECU:a vastaava määrä kansallisessa valuutassa. Artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaan vapautus ei koske maan alueelle sijoittumattoman verotettavan henkilön harjoittamaa myyntiä. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, ettei tällaisten yritysten vähennys-oikeudelle aseteta rajoituksia.

Käännetty verovelvollisuus

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 21 artiklan 1 kohdan mukaan milloin tavaroiden tai palvelujen myyjänä on verotettava henkilö, joka ei ole sijoittautunut maan alueelle, jäsenvaltiot voivat säätää veronmaksuvelvolliseksi jonkun toisen henkilön, kuten veroedustajan tai ostajan. Ostaja on säädettävä veronmaksuvelvolliseksi eräissä yhteisökaupan verotusjärjestelmään liittyvissä erityistilanteissa (kolmiantakauppa, irtaimen esineeseen kohdistuvat palvelut, yhteisökuljetukset ja niihin liittyvät palvelut sekä välityspalvelut). Lisäksi ostaja on säädettävä veronmaksuvelvolliseksi immateriaalipalvelujen ostosta henkilöltä, joka ei ole sijoittautunut maan alueelle.

Ryhmäkisteröinti

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltio voi käsitellä yhtenä verotettavana henkilönä maan alueelle sijoittautuneita juridisesti erillisiä henkilöitä, jotka ovat rahoitussellisesti, taloudellisesti ja organisatorisesti läheisesti sidoksissa toisiinsa. Yhdeksi verovelvolliseksi katsottavaan ryhmään ei saa kuulua henkilöitä, jotka ovat sijoittautuneita jäsenvaltion veroalueen ulkopuolelle.

Käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden marginaaliverotusmenettely

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 26a artiklassa säädetään käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden jälleenmyyntiin sovellettavasta marginaaliverotusmenettelystä. Mainittujen tavaroiden

jälleenmyyjä voi säännöksen mukaan suorittaa veroa tällaisten tavaroiden voittomarginaalista eikä niiden koko myyntihinnasta kuten muiden tavaroiden kohdalla.

Marginaaliverotusmenettelyä voidaan soveltaa lähtökohtaisesti vain sellaisten tavaroiden myyntiin, jotka jälleenmyyjä on ostanut kotimaasta tai toisesta jäsenvaltiosta. Menettelyä ei voida soveltaa sellaisten käytettyjen tavaroiden myyntiin, jotka jälleenmyyjä tuo maahan yhteisön ulkopuolelta. Tämä koskee myös kolmansilta alueilta tapahtuvaa tuontia.

Vähennys- ja palautusoikeus

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklan 2 kohdan mukaan verovelvollinen saa vähentää suoritettavasta verosta hänelle luovutettavista tavaroista ja palveluista ja maahantuoduista tavaroista maan alueella suoritettun veron, jos hyödykkeet on hankittu verollisia liiketoimia varten. Säännöksen perusteella jäsenvaltion veroalueella suoritettavasta verosta ei saa vähentää kolmannella alueella suoritettavaa veroa.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on myös myönnettävä veron vähennys- tai palautusoikeus, jos tavarat tai palvelut on hankittu sellaisia verottomia liiketoimia varten, joissa on kyse viennistä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Sama koskee hankintoja sellaisia toisen maan alueella suoritettuja liiketoimia varten, jotka oikeuttaisivat vähennykseen, jos ne olisi suoritettu maan alueella. Artiklan 4 kohdan mukaan 3 kohdassa tarkoitettu palautus myönnetään sellaisten verotettavien henkilöiden osalta, jotka ovat sijoittautuneet toiseen jäsenvaltioon, direktiivin 79/1072/ETY mukaisesti, ja sellaisten verotettavien henkilöiden osalta, jotka eivät ole sijoittautuneet yhteisön alueelle, direktiivin 86/560/ETY mukaisesti. Kyseiset direktiivit sisältävät yksityiskohtaiset säännökset palautusmenettelystä.

Kolmannelle alueelle sijoittautuneiden elinkeinonharjoittajien, jotka suorittavat jäsenvaltion veroalueella verollisia ostoja kolmannella alueella harjoittamaansa toimintaa varten, tulisi hakea ostoihin sisältyvä vero takaisin palautuksena noudattaen direktiivin 86/560/ETY säännöksiä. Kyseisen direktiivin mukaan jäsenvaltiot eivät saa soveltaa yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneiden verotettavien henkilöiden palautusmenettelyyn edullisempia ehtoja kuin yhteisön alueelle sijoit-

tautuneiden henkilöiden palautusmenettelyyn.

1.2.2. Kansallisten alueiden valmisteverokohtelu Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaan

1.2.2.1. Valmisteverolainsäädännön soveltamisala

Euroopan unionin jäsenvaltioissa noudatettavasta valmisteverotuksesta säädetään valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta 25 päivänä helmikuuta 1992 annetussa neuvoston direktiivissä 92/12/ETY (jäljempänä järjestelmädirektiivi). Direktiivin soveltamisalan piiriin tulevat jäsenvaltiossa valmistetut ja sinne tuodut tuotteet, joille on erillisissä direktiiveissä määritelty harmonoidun valmisteveron veropohja, verorakenne ja vähimmäisverotasot. Veroharmonointi koskee tupakkavalmisteita, alkoholia ja alkoholijuomia sekä mineraaliöljyjä. Jäsenvaltiolla on lisäksi oikeus kantaa valmisteveroja muistakin tuotteista, kunhan tämä ei aiheuta rajatoinenpiteitä jäsenvaltioiden välisessä kaupassa.

Järjestelmädirektiivin 2 artiklan mukaan harmonoituja veroja koskevia direktiivejä sovelletaan kunkin jäsenvaltion ja yhteisön valmisteveroalueella, jotka on määritelty mainituissa artiklassa. Artiklan mukaan veroalueella tarkoitetaan yhteisön aluetta, sellaisena kuin se kunkin jäsenvaltion osalta on määritelty Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 227 artiklassa. Eräät jäsenvaltioiden niin sanotut kansalliset alueet, kuten Kanarian saaret, on suljettu jäsenvaltioiden veroalueiden ja siten myös harmonoitua valmisteverotusta koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Ahvenanmaapöytäkirjan 2 artiklassa on nimenomainen maininta siitä, että Ahvenanmaata on pidettävä sellaisena järjestelmädirektiivin 2 artiklassa tarkoitettuna kansallisena alueena, johon ei sovelleta niitä yhteisösäännöksiä, joiden tarkoituksena on yhdenmukaistaa valmisteverotusta. Ahvenanmaa ei siten kuulu valmisteverotusta koskevan yhteisöverolainsäädännön soveltamisalaan alueellisesti eikä aineellisesti.

Euroopan yhteisön valmisteverotusta koskevien säännösten tarkoituksena on luoda verotuksellisesti tasapuoliset kilpailuedelly-

tykset sisämarkkina-alueella sekä mahdollistaa rajatoimenpiteiden poistaminen jäsenvaltioiden välillä tavaroiden siirroissa. Samalla on luotu valvontaedellytykset sille, että verot tulevat kannetuiksi oikeaan aikaan ja oikeassa verotusmaassa, joka pääsääntöisesti on se jäsenvaltio, jossa tavarat luovutetaan kuluutukseen.

Kaupallisen toiminnan valmisteverotukseen sovelletaan jäsenvaltioiden välillä määräämisperiaatetta. Sen mukaan tavarat voidaan siirtää verotta jäsenvaltiosta toiseen ja ne tulevat verotetuiksi vasta siinä jäsenvaltiossa, jossa kulutukseen luovuttaminen tapahtuu. Yksityishenkilöiden hankinnat tulevat pääsääntöisesti verotetuiksi siinä jäsenvaltiossa, josta ne hankitaan.

Valmisteveron alaisten tuotteiden siirtoihin yhteisön veroalueeseen kuuluvan ja siihen kuulumattoman alueen välillä ei voida soveltaa niitä yhteisökauppaa koskevia järjestelmädirektiivin säännöksiä, jotka muun muassa mahdollistavat tuotteiden verottomat siirrot kahden jäsenvaltion veroalueen välillä ja jotka toisaalta velvoittavat esimerkiksi kauppamyntilanteessa lähtöjäsenvaltion myyjän suorittamaan määräjäsenvaltion valmisteveron. Sitä vastoin siirtoihin on sovellettava veroalueelle tapahtuvaa tuontia ja sieltä tapahtuvaa vientiä koskevia säännöksiä.

1.2.2.2. Tuonti yhteisön veroalueelle

Järjestelmädirektiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan harmonoitujen valmisteverojen alaiset tuotteet tulevat verotuksen kohteeksi, kun niitä valmistetaan yhteisön alueella taikka kun niitä tuodaan yhteisön alueelle. Yhteisön tullialueen ulkopuolelta tapahtuvan tuonnin lisäksi tuonnilla tarkoitetaan tuotteiden saapumista yhteisön veroalueelle myös kansalliselta, veroalueeseen kuulumattomalta alueelta. Tuotteisiin on tällöin sovellettava harmonoidun valmisteverotuksen osalta tuontia koskevia yhteisösäännöksiä tuotteiden aikaisemmasta verokohtelusta riippumatta.

Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan, jos tuotteet on niiden saapuessa veroalueelle asetettu johonkin yhteisön tullimenettelyyn, niiden tuonnin katsotaan tapahtuvan vasta siinä ajankohtana, kun tullimenettelyä lakataan soveltamasta näihin tuotteisiin. Toisin kuin kuudes arvonlisäverodirektiivi, järjestelmädirektiivi ei edellytä tullialueelta, mutta veroalueen ulkopuolelta tapahtuvaan tuontiin sovellettavaksi yhteisön tullilainsäädännön

tarkoittamia tullimuodollisuuksia. Toisaalta järjestelmädirektiivi käytännössä sallii tullimuodollisuuksien, esimerkiksi tullimenettelyjen soveltamisen näihin tuotteisiin. Tuontihetken määrittelyyn lisäksi 5 artiklan 2 kohdassa todetaan, että yhteisön veroalueelle tuotavat tuotteet, jotka on asetettu tullikodeksissa tarkoitettuun tullisuspensiomenettelyyn, ovat myös valmisteverotusmielessä väliaikaisesti valmisteverottomia.

Sisäistä passitusta ei nimenomaisesti mainita verosuspensioon oikeuttavana järjestelynä. Koska sanottua menettelyä on kuitenkin tavaroiden tullioikeudellisen yhteisöstatuksen osoittamiseksi sovellettava siirrettäessä tavaroita yhteisön arvonlisäveroalueeseen kuuluvan ja siihen kuulumattoman alueen välillä, menettely tulee sovellettavaksi myös valmisteverotuksessa. Järjestelmädirektiivin 5 artiklan 1 kohdan nojalla voidaan katsoa, että yhteisön valmisteverorajan yli sisäisessä passitusmenettelyssä saapuvat tavarat tulevat verotuksen piiriin vasta siinä ajankohtana, jona sanottu menettely veroalueella päätetään.

Järjestelmädirektiivin 6 artikla sisältää säännöksen siitä, koska jäsenvaltion valmisteverosaatavan katsotaan syntyvän sekä siitä, mille jäsenvaltiolle verosaatava syntyy. Artiklan mukaan valmistevero tulee suoritettavaksi silloin, kun tuote luovutetaan kulutukseen taikka kun verotettavaa hävikkiä todetaan valmisteveroalueella. Veron kantamisen edellytykset tulevat arvioitaviksi ja veron määrä suoritettavaksi sille jäsenvaltiolle ja siinä ajankohtana voimassa olevien säännösten mukaan, jotka ovat voimassa sen jäsenvaltion veroalueella siinä ajankohtana, jona kulutukseen luovuttaminen tapahtuu tai hävikkiä todetaan. Artiklassa on määritelty kulutukseen luovuttaminen siten, että sillä tarkoitetaan tapahtumaa, jossa tuotteeseen ei voida soveltaa tai jossa siihen lakataan soveltamasta suspensiojärjestelyä eli väliaikaisesta valmisteverottomuutta. Artiklassa on mainittu tällaisena tapahtumana myös tuonti eli veroalueelle saapuminen silloin, kun tuotetta ei ole asetettu tullisuspensiojärjestelyyn.

Yhteisön veroalueelle saapuvien tuotteiden suspensiojärjestelyä voidaan verotettavaksi sinänsä katsottavan tuontitapahtuman jälkeen jatkaa siirtämällä tuotteet veroalueella olevaan verottomaan varastoon, jolloin ne siirtyvät yhteisökauppaan sovellettavan väliaikaisen valmisteverottomuuden piiriin. Verotomassa varastossa tuotteita voidaan säilyttää

väliaikaisesti valmisteverottomina, jolloin verosaatavan syntymäajankohta lykkääntyy siihen ajankohtaan, jona tuotteet luovutetaan varastosta kulutukseen. Tällaisessa varastossa olevat tuotteet voidaan väliaikaisesti valmisteverottomina siirtää edelleen yhteisökaupan säännöksiä noudattaen. Näiden säännösten tarkoituksena on välttyä valmisteveron kantamiselta ja palauttamiselta niissä tapauksissa, joissa tuotteet on tarkoitettu luovutettaviksi kulutukseen, esimerkiksi vähittäismyyntiin, jossakin toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, missä ne on valmistettu tai mihin ne yhteisön ulkopuolelta on tuotu.

Versaatavan syntyminen jossakin jäsenvaltiossa ei vielä tarkoita sitä, että tuotteesta suoritettavat verot olisi tällöin maksettava. Järjestelmädirektiivin 6 artiklan mukaan veron maksuajankohdasta, muusta verotusmenettelystä ja myös verovelvollisuudesta säättäminen on jätetty kunkin jäsenvaltion lainsäädäntövaltaan. Yhteisön veroalueelle saapuvien tuotteiden verotus voidaan siten järjestää sellaiseksi kuin halutaan ottaen kuitenkin huomioon edellä mainitut verosaatavan syntymistä koskevat pakottavat säännökset.

1.2.2.3. Tuontiin liittyvät verovapaudet

Myös yksityishenkilöiden yhteisön veroalueelle tuomat valmisteveron alaiset tavarat on lähtökohtaisesti verotettava, ellei erityistä vapautusperustetta ole. Matkatavaradirektiivissä ja lahjalähetydirektiivissä säädetään kolmansista maista saapuvien matkustajien henkilökohtaisissa matkatavaroissa maahan-tuotavien tavaroiden, samoin kuin näistä maista yhteisöön saapuvien lahjalähetyksen verovapaudesta. Vastaavia verottomuuksia on sovellettava maahantuontiin yhteisön tullialueeseen kuuluvasta, mutta veroalueeseen kuulumattomalta kansalliselta alueelta.

Matkatavaradirektiivissä alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden verotonta tuontioikeutta on määrällisesti rajoitettu siten, että alkoholijuomia saa verotta tuoda joko litran väkeviä tai kaksi litraa välituotteita sekä kaksi litraa viiniä. Tupakkatuotteita saa tuoda vaihtoehtoisesti joko 200 kappaletta savukkeita, 100 kappaletta pikkusikareita, 50 kappaletta sikareita tai 250 grammaa piippu- ja savuketupakkaa. Muiden tuotteiden verotonta tuontia on rajoitettu 175 ECU:n arvoraajaan asti. Jäsenvaltiot voivat alentaa tuomisten verovapauteen oikeuttavien tavaroiden

määrää, jotka raja-alueella asuvat henkilöt, rajatyöntekijät tai yhteisön ulkopuolisen maan ja jäsenvaltion välisessä liikenteessä käytettävien kulkuneuvojen henkilöstö tuo maahan.

Vaikka matkatavaradirektiivi ei rajoita määrällisesti oluen verotonta tuontioikeutta, Suomen liittymissopimuksen perusteella oluen veroton tuontioikeus yhteisön ulkopuolelta on rajoitettu samaan määrään kuin yksityishenkilön veroton tuontioikeus toisista jäsenvaltioista. Rajoitus on siten 15 litraa matkustajaa kohden.

Lahjalähetydirektiivissä on niin ikään määrällisiä rajoituksia yhteisön ulkopuolelta saapuville verottomille alkoholijuomille ja tupakkatuotteille. Muiden tuotteiden verottomuus koskee enintään 45 ECU:n arvoisten lähetysten verottomuutta. Jäsenvaltioilla on lisäksi oikeus alentaa verottomien lahjalähetysten määrää tai arvorajaa tai poistaa verottomuus kokonaan.

Käytännössä matkatavaradirektiivin soveltaminen matkustajien osalta tarkoittaa sitä, että yhteisön veroalueelle sen ulkopuolelta saapuvan matkustajan matkatavarana tuomat tuotteet on vapautettava valmisteverosta niihin määrin saakka kuin direktiivissä säädetään. Toisaalta tuomisesta on verotettava siltä osin kuin ne ylittävät verottomiksi säädetty määrät niiden aikaisemmasta verokohtelusta riippumatta. Niin ikään yhteisön veroalueelle sen ulkopuolelta saapuvat lahjalähetykset on verotettava samalla tavalla kuin yhteisöön sen tullialueen ulkopuolelta saapuvat lahjalähetykset.

1.2.2.4. Vienti yhteisön veroalueelta

Harmonoitua valmisteverotusta koskevat verottomuussäännökset sisältyvät järjestelmädirektiivin 23 artiklaan ja varsinaisiin valmisteverodirektiiveihin. Tuotteiden fyysistä vientiä veroalueelta ei ole näissä säännöksissä nimenomaisesti säädetty verottomaksi. Kaupallisessa tarkoituksessa vietyjen tuotteiden verottomuus kuitenkin seuraa jo kuluksmaaperiaatteesta eli siitä, että harmonoitu valmistevero tulee suoritettavaksi sellaisesta tuotteesta, joka direktiivin tarkoittamalla tavalla luovutetaan kulutukseen yhteisön veroalueella.

Järjestelmädirektiivi ei sisällä erityisiä menettelysäännöksiä sellaisista vientitapahtumista, joissa yhdessä jäsenvaltiossa olevat tuotteet viedään jäsenvaltion veroalueelta sen

ulkopuolelle. Jäsenvaltio voi verovapautuksen edellytysten suhteen menetellä haluamallaan tavalla, kunhan verosta vapautettujen tuotteiden poistuminen veroalueelta varmistetaan. Järjestelmädirektiivi ei edellytä verorajan yli tapahtuviin siirtoihin sovellettavaksi myöskään vientiä koskevia tullimuodollisuuksia, toisin kuin kuudes arvonlisäverodirektiivi. Toisaalta mikään ei estä jäsenvaltiota kytkemästä viennin verottomuutta näihin muodollisuuksiin, jolloin veroalueelta tapahtuvan viennin verottomuus voidaan toteuttaa noudattamalla samoja muodollisuuksia ja valvontasäännöksiä kuin viennissä yhteisön tullialueen ulkopuolelle.

Jäsenvaltioiden veroalueella jo verotetuista tuotteista, jotka viedään yhteisön veroalueen ulkopuolelle, suoritettu vero voidaan järjestelmädirektiivin 22 artiklan nojalla palauttaa. Palautuksen edellytyksistä määrää kukin jäsenvaltio. Palautusmahdollisuus voinee koskea vain kaupallisessa tarkoituksessa viettäviä tuotteita.

1.2.2.5. *Alusten muonitus ja myynti aluksilla*

Järjestelmädirektiivin 23 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa ilma- ja vesialusten varastoja koskevat säännöksensä, kunnes verottomuutta koskevat yhteisösäännökset annetaan. Säännös sisältyy verottomuusartiklaan, minkä vuoksi sen katsotaan tarkoittavan jäsenvaltioiden mahdollisuutta päättää ilma- ja vesialuksille niiden varustamiseksi tai niillä kulutettavaksi tai matkailijoille myytäväksi tarkoitettujen tavaroiden luovutusten verottomuudesta. Säännös antaa samalla jäsenvaltioille mahdollisuuden rajoittaa alusten oikeutta verottomaan muonitukseen haluamallaan tavalla.

Järjestelmädirektiivissä ei ole erityisiä säännöksiä vesi- ja ilma-aluksilla matkustaville mukaan otettavaksi myytävien valmisteveron alaisten tuotteiden verotusajankohdasta tai -paikasta. Tällaisia luovutuksia ei toisaalta sinänsä ole säädetty ehdottomasti verottomiksikaan edes siinä tapauksessa, että kysymys on yhteisön ja sen veroalueen ulkopuolisen alueen välillä liikennöivillä aluksilla myytäväksi tarkoitettuista tuotteista.

Yhteisön veroalueen sisäisessä liikenteessä tapahtuvaa verotonta myyntiä rajoittaa järjestelmädirektiivin 28 artikla, jonka mukaan verovapaa myynti matkustajille matkatavarana mukaan otettavaksi on mahdollista vain

sellaisella matkalla, joka alkaa yhden jäsenvaltion veroalueelta ja joka tosiasiaassa päättyy toisen jäsenvaltion veroalueelle. Myynti on mahdollista vain matkustajalle, jolla on kuljetukseen oikeuttava matkalippu tai muu kuljetusasiakirja, jossa välittömäksi määräpaikaksi mainitaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitseva lentoasema tai satama. Verotonta myyntiä on lisäksi rajoitettu niihin määriin alkoholijuomia ja tupakkatuotteita, jotka matkustaja verottomasti saa tuoda yhteisönsä ulkopuolelta. Veroton myynti on edellä mainituilla ehdoilla mahdollista myös lentokentillä ja satamissa sijaitsevista verottomien tavaroiden myymälöistä.

Tuotteiden luovuttaminen matkailijoille myytäväksi sellaisella aluksella, joka matkallaan käy yhteisön veroalueeseen kuulumattomassa satamassa tai lentokentällä, voidaan sinänsä vapauttaa verosta alukselle tapahtuvan toimituksen yhteydessä, joskin aluksilta hankitut valmisteveron alaiset tuotteet verotetaan yhteisössä maahantuontina siltä osin kuin verottomaksi säädetty tuontimäärät ylitetään. Järjestelmädirektiivin verovapaata myyntiä koskeva 28 artikla ei rajoita yhteisöstä sen veroalueen ulkopuolelle lähtevän alusliikenteen muonitusta ja verovapaata myyntiä aluksilla matkustaville.

1.2.3. Suomen verolainsäädäntö

1.2.3.1. *Yleistä*

Voimassa olevan arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädännön mukaan Ahvenanmaan maakunnassa sovelletaan samaa verojärjestelmää kuin muualla Suomessa. Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä ei ole verorajaa. Veroa suoritetaan siten Ahvenanmaalla tapahtuvasta sekä maakunnan ja muun Suomen välisistä tavarain ja palvelun myynnistä sekä tavarasiirroista vastaavalla tavalla kuin muualla Suomessa tapahtuvasta myynnistä ja siirroista. Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välisiin myynteihin ja siirtoihin sovelletaan samoja säännöksiä, jotka koskevat Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välistä kauppaa. Ahvenanmaan verokohtelua koskevat erityissäännökset sisältyvät Ahvenanmaata koskevaan erillislakiin.

1.2.3.2. *Arvonlisäverotus*

Voimassa olevan arvonlisäverolain (1501/93) 1 §:n mukaan veroa suoritetaan

muun muassa liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavarahan ja palvelun myynnistä. Ahvenanmaan maakunnan katsotaan kuuluvan Suomeen, joten veroa suoritetaan Ahvenanmaan maakunnassa tapahtuvasta myynnistä samalla tavalla kuin muualla Suomessa tapahtuvasta myynnistä Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välisestä verorajasta johtuvien poikkeuksien.

Ahvenanmaata koskevan erillislain 1 §:n mukaan myynteihin ja muihin tavarahan siirtoihin Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen ja muualta Suomesta maakuntaan sovelletaan niitä arvonlisäverolain säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden ja palvelujen myyntiä Suomessa. Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin myynteihin sovelletaan siten samoja sääntöjä kuin Suomen sisäisessä kaupassa. Tämän vuoksi arvonlisäverolainsäädäntöön ei sisälly Suomen ja Ahvenanmaan osalta erillisiä tavaroiden ja palvelujen luovutuspaikkasäännöksiä eikä tavarahan maahan tuonnin verotusta tai viennin verottomuutta koskevia säännöksiä. Myöskään muita ulkomaankauppaan liittyviä säännöksiä ei sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa.

Erillislain 2 a §:n mukaan tavaroiden ja palvelujen myynteihin ja siirtoihin maakunnan ja muiden maiden välillä sovelletaan niitä arvonlisäverotusta koskevia säännöksiä, joita sovelletaan tavaroiden ja palvelujen myynteihin ja siirtoihin Suomen ja Euroopan yhteisöön kuulumattomien maiden välillä. Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden kuin Suomen väliseen kauppaan ei siten sovelleta jäsenvaltioiden väliseen yhteisökaupan verotusjärjestelmään liittyviä säännöksiä, vaan samoja sääntöjä kuin Suomen ja kolmansien maiden väliseen kauppaan. Arvonlisäverolakiin tai erillislakiin ei sisälly Ahvenanmaan ja toisten jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden välistä kauppaa koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä. Tämän kaupan verokehottelu määräytyy siten erillislain 2 a §:n ja arvonlisäverolain yleisten säännösten perusteella.

1.2.3.3. Valmisteverotus

Valmisteverolainsäädäntö uudistettiin vuoden 1995 alusta voimaan tulleella valmisteverotuslailla (1469/94) ja aineellisilla valmisteverolaeilla yhteisöhan valmisteverojärjestelmän mukaiseksi. Näistä valmisteverotuslaki sisältää ne yleiset verotusta koskevat ai-

neelliset ja muodolliset säännökset, jotka koskevat kaikkia valmisteveroja. Aineellisiin valmisteverolakeihin sisältyvät puolestaan kutakin veroa koskevat erityissäännökset muun muassa veropohjasta sekä veron rakenteesta ja määrästä. Aineellisista valmisteverolaeista harmonoituja valmisteveroja koskevat laki tupakkatuotteiden valmisteverosta (1470/94), laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/94) ja laki nestemäisten polttoainetien valmisteverosta (1472/94).

Lisäksi valmisteveroja kannetaan niin sanottuina kansallisina valmisteveroina eräiden energialähteiden valmisteverosta annetun lain (1473/94) nojalla kivihiilestä, maakaasusta, turpeesta, mäntyöljystä ja sähköstä sekä makeisista ja virvoitusjuomista niiden valmisteverosta annetun lain (1474/94) nojalla. Kansallisiin valmisteveroihin sovelletaan Suomessa mahdollisimman pitkälle harmonoitua verotusjärjestelmää koskevia säännöksiä.

Voimassa oleva valmisteverotusta koskeva lainsäädäntö koskee myös Ahvenanmaan maakuntaa.

Ahvenanmaata koskevan erillislain 2 §:n nojalla Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisiin tavaransiirtoihin sovelletaan samoja sääntöjä kuin maan sisäisessä valmisteverotuksessa. Säännöksen perusteella jo verotettuja tuotteita voidaan siirtää kaupallisessa tarkoituksessa Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä ilman erityisiä valvontasäännöksiä. Vielä verottamattomat tuotteet voidaan siirtää verottomasta varastosta, esimerkiksi tuotteiden valmistuspaikalta, verottomasti toiseen verottomaan varastoon noudattaen maan sisäistä varsin kevyttä valvontajärjestelmää. Tuotteet tulevat verotuksen kohteeksi niitä varastosta kulutukseen luovutettaessa. Yksityishenkilöiden Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä mukanaan kuljettamiin tuotteisiin ei kohdisteta verotustoi- menpiteitä. Toisaalta verovapaata myyntiä tällä välillä liikenneöivillä aluksilla matkustaville ei sallita.

Erillislain 2 a §:n nojalla maakunnan ja muiden maiden välisten tavaroiden siirrot verotetaan Ahvenanmaalla niiden säännösten mukaan, joita sovelletaan siirtoihin Suomen ja yhteisöhan ulkopuolisten maiden välillä. Säännöksen mukaan tuonnista Ahvenanmaalle muualta kuin Manner-Suomesta kannetaan valmistevero kuten tuonnista Suomeen yhteisöhan ulkopuolelta silloin, kun tuonti on valmisteverotuksen perusteena. Yksityishen-

kilöiden tuomat tavarat verotetaan siltä osin kuin tuonnin verottomuuden edellytykset eivät täyty. Vienti Ahvenanmaalta muualle kuin Manner-Suomeen vapautetaan verosta samoin edellytyksin kuin vienti yhteisön ulkopuolelle. Ahvenanmaalta muualle kuin Manner-Suomeen liikennöivät alukset voivat hankkia verotta muonituksen aluksilla tapahtuvaa kulutusta ja matkustajamyyntiä varten.

1.2.4. Nykytilan arviointi

Ahvenanmaa-pöytäkirja edellyttää, että Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin myynteihin ja tavarasiirtoihin sovelletaan samaa arvonlisävero- ja valmisteverokohtelua kuin Suomen ja kolmansien maiden välillä. Ahvenanmaan ja muun Suomen välistä verorajaa ei ole kuitenkaan toteutettu. Tätä on perusteltu sillä, että asiallista tarvetta rajaverotukseen ja -valvontaan Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä ei ole, koska välillinen verotus kuuluu myös Ahvenanmaan osalta Suomen valtion toimivaltaan ja koska Ahvenanmaalla tapahtuvien liiketoimien muusta Suomesta poikkeavaan verotasoon ei ole ollut tarvetta.

Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisten myyntien ja tavarasiirtojen arvonlisävero- ja valmisteverokohtelu ei tällä hetkellä ole yhteisöläinsäädännön mukainen. Verorajan puuttumisen voidaan myös väittää vääristävän kilpailua, koska Ahvenanmaan ja muun Suomen välisen kaupan verokohtelu on yksinkertaisempaa ja johtaa eräissä tilanteissa edullisempaan lopputulokseen kuin Ahvenanmaan ja muun yhteisön välisen kaupan verokohtelu. Euroopan yhteisöjen komissiolle on tehty asiasta kantelu. Komissio tulee lähiaikoina esittämään vaatimuksen todellisen verorajan luomisesta.

Ahvenanmaan verokohtelua koskeva lainsäädäntö on puutteellinen. Yksityiskohtaiset säännökset Ahvenanmaahan liittyvän kansainvälisen tavar- ja palvelukaupan verokohtelusta puuttuvat, jolloin sovellettaviksi tulevat arvonlisäverotusta ja valmisteverotusta koskevat yleiset säännökset. Tämä on johtanut tulkinnanvaraiseen ja osittain sattumanvaraiseen verokohteluun tilanteissa, joissa ei selkeästi ole kyse Ahvenanmaan tai muun Suomen sisäisistä myynneistä tai siirroista.

Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välisessä liikenteessä olevien matkustaja-alusten muonituksesta pohjoismaiden kesken vuonna 1969 solmitun sopimuksen (SopS 30/69;

jäljempänä muonitus sopimus) voimassaolo ja tulkinta Euroopan unionin jäsenyyden toteuduttua on osoittautunut ongelmalliseksi. Nämä ongelmat eivät liity pelkästään Ahvenanmaahan, vaan yleensä Suomen ja Ruotsin välisen alusliikenteen muonituksen ja aluksilla tapahtuvan tavaramyyntin verokohteluun.

1.3. Esityksen tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Ahvenanmaan verokohtelun saattamiseksi yhteisöläinsäädännön edellyttämään tilaan ja Ahvenanmaan verokohtelun selkeyttämiseksi ehdotetaan, että Ahvenanmaan ja muun Suomen välille säädetään yhteisöläinsäädännön edellyttämä veroraja. Lakiin otettaisiin lisäksi Ahvenanmaan ja muun Suomen sekä Ahvenanmaan ja muiden valtioiden välisten toimien arvonlisävero- ja valmisteverokohtelua koskevat yksityiskohtaiset säännökset. Säännökset sisällytettäisiin uuteen lakiin Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisä- ja valmisteverolainsäädäntöön. Samalla nykyinen Ahvenanmaata koskeva erillislaki kumottaisiin. Arvonlisäverolakiin ja valmisteverotuslakiin tehtäisiin eräitä verorajasta johtuvia tarkistuksia.

Tarkoituksena on, että Ahvenanmaan ja muun Suomen välisten toimien arvonlisä- ja valmisteverokohtelu muodostuisi käytännössä niin joustavaksi kuin se yhteisöläinsäädännön puitteissa on mahdollista. Yhteisön tullilainsäädännön mukaan asianomaiset viranomaiset voivat ottaa käyttöön yksinkertaistettuja menettelyjä viennissä ja tuonnissa. Nyt ehdotettavat säännökset eivät estä näiden menettelyjen soveltamista Ahvenanmaan ja muun Suomen eikä myöskään Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välisiin toimiin.

1.4. Keskeiset arvonlisäverotusta koskevat ehdotukset

1.4.1. Arvonlisäverolainsäädännön soveltamisala

Yhteisöläinsäädännön mukaan arvonlisäveroa suoritetaan jäsenvaltion veroalueella tapahtuvista tavaroiden ja palvelujen myynneistä. Liittymissopimuksen mukaan Ahvenanmaa ei kuulu Suomen veroalueeseen vaan on niin sanottu kolmas alueella, jolla tapahtuvien liiketoimien verotuksessa jäsenvaltio ei

ole sidottu yhteisön verolainsäädäntöön. Vaikka yhteisön arvonlisäverolainsäädäntö ei koske Ahvenanmaalla tapahtuvia tavaroiden ja palvelujen myyntejä, ehdotettu Ahvenanmaan ja muun Suomen välinen veroraja ei muuttaisi valtion verotusoikeutta. Veroa suoritettaisiin siten edelleenkin valtiolle myös Ahvenanmaalla tapahtuvista liiketoimista. Ahvenanmaalla sovellettaisiin muutoinkin samaa arvonlisäverojärjestelmää kuin muualla Suomessa Ahvenanmaan ja yhteisön välisestä verorajasta johtuvin poikkeuksin.

Yhteisölainsäädännön edellyttämä Ahvenanmaan ja muun Suomen välinen veroraja merkitsisi sitä, että Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin tavaroiden myynteihin sovellettaisiin nykyisestä poiketen kolmansien maiden kanssa käytävään kauppaan liittyviä maahantuontia ja vientiä koskevia säännöksiä. Manner-Suomesta Ahvenanmaalle ja Ahvenanmaalta Manner-Suomeen tapahtuva vienti vapautettaisiin verosta. Vastaavasti Ahvenanmaalle Manner-Suomesta ja Manner-Suomeen Ahvenanmaalta tapahtuva tuonti muuttuisi verolliseksi. Lisäksi veroraja vaikuttaisi Ahvenanmaan ja muun Suomen välisen palvelukaupan verokohteluun luovutuspaikka- ja verottomuussäännösten kautta. Veroraja aiheuttaisi erityissääntelyn tarvetta myös eräiltä muilta osin.

Vaikka yhteisölainsäädäntö koskee vain Manner-Suomesta Ahvenanmaalle tapahtuvaa vientiä ja Ahvenanmaalta Manner-Suomeen tapahtuvaa tuontia, joudutaan vastaavia säännöksiä soveltamaan myös Ahvenanmaalta Manner-Suomeen tapahtuvaan vientiin ja Manner-Suomesta Ahvenanmaalle tapahtuvaan tuontiin kaksinkertaisen verotuksen ja kokonaan verottamatta jäämisen estämiseksi. Johdonmukaisuus sekä järjestelmän hallinnoitavuus ja yksinkertaisuus edellyttävät, että myös yksityiskohtien osalta sovelletaan samaa järjestelmää, vaikka Ahvenanmaalla voitaisiinkin periaatteessa soveltaa puhtaasti kansallista lainsäädäntöä.

Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden kuin Suomen väliseen kauppaan sovellettaisiin nykyiseen tapaan samoja säännöksiä kuin Suomen ja kolmansien maiden väliseen kauppaan. Tähän kauppaan ei siten sovellettaisi yhteisökaupan verotusjärjestelmää. Ahvenanmaan ja kolmansien maiden välisen kaupan verokohtelu säilyisi ennallaan.

Lakiteknisesti veroraja toteutettaisiin siten, että arvonlisäverolaissa Ahvenanmaan katsottaisiin nykyiseen tapaan kuuluvan Suo-

meen. Arvonlisäverolain säännökset koskisivat siten myös Ahvenanmaalla tapahtuvia liiketoimia, ellei tästä olisi erikseen toisin säädetty. Verorajasta johtuvat poikkeussäännökset sisällytettäisiin uuteen Ahvenanmaata koskevaan erillislakiin.

1.4.2. Luovutuspaikkasäännökset

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin tavaroiden myyntiä koskevat luovutuspaikkasäännökset sisältyvät direktiivin 8 artiklaan ja 28b artiklan A ja B kohtaan sekä palvelujen myyntiä koskevat luovutuspaikkasäännökset direktiivin 9 artiklaan ja 28b artiklan C—E kohtaan. Vastaavat säännökset ovat voimassa olevan arvonlisäverolain 63—69 §:ssä. Säännöksiä sovelletaan Ahvenanmaan ja muiden valtioiden sekä Manner-Suomen ja muiden valtioiden väliseen kauppaan. Säännöksillä ei nykyisin ole käytännön merkitystä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä suhteessa.

Luovutuspaikkasäännöksiä muutettaisiin siten, että niissä otettaisiin huomioon Ahvenanmaan ja muun Suomen välille ehdotettu veroraja. Lisäksi Ahvenanmaan ja muiden valtioiden väliseen kauppaan liittyviä luovutuspaikkasäännöksiä selkeytettäisiin. Tätä koskevat säännökset sisällytettäisiin uuden Ahvenanmaata koskevan erillislain 5—7 §:ään.

1.4.3. Tavaroiden maahantuonti

Ehdotettu veroraja merkitsisi sitä, että tavaroiden tuonti Ahvenanmaalta muualle Suomeen ja muualta Suomesta Ahvenanmaalle muuttuisi verolliseksi. Näihin tuonteihin sovellettaisiin arvonlisäverolain 9 luvun maahantuontia koskevia säännöksiä, jotka vastaavat direktiivisäännöksiä. Tästä säädetäisiin uuden Ahvenanmaata koskevan erillislain 18—21 §:ssä. Vastaavasti Ahvenanmaan ja muun Suomen väliset tavaramyyntit vapautettaisiin verosta.

1.4.4. Verovelvollisten tuonti

1.4.4.1. Lykätty verotus

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 23 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat määrätä, että tavaroiden maahantuonnista maksettavaa arvonlisäveroa ei tarvitse mak-

saa tuontihetkellä, jos vero ilmoitetaan kotimaan verotuksen yhteydessä annettavassa veroilmoituksessa (lykätty verotus). Säännös koskee vain verovelvollisten tai elinkeinonharjoittajien suorittamaa maahantuontia.

Voimassa olevan arvonnäverolain mukaan tavaran maahantuonnista suoritettava vero määrätään ja kannetaan tulliviranomaisen toimesta noudattaen soveltuvin osin tullilainsäädännön määräyksiä.

Direktiivi mahdollistaa sen, että Suomi voi halutessaan ottaa käyttöön direktiivissä tarkoitettun lykätyn verotusmenettelyn. Tällainen lykätty menettely on periaatteessa mahdollista toteuttaa kahdella eri tavalla:

1. Tulliviranomainen määräisi maahantuonnin yhteydessä suoritettavan veron normaalien säännösten mukaisesti, mutta vero maksettaisiin vasta kotimaan verotuksen yhteydessä, jos tuoja on merkitty arvonnäverovelvollisten rekisteriin. Verovelvolliset yritykset ilmoittaisivat maahantuonnista suoritettavan veron veroilmoituksessaan lääninverovirastolle. Jos maahantuonti tapahtuisi vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen, veroa ei kuitenkaan tarvitsi käytännössä maksaa, koska suoritettava vero ilmoitettaisiin samassa veroilmoituksessa myös vähennettävänä verona.

2. Lääninverovirastot hoitaisivat kaikki verotukseen liittyvät toimenpiteet, jos tuoja on merkitty arvonnäverovelvollisten rekisteriin. Maahantuoja ilmoittaisi maahantuonnista suoritettavan veron lääninverovirastolle annettavassa veroilmoituksessa, ja jos tavara olisi tuotu vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen, veroa ei käytännössä maksettaisi. Veron määrä laskettaisiin ja mahdolliset verottomuudet määräytyisivät maahantuontia koskevien säännösten mukaan. Rajalla tapahtuva kontrolli olisi mahdollisimman vähäistä. Rajavalvontaa tarvittaisiin kuitenkin siltä osin, että tulliviranomaiset tarkistaisivat sen, onko maahantuoja merkitty arvonnäverovelvollisten rekisteriin. Lisäksi valvonta olisi tarpeen siltä osin kuin tavara asetetaan suspensio- tai muuhun vastaavaan erityiseen tullimenettelyyn.

Kummassakin vaihtoehdossa muiden kuin arvonnäverovelvollisten rekisteriin merkityn osalta maahantuontivero kannettaisiin normaalin tapaan rajalla tulliviranomaisen toimesta.

Lykättyä menettelyä voitaisiin soveltaa Ahvenanmaalta Manner-Suomeen ja Manner-Suomesta Ahvenanmaalle tapahtuviin

maahantuonteihin. Lykätyn menettelyn soveltamisen pelkästään Manner-Suomen ja Ahvenanmaan väliseen kauppaan saatettaisiin katsoa syrjivän muista jäsenvaltiosta tapahtuvaa tuontia. Tämän vuoksi menettelyn tulisi koskea myös muista jäsenvaltioista Ahvenanmaalle tapahtuvia maahantuontejä. Kolmansista maista tapahtuviin tuonteihin Ahvenanmaalle tai muualle Suomeen sovellettaisiin sitä vastoin aina normaalia rajaverotusmenettelyä.

Lykätyn menettelyn toteuttamiskelpoisuutta tulee tarkastella sitä taustaa vasten, että rajavalvonta ja -verotus joudutaan joka tapauksessa toteuttamaan muiden kuin verovelvollisten tuontien osalta.

Lykätyn menettelyn vaihtoehto 2 vapauttaisi tulliviranomaiset veron määräämiseltä ja perinnältä. Vero muuttuisi oma-aloitteisesti lääninverovirastolle kuukausi-ilmoituksessa ilmoitettavaksi maksuksi. Tämä kevennäisi tullin tehtäviä mutta aiheuttaisi huomattavan hallinnollisen lisärasituksen verohallinnolle, koska se edellyttäisi lääninverovirastoilta maahantuonnin verotuksen hallintaa (ohjaus, valvonta, maksuunpano, jälkiverotus, muutoksenhaku), johon niillä ei tällä hetkellä ole asiantuntemusta.

Tuontitullausilmoitukset tulisi kummassakin vaihtoehdossa antaa tulliviranomaiselle. Hallinnollinen tehokkuus puoltaisi sitä, että sama viranomainen, joka valvoo tuonti-ilmoituksen oikeellisuuden, suorittaa myös veron maksuunpanon. Näin välttyään tuontitapahtuman käsittelyyn liittyviltä päällekkäisyyksiltä. Lisäksi tulliviranomaisen suorittama veron määrääminen helpottaisi verovelvollisten veron laskentaa.

Tuontitullausilmoitus tulisi antaa tullille sekä tuonnissa Ahvenanmaalle muista jäsenvaltioista että Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa. Mikäli yhteisöläinsäädännön edellyttämää tuonti-ilmoitusta luovutettaisiin käyttämästä rajalla valvonnan perusteena Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa, tulisi mainittua kauppaa varten luoda uusi yhteisökaupan VIES-järjestelmää vastaava valvontamekanismi siihen liittyvine ilmoitusvelvollisuuksineen. Tämä merkitsisi järjestelmän hallinnoitavuuden heikkenemistä tuontiin ja vientiin sovellettavien erilaisten menettelyjen lukumäärän kasvassa ja monimutkaistuksessa.

Edellä esitetyistä hallinnollisista ja valvonnallisista syistä lykätyn menettelyn vaihtoehtoa 2 ei voida pitää toteuttamiskelpoisena.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että maahantuonnista suoritettavan veron määrääminen ja valvonta säilytettäisiin tulliviranomaisella, jolla on siihen paras asiantuntemus.

Seuraavassa vertaillaan lykätyn verotusmenettelyn vaihtoehto 1:n (tulliviranomaisen toimesta tapahtuva valvonta ja maksuunpano sekä lääninveroviraston toimesta tapahtuva veron kanto) ja normaalin rajaverotuksen (tulliviranomaisen toimesta tapahtuva valvonta, maksuunpano ja veron kanto) etuja ja haittoja.

Lykätty menettely edellyttäisi alkuinvestointeina kuukausi-ilmoitusten tietosisällön ja atk-järjestelmien muuttamista sekä tietoyhteyksien rakentamista tulliviranomaisten ja lääninverovirastojen välille.

Lykättyssä verotuksessa veron maksamiseen ja perintään liittyvä menettely kevenisi, koska vero voitaisiin kuitata kotimaan veroilmoituksessa. Toisaalta tämä voisi jonkin verran lisätä veron maksamattajäämisriskiä ja väärinkäyttömahdollisuuksia, mikä puolestaan saattaisi edellyttää valvontapanoksen lisäämistä. Lykätty menettely aiheuttaisi tulille eräitä uusia tehtäviä (tuojan verovelvollisuusaseman tarkistaminen ja päätöstietojen siirrot). Kokonaisuutena ottaen tullin tehtävät kuitenkin kevenisivät jonkin verran.

Lykätty verotus heikentäisi järjestelmän kokonaishallinnoitavuutta sekä verovelvollisten että verohallinnon kannalta. Se monimutkaistaisi verotusta, koska verohallinto ja sen asiakkaat joutuisivat soveltamaan eri tuonteihin eri järjestelmiä. Erittymenettely koskisi suhteellisen vähäistä määrää verovelvollisia (Ahvenanmaalla on verovelvollisia noin 1 500), mutta se olisi menettelyllisesti ulotettava koskemaan kaikkia verovelvollisia (noin 400 000), koska kuka tahansa voi periaatteessa harjoittaa kauppaa Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä. Harvoja verovelvollisia koskevien tietojen kysyminen kaikille verovelvollisille tarkoitetuilla lomakkeilla voisi johtaa väärinkäsitysvirheiden lisääntymiseen.

Lykättyllä menettelyllä voisi olla kauppaa vääristäviä vaikutuksia. Rahoitusedun johdosta menettely suosisi Ahvenanmaalla toimivien yritysten hankintoja muualta Suomesta ja vastaavasti muualla Suomessa toimivien yritysten hankintoja Ahvenanmaalta verrattuna kummankin alueen sisäisiin hankintoihin. Lisäksi se voisi johtaa keinotekoisin veroetuuksien tavoitteluihin.

Lykätty verotus merkitsisi Ahvenanmaalle

jäsenvaltioista sekä Manner-Suomeen Ahvenanmaalta tapahtuvan tuonnin asettamista kolmansista maista tai -alueilta tapahtuvaa tuontia edullisempaan asemaan. Tämä aiheuttaisi paineita ulottaa menettely koskemaan kaikkea ulkomaankauppaa.

Lykätty menettely ei välttämättä olisi kestävä ratkaisumalli. Euroopan yhteisössä suunnitellaan siirtymistä yhteisökaupan verotuksessa lopulliseen alkuperämaaperiaatteelle rakentuvaan järjestelmään. Alkuperämaaverotuksessa yritykset joutuisivat ostamaan tavarat myös toisista jäsenvaltioista verolliseen hintaan. Muutoksen toteutuessa on mahdollista, että samalla tullaan poistamaan oikeus soveltaa lykättyä menettelyä kolmansista maista tapahtuvan maahantuonnin yhteydessä, koska se voisi asettaa kolmansien maiden tavarat rahoituksellisesti yhteisötavaroita edullisempaan asemaan.

Yhteenvetona voidaan todeta, että lykätty verotusmenettely ei tarjoaisi olennaisia menettelytapahelpotuksia Ahvenanmaan ja muun Suomen välistä kauppaa käyville yrityksille, mutta heikentäisi arvonnäköverojärjestelmän kokonaishallinnoitavuutta sekä verovelvollisten että verohallinnon kannalta.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen kauppaan samoin kuin Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden väliseen kauppaan sovellettaisiin vastaavaa rajaverotusmenettelyä kuin kolmansista maista tapahtuvaan maahantuontiin. Menettelyhelpotukset toteutettaisiin soveltamalla tuontiin ja vientiin tullilainsäädännön mahdollistamia menettelyjä.

1.4.4.2. Ehdotettu menettely

Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä verovelvollisten toimesta tapahtuviin maahantuonteihin sovellettaisiin edellä esitetyn mukaisesti rajaverotusmenettelyä.

Rajaverotusmenettelyssä ahvenanmaalaiset yritykset eivät nykyisestä poiketen suorittaisi veroa tavarann myynnistä muualle Suomeen. Veron suorittaisi tavarann maahantuojaja eli normaalisti sen ostaja. Ahvenanmaalaiset yritykset voisivat kuitenkin käytännössä hoitaa viennin muualle Suomeen siten, että ne suorittaisivat tavarann tuontiselvityksen ostajan nimissä ja maksaisivat ostajan puolesta maahantuonnista suoritettavan veron. Myyjän lasku ostajalle olisi nykyisestä poiketen

veroton ja vähennyskelvoton. Ostaja vähentäisi maahantuonnin yhteydessä suoritettun veron myyjän toimittaman tullauspäätöksen perusteella.

Vastaavasti Manner-Suomessa toimivat yritykset eivät nykyisestä poiketen suorittaisi veroa tavarann myynnistä Ahvenanmaalle. Ahvenanmaalainen yritys voisi suorittaa tavarann vientiselvityksen myyjän nimissä ja tuontitullata tavarann omilla nimissään ja maksaa maahantuonnista suoritettavan veron. Ahvenanmaalainen yritys toimittaisi myyjälle vientitavarann tullaussilmoituksen verottoman myyntioikeuden todisteeksi. Maahantuonnin yhteydessä suoritettava vero olisi ostajalle yleisten sääntöjen mukaisesti vähennyskelpoinen.

Normaalia rajaverotusmenettelyä voidaan yksinkertaistaa soveltamalla tullilainsäädännön sallimia helpotettuja menettelyjä. Tullilaitoksen rekisteröidyt asiakkaat voivat käyttää hyväkseen jaksotullausta (maksuaika noin 3—4 viikkoa) tai jaksolaskutusta (maksuaika noin kuukausi). Eräissä tilanteissa voidaan lisäksi soveltaa kotitullausmenettelyä, jossa voidaan tietyin edellytyksin luopua rajalla tapahtuvasta ilmoituksen antamisesta. Menettelyä voidaan lisäksi keventää yksinkertaistamalla tullaussilmoituksen tietosisältöä sekä mahdollistamalla vienti- ja tuontitullaus samalla päätöksellä, jos viejänä ja tuojana on sama henkilö.

Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin maahantuonteihin sovellettaisiin yhteisön tullilainsäädännön mukaisia muodollisuuksia. Tullikoodexin 189 artiklassa säädetään tullivelalle vaadittavasta vakuudesta. Tullikoodexin 94 artiklan ja 163 artiklan 3 kohdan perusteella vakuus on annettava sisäisessä passitusmenettelyssä tullivelan lisäksi myös muiden maksujen varmistamiseksi. Koska Ahvenanmaan ja muun yhteisön välisissä kuljetuksissa on käytettävä sisäistä passitusta, olisi pääsääntöisesti vaadittava myös vakuus verojen maksamisesta. Ensiksi mainitun artiklan 2 kohdan mukaan vakuutta ei kuitenkaan ole välttämätöntä vaatia meri- tai ilmakuljetuksissa. Lisäksi 97 artiklan 2 b kohdassa mahdollistetaan kansalliset yksinkertaistetut menettelyt myös sisäisessä passituksessa silloin, kun tavarat eivät ole tarkoitettut liikumaan toisen jäsenvaltion alueella. Tämän perusteella vakuudet Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä tavaraliikenteessä voitaneen jättää harkinnan mukaan vaatimatta.

1.4.5. Yksityishenkilöiden ja muiden ei-verovelvollisten tuonti

1.4.5.1. Yleistä

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin mukaan veroa suoritetaan tavaroiden maahantuonnista kolmannelta alueelta jäsenvaltion veroalueelle. Tämä koskee myös yksityishenkilöiden sekä ei-verovelvollisten yritysten ja yhteisöjen tuontia ja ostojen lisäksi myös muita tavarasiirtoja. Maahantuontia koskevista verottomuuksista säädetään kuudennen arvonlisäverodirektiivin 14 artiklassa, verottomuusdirektiivissä, lahjalähetysdirektiivissä ja matkatavaradirektiivissä.

Ehdotetun verorajan toteuttaminen merkitsee sitä, että myynti Ahvenanmaalta muualle Suomeen sekä muualta Suomesta Ahvenanmaalle yksityishenkilöille sekä ei-verovelvollisille yrityksille ja yhteisöille vapautettaisiin verosta ja vastaavat maahantuonnit verotettaisiin normaalina rajaverotuksena. Tuonnin verollisuus koskisi myös yksityishenkilöiden tavarasiirtoja. Tuontiin sovellettaisiin kuitenkin edellä mainittujen direktiivien mukaisia verovapauksia.

1.4.5.2. Matkustajatuomiset

Matkatavaradirektiivin mukaan kolmannelta alueelta jäsenvaltion veroalueelle tulevan matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissa maahantuomien tavaroiden tulee olla verottomia 175 ECU:n eli 1 100 markan arvoon asti. Tämän lisäksi verotta saa tuoda alkoholia, tupakkaa ja muita määrällisesti rajoitettuja tavaroita vahvistettuihin määriin asti. Vastaavia verottomuuksia sovellettaisiin Ahvenanmaalta muualle Suomeen tulevan matkustajan ja muualta Suomesta Ahvenanmaalle tulevan matkustajan tuomisiin.

1.4.5.3. Kulkuneuvojen henkilökunta

Matkatavaradirektiivin mukaan raja-alueella asuvien henkilöiden, rajatyöntekijöiden sekä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä liikenteessä käytettävien kulkuneuvojen henkilökunnan tuomisten verottomuutta on mahdollista rajoittaa.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 95 §:n 3 momentissa on rajoitettu Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välisessä ammattimaisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökunnan ja rajatyöntekijöiden tuomis-

ten verottomuus tullilain (1466/94) 12 §:n mukaisesti. Tullilain 12 §:n mukaan Suomen ja kolmannen maan välisessä ammatillisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluva henkilö saa tuoda tullitta tuomisinaan tavaroita siten, että tuomisten määrä ei kalenterikuukauden aikana ylitä määrää, joka matkustajalla on oikeus kerralla tuoda tullitta.

Koska Ahvenanmaan ja muun Suomen välinen matkailijamyynä tulisi aina kertaalleen verotetuksi (ks. jakso 1.4.8.), ei raja-alueella asuvien henkilöiden, rajatyöntekijöiden ja kulkuneuvojen henkilökunnan tuomisten verottomuutta ole tästä syystä tarvetta rajoittaa. Rajoitukset ovat kuitenkin tarpeen sen vuoksi, että verovapaa myynti vesi- ja ilma-aluksella on ehdotettu sallittavaksi Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä matkustaville. Tämän vuoksi tuomisten verottomuutta ehdotetaan rajoitettavaksi vastaavalla tavalla kuin Suomen ja kolmannen maan välisessä liikenteessä. Tällöin Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä liikennöivän ilma-aluksen ja kansainvälisillä linjoilla liikennöivän vesialuksen henkilökunta sekä tällaisella vesialuksella saapuva ammatillisessa maantieliikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökunta saisi tuoda verotta maahan tuomisia siten, että niiden määrä ei kalenterikuukauden aikana ylitä määrää, joka matkustajalla on oikeus kerralla tuoda verotta.

Ahvenanmaan ja toisten jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä olevien kulkuneuvojen henkilökunnan tuomisia koskisivat nykyiseen tapaan arvonlisäverolain 95 §:n 3 momentin ja tullilain 12 §:n mukaiset rajoitukset. Samat rajoitukset koskisivat Manner-Suomen ja muiden jäsenvaltioiden välisessä Ahvenanmaan kautta tapahtuvassa liikenteessä olevien kulkuneuvojen henkilökuntaa.

1.4.5.4. Kaupalliset postilähetystykset

Verottomuusdirektiivin 22 ja 23 artiklan perusteella kolmannelta alueelta suoraan vastaanottajalle jäsenvaltion veroalueelle saapuvien kirje- ja pakettilähetysten maahantuonti on verotonta, jos niiden arvo on enintään 22 ECU:a eli noin 130 markkaa. Alarajaa on ehdotettu nostettavaksi 45 ECU:un. Verottomuus ei koske alkoholi- ja tupakkatuotteita eikä parfyymeja ja toalettivesiä. Jäsenvaltiolla on oikeus sulkea verottomuuden ulkopuolelle postimyyntitavarat.

Jos Ahvenanmaan ja muun Suomen väli-

seen myyntiin sovellettaisiin samoja tuonti- ja vientisäännöksiä kuin Suomen ja kolmansien maiden väliseen vastaavaan kauppaan, olisivat postimyyntilähetystykset kokonaan verottomia, jos niiden arvo on alle 130 markkaa. Esimerkiksi kirjojen ja muiden vähäarvoisten tavaroiden hankinta Ahvenanmaalta muualle Suomeen tai muualta Suomesta Ahvenanmaalle tulisi tällöin verotuksellisesti edullisemmaksi kuin vastaavien tavaroiden hankinta kummankin alueen sisällä. Koska tällaisten tavaroiden kuljetuskustannukset ovat yleensä suuremmat kuin verovapaudesta saatava hyöty, ei tällä kuitenkaan ilmeisesti olisi merkittävää kilpailua vääristävää vaikutusta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vähäarvoisten postimyyntilähetysten maahantuonti Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä olisi verotonta samalla tavalla kuin tuonti kolmansista maista. Mikäli verovapauden havaitaan aiheuttavan kilpailuvääristymiä tai mikäli verovapaa tuonnin alarajaa nostetaan yhteisötasolla, tulisi verovapautta harkita uudelleen.

1.4.5.5. Yksityishenkilöiden väliset postilähetystykset

Lahjalähetysdirektiivin mukaan yksityishenkilöiden välisten ei-kaupallisten ilmaislähetysten maahantuonti on verotonta, jos lähetysten arvo on enintään 45 ECU:a eli noin 270 markkaa. Alkoholi- ja tupakkatuotteille, parfyymeille, toalettivesille, kahville ja teelle on lisäksi säädetty paljousrajoitukset.

Jos Ahvenanmaan ja muun Suomen väliin myyntiin sovellettaisiin samoja tuonti- ja vientisäännöksiä kuin Suomen ja kolmansien maiden väliseen vastaavaan kauppaan, yksityishenkilöiden välisten lahjalähetysten tuonti olisi verotonta, jos lähetysten arvo ei ylittäisi 270 markkaa. Tätä verovapautta ei ehdoteta rajoitettavaksi, koska rajan alittaviin lahjalähetyskiin sisältyisi hankinnan yhteydessä maksettu vero. Rajan ylittäviin lahjalähetyskiin sisältyisi tämän lisäksi tuontivero.

1.4.5.6. Muut yksityishenkilöiden tavara-

siirrot

Myöskään muiden yksityishenkilöiden maahantuontiin liittyvien verottomuuksien soveltamista Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin tuonteihin ei ole syytä rajoittaa. Si-

ten esimerkiksi muuttotavaroita, häälahjoja ja perintötavaroita koskevat verovapaudet vastaisivat Suomen ja kolmansien maiden välisessä tuonnissa sovellettavia verovapauksia.

Yhteisölainsäädännön mukaisesti yksityishenkilöiden tavarasiirrot Ahvenanmaalta muualle Suomeen kuuluisivat pääsääntöisesti maahantuontiverotuksen piiriin. Ellei erityistä verovapaussäännöstä ole, yksityishenkilöiden Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä suorittamat tavarasiirrot verotettaisiin tavarantuntuontina. Tällaisista tavaroista on jo niiden hankinnan yhteydessä maksettu vero. Tämän lisäksi kannettava tuontivero on kuitenkin seuraus verorajasta. Samoja sääntöjä sovelletaan nykyisin kolmansista maista Suomeen tapahtuviin maahantuonteihin sekä muista jäsenmaista Ahvenanmaalle tapahtuviin tuonteihin.

1.4.6. Maahantuontiin liittyvä menettely

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 23 artiklan mukaan jäsenvaltiot määräävät maahantuonnissa sovellettavat menettelysäännöt. Direktiivin 33a artiklan mukaan yhteisön tullialueeseen kuuluvalta kolmannelta alueelta yhteisön veroalueelle tapahtuviin tuonteihin sovelletaan yhteisön tullilain mukaisia muodollisuuksia.

Arvonlisäverolain 101 §:n 2 momentin mukaan tavarantuntuontia, veron suorittamista, palauttamista tai takaisin perimistä koskevasta sekä muustakin menettelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä tullista tullilainsäädännössä määrätään. Pykälän 3 momentin mukaan tullilainsäädännön säännöksiä, jotka koskevat yhteisön tullialueelle tuotavaa tavaraa koskevia muodollisuuksia sekä väliaikaista varastointia, siirtämistä vapaavarastoon tai vapaa-alueelle taikka asettamista tullivarastointimenettelyyn, sisäiseen jalostusmenettelyyn suspensiojärjestelyin tai väliaikaiseen maahantuontimenettelyyn täysin tulleita, sovelletaan myös yhteisön tullialueelta, mutta yhteisön veroalueen ulkopuolelta yhteisön veroalueelle tuotavaan tavarantuntuontiin.

Ehdotetun verorajan johdosta edellä mainittuja tullilainsäädännön mukaisia muodollisuuksia ja menettelyjä sovellettaisiin myös Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin tuonteihin.

Ahvenanmaan ja muun Suomen, muun jäsenvaltion tai toisen yhteisön tullialueeseen

kuuluvan kolmannen alueen välillä siirrettävät tavarat tulee tullilainsäädännön mukaan asettaa sisäiseen passitusmenettelyyn. Sisäistä passitusmenettelyä käytetään myös silloin, kun tavarat siirretään Ahvenanmaalta muun Suomen kautta muualle yhteisöön tai muulle kolmannelle alueelle, jolloin maahantuonti tapahtuu vasta menettelyn päättyessä määränpäävaltiossa. Tavarat voidaan asettaa sisäiseen passitusmenettelyyn myös silloin, kun ne siirretään jäsenvaltion veroalueelta Ahvenanmaan kautta toisen jäsenvaltion veroalueelle. Tällöin maahantuontia ei tapahdu lainkaan.

Yhteisön tullilainsäädäntö on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä myös Ahvenanmaalla, joka kuuluu yhteisön tulliliittoon. Tullikoodeksi ja sen soveltamisasetus mahdollistavat kuitenkin eräissä tapauksissa kansallisia järjestelyjä, erityisesti silloin kun ne eivät koske muita jäsenvaltioita. Tällaisia järjestelyjä varten tullilaitoksella on kansallisessa tullilaissa (1466/94) suhteellisen laajat valtuudet. Valvonta- ja verotusmuodollisuudet (ks. jakso 1.4.4.2.) voidaan siten järjestää yhteisölainsäädännön puitteissa joustavasti ilman uusia menettelyjä koskevia laintasoisia säännöksiä.

1.4.7. Kaupallisen viennin verovapaus

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 15 artiklaan sisältyvät säännökset kansainväliseen kauppaan liittyvistä verottomuuksista. Niiden mukaan verosta on vapautettu tavaroitten ja eräiden palvelujen myynti lähinnä yhteisön ulkopuolelle. Verotonta on muun muassa yhteisön ulkopuolelle kuljetettavan tavarantuntuonti sekä tällaista tavaraa koskevan kuljetuspalvelun ja muun kuljetukseen välittömästi liittyvän palvelun myynti samoin kuin tällaiseen tavarantuntuonttiin liittyvän työsuorituksen myynti.

Ehdotettu veroraja merkitsisi sitä, että Ahvenanmaalta muualle Suomeen ja muualta Suomesta Ahvenanmaalle kuljetettavien tavaroiden ja niihin liittyvien palvelujen myynti muuttuisi verottomaksi. Näihin myynteihin sovellettaisiin arvonlisäverolain 70—71 §:n verovapaussäännöksiä, jotka vastaavat direktiivisäännöksiä. Tästä säädettäisiin uuden Ahvenanmaata koskevan erillislain 9—17 §:ssä. Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen kauppaan ei sovellettaisi yhteisökaupan verotusjärjestelmään liittyviä säännöksiä.

1.4.8. Matkailijamyynnin verovapaus

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 15 artiklan 2 kohdan perusteella verosta tulee vapauttaa tavarain myynti yhteisön ulkopuolelta kotoisin olevalle matkailijalle kuljetettavaksi matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissa yhteisön ulkopuolelle artiklassa säädettyin edellytyksin.

Arvonlisäverolain 70 b §:n 1 momentin mukaan vastaavaa säännöstä sovelletaan Suomessa tapahtuvaan myyntiin yhteisön ulkopuolelta kotoisin oleville matkailijoille sekä Ahvenanmaalla tapahtuvaan myyntiin toisesta jäsenvaltiosta kotoisin oleville matkailijoille. Verovapautta ei nykyisin sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen matkustajamyyntiin.

Pohjoismaisen matkatavarasopimuksen mukaan matkailijamyynnin verottomuuden edellytyksenä on, että tavaroista on matkustajan kotimaassa maksettu vero maahantuonnin yhteydessä. Sopimuksen tarkoituksena on pohjoismaissa tapahtuvien matkojen osalta estää matkatavaroiden verottamatta jääminen ja kaksinkertainen verotus. Suomen, Ruotsin ja Tanskan Euroopan unionin jäsenyyden vuoksi sopimus soveltuu enää Norjan ja muiden sopimusmaiden väliseen matkailijamyyntiin. Koska Ahvenanmaa on arvonlisäverotuksessa kolmas alue, sopimusta voidaan kuitenkin soveltaa myös Ahvenanmaalla tapahtuviin myynteihin Ruotsissa ja Tanskassa asuville.

Ehdotetun verorajan johdosta Ahvenanmaan ja muun Suomen välinen matkailijamyynti tulisi vapauttaa verosta. Jos tähän myyntiin sovellettaisiin samoja tuonti- ja vientisäännöksiä kuin Suomen ja kolmansien maiden väliseen vastaavaan kauppaan, matkailijat voisivat hankkia kokonaan verotta tavaroita noin 1 100 markan arvosta kunkin matkan osalta. Matkatavaradirektiivin ja arvonlisäverolain 95 §:n mukaan kolmannesta maasta tai kolmannelta alueelta jäsenvaltion veroalueelle tulevan matkustajan henkilökohtaisissa matkatavaroissaan maahantuomat tavarat ovat nimittäin verottomia 175 ECU:n eli 1 100 markan arvoon asti.

Verottamatta jäämisen estämiseksi ja valvonnallisista syistä ehdotetaan, että pohjoismaisen matkatavarasopimuksen mukaista mallia sovelletaan myös Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen matkailuun. Tällöin Manner-Suomessa tapahtuva myynti matkailijalle, jonka kotipaikka on Ahvenanmaalla,

olisi verotonta, jos tavaroiden myyntihinta ilman veroa on vähintään 1 000 markkaa ja jos matkailija maksaa veron tavaroiden maahantuonnista Ahvenanmaalla. Vastaavia sääntöjä sovellettaisiin Ahvenanmaalta Manner-Suomeen tapahtuvaan matkailijamyyntiin.

Matkailijan kotipaikka tarkistettaisiin normaalisti passista tai vastaavasta asiakirjasta. Ahvenanmaalaiset joutuisivat siis esittämään erityisen kotipaikkatodistuksen, jotta verottomuussäännöstä voitaisiin heihin soveltaa. Sama koskisi suomalaisia matkailijoita, jotka haluaisivat ostaa tavaroita verotta Ahvenanmaalta.

Matkailijan Ahvenanmaalta muualle Suomeen tai muualta Suomesta Ahvenanmaalle tapahtuvaan tuontiin sovellettaisiin samoja sääntöjä kuin kolmansista maista tapahtuvaan tuontiin. Tullin ei näin ollen tarvitsisi soveltaa eri menettelyä eri maista tuotaviin matkailijatuomisiin. Tuonti olisi verotonta, jos sen arvo ei ylitä 1 100 markan rajaa. Enintään 1 100 markan tuomisiin ei siten käytännössä sovellettaisi myynnin verottomuussäännöstä.

Edellä mainitun sääntelyn lopputuloksena ahvenanmaalaisen matkailijan Manner-Suomesta ja manner-suomalaisen matkailijan Ahvenanmaalta ostamat tavarat tulisivat nykyiseen tapaan aina kertaalleen verotetuiksi. Ostaja joutuisi tämän lisäksi rahoittamaan yli 1 100 markan ostoista maahantuonnin yhteydessä kannettavan veron väliaikaisesti siihen saakka, kunnes myyjä saa ostajalta tuontiveroa koskevan selvityksen ja palauttaa ostajalle myyntihintaan sisältyneen veron.

Toisessa jäsenvaltiossa tapahtuva myynti ahvenanmaalaiselle matkailijalle on vapautettu verosta direktiivin 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tämän vuoksi tällaisten matkustajatuomisten maahantuonti olisi nykyiseen tapaan pääsääntöisesti verollista. Yhdenmukaisuuden vuoksi tällöin sovellettaisiin nykyiseen tapaan vastaavia matkustajatuonnin verottomuuksia kuin tuonnissa yhteisön ulkopuolelta Suomeen.

1.4.9. Myynti vesi- ja ilma-aluksilla sekä lentoasemilla

1.4.9.1. Myynti vesi- ja ilma-aluksilla

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 8 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltion ja kolmannen maan tai alueen välis-

ten kuljetusten aikana tapahtuvien tavaroiden myyntien verotusmaa määräytyy sen perusteella, minkä maan alueella tavara on luovutushetkellä. Palvelujen myyntien verotusmaa määräytyy 9 artiklan luovutuspaikkasäännösten perusteella.

Kun tavaroita tai 9 artiklan 2 kohdan c alakohdassa mainittuja palveluja myydään jäsenvaltion ja kolmannen alueen välillä liikennöivällä vesi- tai ilma-aluksella taikka sellaisen jäsenvaltioiden välisen kuljetuksen aikana, jossa alus pysähtyy kolmannella alueella, myynnit tapahtuvat siten jäsenvaltion veroalueella siltä osin kuin luovutus tapahtuu sen aluevesillä tai ilmatilassa. Jäsenvaltioon kuuluvan mutta sen veroalueen ulkopuolisen kolmannen alueen aluevesillä tai ilmatilassa taikka kansainvälisellä vesialueella tai ilmatilassa tapahtuvien myyntien osalta jäsenvaltiolla on verotusoikeus. Siltä osin kuin myynnit tapahtuvat toisen valtion aluevesillä tai ilmatilassa jäsenvaltiolla ei ole verotusoikeutta. Euroopan tuomioistuimen toukokuun 2 päivänä 1996 tekemän päätöksen N:o C-231/94 (Faaborg-Gelting Linien A/S v Finanzamt Flensburg) mukaan vesialuksella myytävät tarjoilupalvelut verotetaan siinä maassa, johon myyjä on sijoittautunut.

Jäsenvaltion ja kolmannen alueen välisten kuljetusten aikana tapahtuviin myynteihin ei sovelleta direktiivin 28k artiklaa, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat tietyin edellytyksin vapauttaa verosta yhteiskuljetuksen aikana matkustavalle myydyt tavarat. Jäsenvaltion tulisi siis periaatteessa verottaa tällaisilla aluksilla tapahtuvat tavaroiden ja 9 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen palvelujen myynnit siltä osin kuin ne tapahtuvat sen veroalueeseen kuuluvilla aluevesillä tai ilma-tilassa. Edellä mainitun Euroopan tuomioistuimen päätöksen perusteella myyjän sijoittautumisvaltion tulisi periaatteessa verottaa aluksella tapahtuvat tarjoilupalvelut. Käytännössä kansainvälisessä liikenteessä olevilla aluksilla tapahtuvat myynnit on kuitenkin useissa jäsenvaltioissa vapautettu verosta. Aluksella myytyjen tavaroiden maahantuonti on verollista siltä osin kuin tuontimäärät ylittävät verottomalle tuonnille asetetut rajat.

Arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan ja 71 §:n 3 kohdan mukaan verosta on vapautettu ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella tapahtuva tavaroiden ja palvelujen myynti

ulkomaille matkustaville. Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä matkustavalle tapahtuva myynti on sitä vastoin verollista. Tämä koskee tavaroiden osalta sekä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiä linjoja että kansainvälisiä linjoja. Kansainvälisillä linjoilla Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä matkustavalle myytävät palvelut on kuitenkin väliaikaisesti vapautettu verosta.

Ahvenanmaan ja muun Suomen välisillä linjoilla Suomella on yhteisölainsäädännön ja -käytännön perusteella mahdollisuus valita, verotetaanko myyntiä vai ei. Koska Ahvenanmaalla tapahtuviin myynteihin sovellettaisiin lähtökohtaisesti samaa arvonlisäverokohtelua kuin muualla Suomessa, olisi luontevaa, että myös Ahvenanmaan ja muun Suomen välisten kuljetusten aikana tapahtuvat myynnit kuuluisivat nykyiseen tapaan verotuksen piiriin. Ehdotetusta verorajasta aiheutuu kuitenkin ahvenanmaalaisille yrityksille hallinnollisia haittoja, jotka vaikeuttavat Ahvenanmaan ja muun Suomen välistä kauppaa. Niiden kompensoimiseksi sekä Ahvenanmaan liikenneyhteyksiä hoitavien ja matkailuyritysten toimintaedellytysten parantamiseksi ehdotetaan, että verovapautta laajennetaan koskemaan myös tavaroiden ja palvelujen myyntiä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisillä linjoilla.

Verovapauden laajentamisesta aiheutuvien ongelmien ja valvontavaikeuksien välttämiseksi verovapautta rajoitettaisiin vesialuksilla myytävien tavaroiden ja palvelujen osalta siten, että se koskisi vain kansainvälisillä linjoilla liikennöiviä aluksia. Näillä tarkoitettaisiin Suomen ja toisen jäsenvaltion tai yhteisön ulkopuolisen valtion välillä liikennöiviä aluksia, jotka poikkeavat Ahvenanmaalla. Ilma-alusten osalta verovapaus koskisi myös pelkästään Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä liikennöiviä aluksia.

Lisäksi verovapautta rajoitettaisiin sekä vesi- että ilma-aluksilla koskemaan alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteita. Alkoholi- ja tupakkatuotteiden verovapaus olisi rajoitettu verovapaata tuontioikeutta vastaaviin määriin. Oluen verovapaa myynti rajoitettaisiin lisäksi kahteen litraan matkustajaa kohden.

Muiden kuin edellä mainittujen tuotteiden myynti olisi verollista. Pohjoismaiden välillä liikennöivillä vesialuksilla myös nämä myynnit olisivat kuitenkin kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi verottomia, koska tavarat tulisivat verotetuksi jo niiden aluk-

selle toimittamisen yhteydessä (ks. jakso 1.4.9.2.)

Ruotsin ja Ahvenanmaan välisillä linjoilla tapahtuva tavaroiden ja palvelujen myynti olisi nykyiseen tapaan vapautettu arvonnäisäverosta vastaavalla tavalla kuin myynti Suomen ja kolmansien maiden välisillä linjoilla. Ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (397/69; jäljempänä muonitusverolaki) mukaan muut kuin laissa tarkoitetut verottomat tavarat eli muut kuin alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteet verotettaisiin vesialusten muonituksen yhteydessä (ks. jakso 1.4.9.2.).

Manner-Suomen ja Ruotsin välillä Ahvenanmaan kautta liikennöivällä vesi- tai ilma-aluksella tapahtuva myynti jäsenvaltiosta toiseen tai Ahvenanmaan ja Ruotsin välillä matkustavalle olisi nykyiseen tapaan verotonta. Muut kuin alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteet verotettaisiin vesialusten muonituksen yhteydessä pohjoismaisen muonitus sopimuksen mukaisesti (ks. jakso 1.4.9.2.).

Manner-Suomen ja Ruotsin välillä Ahvenanmaan kautta tapahtuvan kuljetuksen aikana tapahtuva tarjoilu ja muut aluksella myytävät palvelut olisivat edelleenkin verottomia myös Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä matkustaville.

1.4.9.2. Muonitus

Kuudennen arvonnäisäverodirektiivin 15 artiklan 4—9 kohdan verottomuussäännökset koskevat tavaroiden ja palvelujen myyntiä kansainvälisessä liikenteessä oleville vesi- ja ilma-aluksille. Kunnes komission antamat ehdotukset yhteisiksi säännöiksi verottomuuksien toteuttamisesta tulevat voimaan, jäsenvaltiot voivat rajoittaa vesialusten polttoainetta ja muonitusta koskevan verottomuuden soveltamisalaa.

Arvonnäisäverolain 70 §:n 7 kohdan mukaan verotonta on tavarain myynti ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella tapahtuvaa myyntiä varten. Lain 94 §:n 21 kohdan mukaan verotonta on tullilain 9 §:n perusteella tullittomien tavaroiden maahantuonti. Tullilain 9 §:ssä tullittomiksi on säädetty ammatteisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen tavaramaiseen

muonitukseen tarkoitettut tavarat. Muonitusverolain mukaan veroa suoritetaan tavarasta, joka luovutetaan yksinomaan Suomen ja Ruotsin, Tanskan tai Norjan välillä liikennöivään matkustaja-alukseen siinä matkustajille myytäväksi. Lain mukaan veroa suoritetaan muista kuin muonitus sopimuksessa mainituista alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteista. Vero ei ole arvonnäisäverotuksessa vähennyskelpoinen.

Ehdotettu veroraja ei vaikuttaisi yksinomaan Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä liikenteessä olevien vesi- tai ilma-alusten muonituksen verokohteluun. Muonitus tavaroiden myynti tällaisessa liikenteessä olevalle vesi- tai ilma-alukselle olisi nykyiseen tapaan arvonnäisäverollista. Ostajalla olisi oston sisältyvän veron vähennys oikeus.

Ahvenanmaan ja muiden valtioiden sekä Manner-Suomen ja muiden valtioiden välillä liikennöivien kansainvälisessä liikenteessä olevien vesi- ja ilma-alusten muonitus olisi nykyiseen tapaan verotonta arvonnäisäverolain 70 §:n 7 kohdan ja 94 §:n 21 kohdan mukaisesti.

Pohjoismaisen muonitus sopimus koskee edelleenkin Ahvenanmaan ja muiden pohjoismaiden välistä meriliikennettä. Euroopan unionin jäsenyys ei tässä suhteessa ole aiheuttanut muutoksia. Ahvenanmaalta Ruotsiin tai Tanskaan ja Ruotsista tai Tanskasta Ahvenanmaalle tapahtuvat tavaroiden tuonnit verotetaan maahantuontina ja aluksilla tapahtuva myynti on vapautettu verosta kuten aikaisemminkin. Muiden kuin muonitus sopimuksessa tarkoitettujen verottomien tavaroiden toimittaminen tällaisella vesialuksella tapahtuvaa myyntiä varten verotettaisiin edelleen muonitusverolain säännösten perusteella. Tämä vero ei olisi vähennyskelpoinen.

Pohjoismaista muonitus sopimusta ja muonitusverolakia sovellettaisiin edelleenkin myös Manner-Suomen ja muiden pohjoismaiden välisessä Ahvenanmaan kautta tapahtuvassa meriliikenteessä. Muiden tavaroiden kuin alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteiden toimittaminen tällaiseen alukseen olisi verollista ilman vähennys oikeutta. Merkitystä ei tässä suhteessa olisi sillä, myydäänkö tavara Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä vai Suomen ja muun pohjoismaan välillä matkustavalle.

Muonitus sopimuksen soveltamista Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välisessä liikenteessä on tarkasteltu jaksossa 2.

1.4.9.3. Myynti lentoasemilla

Direktiivin 28k artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat vapauttaa verosta lentokentällä tai satamassa sijaitsevassa verovapaassa myymälässä tapahtuvan matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnin jäsenvaltiosta toiseen matkustaville. Lisäksi jäsenvaltioiden soveltaman käytännön mukaan verosta on yleisesti vapautettu vastaava myynti kolmanniin maihin matkustaville.

Yhteisöläinsäädännön ja -käytännön mahdollistamat verovapaussäännökset sisältyvät arvonlisäverolakiin. Veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä satamassa tai lentokentällä sijaitsevassa tullivarastossa, verovarastossa tai verottomassa varastossa toiseen jäsenvaltioon (70 a §:n 1 momentin 1 kohta) tai yhteisön ulkopuolelle (70 b §:n 3 momentti) matkustaville. Lain 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettu verottomuus on rajoitettu pohjoismaisessa matkatavarasopimuksessa lueteltuihin tuotteisiin, jos ostajana on henkilö, jonka kotipaikka on Norjassa. Verottomuussäännöksiä ei nykyisin sovelleta myyntiin Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä matkustaville.

Koska edellä on esitetty, että Ahvenanmaan ja muun Suomen välisillä linjoilla liikennöivillä ilma-aluksilla tapahtuva myynti olisi verotonta, ehdotetaan myös vastaava myynti lentoasemilla vapautettavaksi verosta. Myynnin verottomuutta rajoitettaisiin vastaavalla tavalla kuin aluksilla tapahtuvan myynnin verottomuutta. Verovapaus ja siihen liittyvät rajoitukset koskisivat myös myyntiä kansainvälisillä linjoilla Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä matkustaville.

Ahvenanmaalla sijaitsevalla lentoasemalla tapahtuva myynti yhteisön ulkopuolelle tai toiseen jäsenvaltioon matkustavalle olisi nykyiseen tapaan verotonta arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentin perusteella. Veroton myynti Norjassa asuvalle matkustajalle, rajoittuisi nykyiseen tapaan pohjoismaisessa matkatavarasopimuksessa lueteltuihin alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteisiin.

1.4.10. Kuljetuspalvelut ja niihin liittyvät palvelut

1.4.10.1. Tavarakuljetukset ja niihin liittyvät palvelut

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 15 artiklan 13 kohdan mukaan välittömästi tavaroiden yhteisön ulkopuolelle tapahtuvaan vientiin liittyvien kuljetuspalvelujen ja muiden palvelujen myynti on verotonta. Tällaiset palvelut tulevat verotetuiksi osana maahantuotujen tavaroiden arvoa silloin, kun maahantuonti on verollinen. Direktiivin 14 artiklan 1 kohdan i alakohdan mukaan tavaroiden maahantuontiin liittyvien palvelujen myynti on verotonta, jos palvelujen arvo on luettava tavaroiden maahantuonnista suoritettavan veron perusteeseen.

Arvonlisäverolain ja Ahvenanmaata koskevan erillislain mukaan Ahvenanmaan ja muun Suomen väliset tavarakuljetukset ja niihin liittyvät palvelut ovat verollisia samalla tavoin kuin Suomen sisäiset kuljetukset ja niihin liittyvät palvelut.

Koska tavarantoiminnan maahantuonti Ahvenanmaalta muualle Suomeen ja muualta Suomesta Ahvenanmaalle muuttuisi verolliseksi, tavarantoiminnan kuljetuspalvelut ja niihin liittyvät palvelut tulisivat verotetuiksi tavarantoiminnan yhteydessä. Kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi niiden myynti ehdotetaan vapautettavaksi verosta. Tällaisiin palveluihin sovellettaisiin arvonlisäverolain 71 §:n 1 ja 2 kohdan verottomuussäännöksiä, jotka vastaavat direktiivisäännöksiä.

Arvonlisäverolain mukaan postipalveluihin sovelletaan tavarakuljetuksia koskevia sääntöjä. Verorajan johdosta Ahvenanmaalta Manner-Suomeen ja Manner-Suomesta Ahvenanmaalle suuntautuvat lähetykset muuttuisivat nykyisestä poiketen verottomiksi.

1.4.10.2. Henkilökuljetukset

Kansainvälisten henkilökuljetusten osalta direktiiviin ei sisälly pysyvää verottomuussäännöstä. Jäsenvaltioiden tulisi siten periaatteessa verottaa tällaiset kuljetukset niiden

veroalueella tapahtuvien osin. Liittymissopimuksessa Suomelle on kuitenkin myönnetty oikeus toistaiseksi vapauttaa verosta kansainväliset henkilökuljetukset.

Arvonlisäverolain 66 §:n 1 momentin perusteella veroa ei suoriteta kuljetuspalvelusta, joka tapahtuu suoraan Suomesta ulkomaille tai ulkomailta Suomeen. Myös Manner-Suomen ja toisen valtion väliset Ahvenanmaan kautta tapahtuvat kuljetukset ovat verottomia. Säännöstä ei sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin kuljetuksiin.

Koska Ahvenanmaalla tapahtuviin myynteihin sovelletaan lähtökohtaisesti samaa arvonlisäverotusta kuin muualla Suomessa tapahtuviin myynteihin, Ahvenanmaan ja muun Suomen väliset henkilökuljetukset olisivat nykyiseen tapaan verollisia. Veroraja ei myöskään vaikuttaisi Suomen ja ulkomaiden välisten henkilökuljetusten verokohteluun.

1.4.11. Vientiin liittyvä menettely

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 33a artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan yhteisön veroalueelta yhteisön tullialueeseen kuuluvalla kolmannelle alueelle vietävään tavaraan sovelletaan samoja yhteisön tullilainsäädännön mukaisia muodollisuuksia, joita sovelletaan yhteisön tullialueelta vietäviin tavaroihin. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan arvonlisäverolain 217 a §:ään. Ehdotetun verorajan johdosta yhteisön tullilainsäädännön mukaisia muodollisuuksia sovellettaisiin myös Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen vientiin.

1.4.12. Muita kysymyksiä

1.4.12.1. Yleistä

Ahvenanmaan ja muun Suomen välinen veroraja merkitsisi sitä, että näillä alueilla tapahtuvat liiketoimet olisi periaatteessa eroteltava toisistaan. Kirjaimellisen tulkinnan mukaan poikkeus edellyttäisi, että Ahvenanmaalla ja Manner-Suomessa toimivat verovelvolliset rekisteröitäisiin erikseen ja että kummallakin alueella tapahtuvat liiketoimet tulisi ilmoittaa erikseen. Menettelyn yksinkertaisuuden vuoksi ehdotetaan kuitenkin, että Ahvenanmaalla ja muualla Suomessa toimintaa harjoittavat rekisteröitäisiin nykyi-

seen tapaan samaan verovelvollisten rekisteriin. Ahvenanmaalla ja muualla Suomessa tapahtuvia myyntejä ja ostoja ei myöskään tarvitsisi erotella kirjanpidossa eikä veroilmoituksissa. Koska veronsaaja on valtio ja koska Ahvenanmaalla ja muualla Suomessa sovellettaisiin samaa verojärjestelmää, tämä johtaisi käytännössä asiallisesti yhteisöläinsäädännön mukaiseen lopputulokseen.

1.4.12.2. Verollisen toiminnan alaraja

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 24 artiklan mukaista verotuksen ulkopuolelle jäävän vähäisen toiminnan liikevaihtorajaa ei sovelleta maan alueelle sijoittumattomaan verotettavaan henkilöön.

Arvonlisäverolain 3 §:n mukaan myyjä ei ole verovelvollinen, jos kalenterivuoden liikevaihto on enintään 50 000 markkaa. Pykälän 3 momentin 1 kohdan mukaan tätä ei sovelleta ulkomaalaiseen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa.

Ehdotetun verorajan johdosta Ahvenanmaalle sijoittuneen elinkeinonharjoittajan Manner-Suomessa suorittamiin myynteihin ei direktiivin mukaan tulisi soveltaa verovelvollisuuden alarajaa. Direktiivisäädännöksen tarkoituksena on varmistaa tällaisten yritysten vähennysoikeuden toteutuminen. Koska Ahvenanmaalla ja muualla Suomessa tapahtuvat hankinnat kuuluisivat yleisten sääntöjen mukaan vähennysoikeuden piiriin, ei direktiivimääräystä ole tältä osin tarvetta soveltaa. Lisäksi määräyksen soveltaminen monimutkaistaisi menettelyä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan että vähäisen toiminnan verollisuutta arvioitaessa huomioon otettaisiin nykyiseen tapaan sekä Ahvenanmaan että muun Suomen alueella tapahtuvat myynnit. Markkarajaa sovellettaisiin, vaikka ahvenanmaalaisella yrityksellä ei olisi Manner-Suomessa kiinteää toimipaikkaa. Vastaavasti Manner-Suomessa toimivan yrityksen osalta huomioon otettaisiin myös Ahvenanmaalla tapahtuvat myynnit.

Liikevaihtorajaa sovellettaisiin nykyiseen tapaan ulkomaisiin yrityksiin, joilla on kiinteä toimipaikka joko Ahvenanmaalla tai muualla Suomessa.

1.4.12.3. Käännetty verovelvollisuus

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 21 artiklan 1 kohdan mukaan ostaja on säädet-

tävä veronmaksuvelvolliseksi muun muassa immateriaalipalvelujen ostosta henkilöltä, joka ei ole sijoittautunut maan alueelle.

Arvonlisäverolain 9 §:n mukaan tavaroiden ja palvelun myynnistä verovelvollinen on pääsääntöisesti ostaja, jos myyjänä on ulkomaalainen, jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa. Ulkomaalainen voi kuitenkin lain 12 §:n nojalla hakeutua kaikista myynteistään verovelvolliseksi.

Käännettyä verovelvollisuutta tulisi direktiivin mukaan soveltaa immateriaalipalvelujen myynteihin manner-suomalaisille yrityksille, kun myyjänä on ahvenanmaalainen yritys, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Manner-Suomessa. Menettelyn yksinkertaisuuden vuoksi ehdotetaan kuitenkin, että käännettyä verovelvollisuutta ei sovellettaisi myyjiin, joiden kotipaikka on Ahvenanmaalla. Ahvenanmaalaiset yritykset olisivat siten aina itse verovelvollisia Manner-Suomessa suorittamistaan myynneistä. Vastaavat säännöt koskisivat manner-suomalaisen yrityksen Ahvenanmaalla suorittamia myyntejä.

Käännettyä verovelvollisuutta ei edelleenkaan sovellettaisi, mikäli ulkomaisella yrityksellä olisi kiinteä toimipaikka joko Ahvenanmaan tai Manner-Suomen alueella. Ulkomaalaisen hakeutuminen verovelvolliseksi koskisi sekä Ahvenanmaalla että Manner-Suomessa harjoitettavaa toimintaa.

1.4.12.4. Ryhmien verotus

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaan verovelvollisuusryhmään voi kuulua vain henkilöitä, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltion veroalueelle. Arvonlisäverolain 13 a §:n mukaan säännöksessä tarkoitettuun verovelvollisuusryhmään kuuluvilla elinkeinonharjoittajilla tulee olla kotipaikka Suomessa.

Arvonlisäverolain 13 a §:ssä tarkoitettuun verovelvollisuusryhmään voisi direktiivin mukaan kuulua joko pelkästään Ahvenanmaalla tai pelkästään muualla Suomessa kotipaikan omaavia elinkeinonharjoittajia. Menettelyn yksinkertaisuuden vuoksi, ja koska ahvenanmaalaisia yrityksiä ei rekisteröitäisi erikseen, ehdotetaan kuitenkin, että verovelvollisuusryhmään voisi nykyiseen tapaan kuulua sekä Manner-Suomessa että Ahvenanmaalla kotipaikan omaavia elinkeinonharjoittajia.

1.4.12.5. Käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden marginaaliverotusmenettely

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 26a artiklassa säädetään käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden marginaaliverotusmenettelystä. Mainittujen tavaroiden jälleenmyyjä voi säännösten mukaan suorittaa veroa vain tällaisten tavaroiden voittomarginaalista eikä niiden koko myyntihinnasta kuten muiden tavaroiden myynnissä. Menettelyä ei voida soveltaa jälleenmyyjän itse maahantuomien käytettyjen tavaroiden myyntiin. Vastaavat säännökset sisältyvät arvonlisäverolain 79 a—79 k §:ään.

Marginaaliverotusmenettelyä sovelletaan nykyisin Ahvenanmaalla toimivan jälleenmyyjän Manner-Suomesta verotta ostamiin tavaroihin ja vastaavasti Manner-Suomessa myytäviin Ahvenanmaalta ostettuihin tavaroihin. Ahvenanmaalta Manner-Suomeen tuotaviin käytettyihin tavaroihin ei direktiivin mukaan voida soveltaa marginaaliverotusmenettelyä, koska niihin sovelletaan samoja säännöksiä kuin yhteisön ulkopuolelta tuotaviin tavaroihin. Marginaaliverotusmenettelyä voitaisiin soveltaa Ahvenanmaalta tuotaviin taide-, keräily- tai antiikkiesineisiin, mutta niiden maahantuonnista olisi suoritettava vero. Tämä merkitsisi sitä, että nykyisestä poiketen Ahvenanmaalta hankittujen käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden koko myyntihinta tulisi verotetuksi. Vastaavia säännöksiä sovellettaisiin Manner-Suomesta Ahvenanmaalle tuotaviin tavaroihin. Samaa käytäntöä sovelletaan nykyisin toisista jäsenvaltioista tai kolmansista maista Ahvenanmaalle maahan tuotaviin tavaroihin.

1.4.12.6. Vähennys- ja palautusoikeus

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklan 4 kohdan mukaan yhteisön alueelle sijoittautumattomat yritykset saavat yhteisöstä tehtyihin hankintoihin sisältyvät verot takaisin palautuksena direktiivissä 86/560/ETY säädettyä menettelyä noudattaen.

Arvonlisäverolain 122 §:ssä säädetään ulkomaisen elinkeinonharjoittajan oikeudesta saada hakemuksesta takaisin Suomessa hankkimiensa tavaroiden ja palvelujen han-

kintaan sisältyvät verot. Säännös koskee ulkomaalaista, joka ei ole Suomessa harjoittamastaan myynnistä verovelvollinen ja jolla ei ole täällä kiinteää toimipaikkaa.

Ahvenanmaalainen yritys, jolla ei ole Manner-Suomessa kiinteää toimipaikkaa ja joka ei ole Manner-Suomessa verovelvollinen, ei direktiivin mukaan voisi enää vähentää Manner-Suomessa tehtyyn hankintaan sisältyvää veroa, vaan sen olisi haettava se palautuksena lain 122 §:n mukaista menettelyä noudattaen. Menettelyn yksinkertaisuuden vuoksi ehdotetaan kuitenkin, että palautusmenettelyä ei edelleenkaan sovellettaisi Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä. Vähennys- ja palautusoikeus vastaavat asiallisesti toisiaan. Palautusmenettely edellyttäisi ahvenanmaalaisten yritysten erillistä rekisteröintiä sekä Ahvenanmaalle ja Manner-Suomessa tapahtuvien liiketoimien erottelua.

1.5. Keskeiset valmisteverotusta koskevat ehdotukset

1.5.1. Valmisteverolainsäädännön soveltamisala

Ahvenanmaata koskisi edelleenkin sama aineellinen valmisteverolainsäädäntö kuin muutakin Suomea. Valmisteveroa kannettaisiin nykyiseen tapaan sellaisista eri valmisteverolaeissa veronalaiseksi määritellyistä tuotteista, jotka valmistetaan Ahvenanmaalla tai jotka tuodaan Ahvenanmaalle muista maista. Tuotteet olisivat verollisia samojen perusteiden mukaan kuin Manner-Suomessa. Verot kannettaisiin valtiolle tullilaitoksen toimesta.

Ahvenanmaan verotusmenettelyn saattamiseksi yhteisöläinsäädännön edellyttämään tilaan Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välille luotaisiin veroraja. Tämä toteutettaisiin uudessa Ahvenanmaata koskevassa erillislaissa. Lakiin sisällytettäisiin säännös, jonka mukaan Ahvenanmaalta muualle Suomeen tuotavat valmisteveron alaiset tuotteet verotettaisiin samojen perusteiden mukaan kuin tuonti yhteisön ulkopuolelta ja vastaavasti Ahvenanmaalle muualta Suomesta vietävät tuotteet vapautettaisiin verosta samalla tavalla kuin vienti yhteisön ulkopuolelle. Veronalaisten tuotteiden kokonaan verottamatta jäämisen ja toisaalta kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi erillislaissa säädettäisiin vastaavasti, että Ah-

venanmaalle muualta Suomesta tapahtuva tuonti verotetaan ja Ahvenanmaalta muualle Suomeen vietävät tavarat vapautetaan verosta.

Ahvenanmaa on verotuksellisesti kolmannen maan asemassa myös suhteessa muihin yhteisön jäsenvaltioihin, mikä merkitsee sitä, että myös näistä maista Ahvenanmaalle vietävät tavarat on vapautettu valmisteverosta. Vastaavasti Ahvenanmaalta näihin maihin tuotavat tavarat verotetaan maahantuonnin perusteella. Vaikka Ahvenanmaalla voitaisiin soveltaa sellaista valmisteverojärjestelmää kuin halutaan, yhdenmukaisuus- ja tarkoituksenmukaisuussyyt puoltavat sitä, että Ahvenanmaalle myös muista yhteisön jäsenvaltioista tapahtuva tuonti verotettaisiin ja vastaavasti vienti näihin maihin vapautettaisiin valmisteverosta, kuten nykyisinkin. Ehdotus ei muuttaisi myöskään Ahvenanmaan ja yhteisön ulkopuolisten maiden välistä verokohdetta.

Yhteisöläinsäädäntö edellyttää verorajan luomista Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan välille vain harmonoitujen valmisteverojen osalta. Koska niin sanottujen kansallisten valmisteverojen alaisten tuotteiden verotus on järjestetty muutoinkin mahdollisimman pitkälle samalla tavalla kuin harmonoitujen verojen, tarkoituksenmukaisinta olisi, että edellä mainittuja Ahvenanmaan verotuksellista asemaa koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös kansallisiin valmisteveroihin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että myös Ahvenanmaata koskevan valmisteverotuksen suhteen kaikkiin valmisteveron alaisiin tuotteisiin sovellettaisiin samoja, lähtökohtaisesti harmonoituja valmisteveroja koskevia säännöksiä.

1.5.2. Tuotteiden maahantuonti

Ehdotetun verorajan johdosta valmisteveron alaisten tuotteiden tuonti Ahvenanmaalta muualle Suomeen ja muualta Suomesta Ahvenanmaalle muuttuisi verotettavaksi samalla tavalla kuin tuonti yhteisön tullialueen ulkopuolelta. Tuonti Ahvenanmaalle muista jäsenvaltioista kuin Suomesta ja tullialueen ulkopuolelta olisi niin ikään nykyiseen tapaan veronalaista.

Voimassa olevan valmisteverotuslain säännökset maahantuotavan tuotteen verotuksesta olisivat vähäisin täsmennyksin sellaisinaan sovellettavissa Ahvenanmaalta muualle Suomeen tuotaviin tuotteisiin. Yhdenmukaisuus-

den vuoksi näitä säännöksiä on tarkoituksenmukaista soveltaa myös kaikkeen Ahvenanmaalle tapahtuvaan tuontiin. Koska valmisteverotuksessa kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvan tuonnin verotus on varsin pitkälle kytketty kotimaan verotukseen, ansiotoiminnassa tapahtuvaan tuontiin ei juurikaan liittyisi varsinaisia rajalla tapahtuvia verotustoimenpiteitä.

Kaikki Suomen veroalueella kulutukseen luovutettavat tuotteet on verotettava, jollei yhteisö säännöksissä ole erityistä vapautusperustetta. Tuontia koskevia säännöksiä sovellettaisiin siten ansiotoimintaan liittyvän tuonnin lisäksi myös silloin, kun yksityishenkilö tuo Ahvenanmaalta muualle Suomeen valmisteveron alaisia tuotteita omaan käyttöön. Vero kannettaisiin tällöin tuontia koskevien säännösten mukaan verorajalla olevassa tullitoimipaikassa. Yksityishenkilöiden tuontiin sovellettaisiin samoja verovapauksia kuin yhteisön tullialueen ulkopuolelta tapahtuvassa tuonnissa. Muut kuin verottomaksi säädetty tuotteet verotettaisiin tuontia koskevien säännösten mukaan niiden aikaisemmasta verokohtelusta riippumatta, mikä voi Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä yksityisten toimesta tapahtuvien siirtojen osalta johtaa valmisteveron alaisen tuotteiden kaksinkertaiseen verotukseen.

Yksityishenkilöiden Ahvenanmaalle tuomien tuotteiden verotuskohtelusta voidaan päättää kansallisesti. Yksityishenkilöiden Manner-Suomesta hankkimia tuotteita jää rasittamaan valmistevero, koska valmisteverotuksessa ei ole olemassa arvonalisäverotukseen rinnastettavaa verotonta matkailijamyyntiä. Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi Ahvenanmaalle muualta Suomesta yksityiseen käyttöön tuotavat tuotteet tulisi periaatteessa vapauttaa tuonnin perusteella kannettavasta verosta. Tämän voitaisiin kuitenkin katsoa olevan yhteisöläinsäädännön vastaista, koska se kohtelisi muista jäsenvaltioista tuotavia tuotteita epäedullisemmin kuin Suomesta tuotavia tuotteita. Näin ollen Ahvenanmaalle Manner-Suomesta tapahtuvaa tuontia on myös yksityishenkilöiden osalta kohdeltava samalla tavalla kuin tuontia muista jäsenvaltioista. Viimeksi mainittua tuontia on puolestaan tarkoituksenmukaista määrällisesti rajoittaa nykyiseen tapaan samalla tavalla kuin tuontia yhteisön ulkopuolelta Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välillä liikennöivissä aluksissa sallitun verovapaan myynnin takia.

1.5.3. Tuotteiden vienti

Ahvenanmaan veropoikkeama edellyttäisi yhteisö säännösten mukaan sitä, että Manner-Suomesta kaupallisessa tarkoituksessa Ahvenanmaalle vietävät tuotteet vapautettaisiin valmisteverosta. Vastaavalla tavalla kuin vientiin yhteisön ulkopuolelle, vientitarkoituksessa tapahtuvaan verottomien tavaroiden siirtoon ehdotetaan sovellettavaksi yhteisön tullilainsäädännön mukaisia vientiä koskevia muodollisuuksia (vientimenettely) ja valmisteverotuslain verovastuu- ja valvontasäännöksiä. Vastaavia viennin verottomuutta koskevia säännöksiä ehdotetaan sovellettaviksi myös vientiin Ahvenanmaalta muualle Suomeen. Jo verotettujen tuotteiden vero voitaisiin kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvan siirron perusteella palauttaa hakeuksesta jälkikäteen.

Suomen veroalueella olevasta verottomasta varastosta Ahvenanmaalle verottomasti vietävät tuotteet voitaisiin siirtää verorajan ylityksen jälkeen tullin valvonnassa verottomaan varastoon, jos tuojalla on Ahvenanmaalla valtuutetun varastonpitäjän asema. Sama menettely olisi mahdollinen siirroissa Ahvenanmaalta muualle Suomeen. Käytännössä siirrosta verorajan yli ei aiheutuisi tällöin maksusuorituksia. Verotonta vientiä ja tuonnin yhteydessä tapahtuvaa verotonta siirtoa koskevia menettelysäännöksiä olisi kuitenkin noudatettava.

Ahvenanmaan ja muun Suomen välisissä siirroissa voitaisiin noudattaa myös muodollisesti säännösten mukaista ja verorajan edellyttämää, mutta käytännössä kevennettyä menettelyä siten, että verorajalle verollisina siirretyt tavarat asetettaisiin vientimenettelyyn vasta verorajalla, jolloin niistä palautettava vero ja vastaavasti tuonnin perusteella kannettava vero voitaisiin kuitata suorituksi samalla päätöksellä.

Ahvenanmaalta muihin maihin kuin Suomeen vietävien tuotteiden verokohtelu säilyisi nykyisellään.

1.5.4. Alusten muonitus ja myynti aluksilla

Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä liikennöivien ilma- ja vesialusten verotonta muonitusta aluksilla tapahtuvaa kulutusta varten ja niillä tapahtuvaa verotonta myyntiä matkustajille matkatavarana mukaan otettavaksi ei yhteisö säännösten nojalla ole pakko

sallia verorajan toteuttamisesta huolimatta. Suomella on kuitenkin tähän oikeus. Sama koskee verotonta myyntiä lentokentillä sijaitsevista verottomien tavaroiden myymälöistä tällaisessa liikenteessä matkustaville henkilöille. Tämän liikenteen muonituksen säilyttäminen verollisena olisi luontevaa, koska Ahvenanmaan ja muun Suomen alueella tapahtuvat hankinnat olisivat muutoinkin yhdenmukaisen valmisteverotuksen kohteena. Kuten edellä jaksossa 1.4.9.1. on jo todettu, ehdotetusta verorajasta ahvenanmaalaisille yrityksille aiheutuvien hallinnollisten haittojen kompensoimiseksi ja liikenneyhteyksiä hoitavien yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi ehdotetaan kuitenkin, että nykyistä verovapautta laajennettaisiin koskemaan Ahvenanmaan ja muun Suomen välisillä linjoilla liikennöivien alusten muonitusta.

Verovapauden laajentamisesta koituvien valvonnallisten ja muiden haittojen minimoimiseksi verovapautta rajoitettaisiin vesialusten osalta koskemaan vain kansainvälisillä linjoilla Ahvenanmaan kautta liikennöiviä aluksia. Veroton muonitus alusten tarvetta varten ja veroton myynti aluksilla matkustaville sallittaisiin siten sellaisilla Suomen ja toisen maan välillä liikennöivillä vesialuksilla, jotka pysähtyvät Ahvenanmaalla siten, että matkustajilla on mahdollisuus nousta siellä alukseen tai poistua siitä. Käytännön syistä verovapaa muonitus tällaisilla aluksilla tapahtuvaa tarjoilua varten on jo tällä hetkellä vapautettu verosta myös siltä osin kuin tarjoilu tapahtuu Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisellä matkalla. Verovapauden laajentuminen koskisi siten käytännössä verovapaan myynnin sallimista sellaiselle matkustajalle, joka matkustaa aluksella Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisen matkan.

Ilma-alusten osalta veroton muonitus ehdotetaan sallittavaksi myös sellaisiin aluksiin, jotka liikennöivät Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä. Alusten ei siten edellytettäisi olevan kansainvälisessä liikenteessä.

Valvonnallisista syistä tupakkatuotteiden ja alkoholijuomien verovapaa myynti Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä matkustavalle ehdotetaan rajoitettavaksi enintään niihin määriin, jotka matkustaja verotta saa matkatavaroissaan tuoda verorajan yli. Tämän lisäksi ehdotetaan, että oluen veroton myyntioikeus rajoitettaisiin kahteen litraan matkustajaa kohden, mikä saattaisi estää itä-

rajalla ilmenneiden oluenhakumatkojen siirtymisen verovapaaseen myyntiin oikeutta-vaan Ahvenanmaan liikenteeseen. Valvonnallista syistä veroton myynti ehdotetaan sallittavaksi vain sellaiselle matkustajalle, jolla on matkaan oikeuttava matkalippu tai vastaava kuljetusasiakirja. Veroton myynti matkatavarana mukaan otettavaksi ei siten olisi sallittua alusten henkilökunnalle.

Ahvenanmaan ja Ruotsin tai Tanskan välinen ilma- ja vesialusliikenne on luonteeltaan kansainvälistä liikennettä. Alusten verotonta muonitusoikeutta aluksilla tapahtuvaa kulutusta varten jatkettaisiin. Aluksella matkailijoille tapahtuvaa myyntiä eivät rajoita jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä verovapaata myyntiä rajoittavat säännökset. Ahvenanmaalta Ruotsiin tai Tanskaan saapuvia matkustajia kohdellaan verotuksellisesti kolman-sista maista saapuvina matkustajina, joiden matkatavaroissa tuomat tuotteet on vapautettu verosta matkatavaradirektiivin edellyttämällä tavalla.

Ahvenanmaan ja muiden pohjoismaiden välillä liikennöivien vesialusten muonitukseen on edelleen sovellettava pohjoismaista muonitus sopimusta, jonka mukaan alusten veroton muonitus aluksilla tapahtuvaa matkustajamyntiä varten on valvonnallisista syistä rajoitettava niihin määriin, jotka aluksella matkustava saa maahan verotta tuoda.

Pohjoismaisen muonitus sopimuksen toteuttamiseksi alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden veroton muonitus myytäväksi vesialuksella Ahvenanmaalta Ruotsiin, Norjaan tai Tanskaan matkustavalle matkatavarana mukaan otettavaksi ehdotetaan rajoitettavaksi maahantuonnissa verottomiin määriin saakka.

Manner-Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välillä Ahvenanmaan kautta liikennöivillä aluksella tapahtuva myynti jäsenvaltiosta toiseen matkustaville olisi nykyiseen tapaan verotonta. Myyntiä varten tapahtuvaa verotonta muonitusta rajoitettaisiin kuitenkin pohjoismaisessa muonitus sopimuksessa edellytetyllä tavalla.

Ahvenanmaan maakunnan ja muun maan kuin Suomen, Ruotsin, Norjan tai Tanskan väliseen liikenteeseen ehdotetaan sovellettavaksi samoja säännöksiä kuin Manner-Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan väliseen liikenteeseen. Alusten muonitusta aluksilla tapahtuvaa kulutusta ja verotonta myyntiä varten ei siten rajoitettaisi määrällisesti.

Lentokentillä tapahtuva myynti aluksilla

matkustaville olisi vapautettu verosta samoin edellytyksin kuin edellä tarkoitetuilla ilma-aluksilla.

Yhteisösäännösten sallimalla tavalla on Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välisessä liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilöstön oikeutta tuoda verottomasti mukanaan tuomisia rajoitettu. Tätä koskevat säännökset sisältyvät tullilain 12 §:ään (331/96) ja valmisteverotuslain 21 §:ään (332/96), joiden nojalla tulliton ja veroton tuonti ei kalenterikuukauden aikana saa ylittää sitä määrää, joka matkustajalla on oikeus kerralla tuoda verotta.

Neutraliteettisyydestä vastaava rajoitus olisi tarpeen laajentaa koskemaan Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä liikennöivän ilma-aluksen ja kansainvälisellä linjalla liikennöivän vesialuksen henkilökuntaan kuuluvia henkilöitä, samoin kuin tällaisella vesialuksella saapuvan, ammattimaisessa maantieliikenteessä olevan ajoneuvon henkilöstöä.

2. Myynti pohjoismaiden välillä liikennöivillä vesialuksilla

2.1. Johdanto

Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä liikennöivillä vesialuksilla matkustajille tapahtuvan myynnin verokohteluun vaikuttaa paitsi Euroopan yhteisön lainsäädäntö, myös pohjoismaiden välillä solmittu muonitus sopimus. Pohjoismaisessa sopimuksessa näiden maiden väliseen liikenteeseen on sovellettu tiukempia määräyksiä kuin muuhun ulkomaanliikenteeseen. Verovapaa myynti on haluttu rajoittaa vastaamaan maahantuonnissa sallittuja verottomia määriä alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteita. Muiden tavaroiden osalta on haluttu varmistaa se, että ne tulevat kertaalleen verotetuiksi.

Euroopan unionin jäsenyys on vaikeuttanut pohjoismaisen sopimuksen soveltamista osan pohjoismaista liittyttyä yhteisöön ja osan jäätyä sen ulkopuolella, koska direktiivit edellyttävät jäsenvaltioiden välisiin myynteihin sovellettavaksi erilaisia sääntöjä kuin myyntiin yhteisön ulkopuolisiin maihin. Muonitus sopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi on uudessa tilanteessa etsittävä uusia keinoja.

2.2. Nykytila

2.2.1. Yhteisölainsäädäntö

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 8 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltion ja kolmannen maan välisen kuljetuksen aikana tapahtuvien tavaroiden myyntien verotusmaa määräytyy sen perusteella, minkä maan alueella tavara on luovutushetkellä. Direktiivissä ei ole säännöstä tällaisen myynnin verottomuudesta. Käytännössä mainitut myynnit on kuitenkin yleisesti vapautettu verosta. Aluksella myytyjen tavaroiden maahantuonti on verollista siltä osin kuin tuontimäärät ylittävät verottomalle tuonnille asetetut rajat.

Jäsenvaltioiden välisten kuljetusten aikana tapahtuviin tavarain myynteihin sovelletaan 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan, jonka mukaan myyntimaa määräytyy kuljetuksen lähtöpäikan perusteella. Direktiivin 28k artikla sisältää yhteisökuljetuksia koskevan verovapaus säännöksen, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat tietyin edellytyksin vapauttaa verosta toiseen jäsenvaltioon tapahtuvan ilma- tai merikuljetuksen aikana myydyt tavarat.

Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 15 artiklan 4—9 kohdan verottomuussäännökset koskevat tavaroiden ja palvelujen myyntiä kansainvälisessä liikenteessä oleville vesi- ja ilma-aluksille. Artiklan mukaan komissio tulee antamaan ehdotukset yhteisiksi säännöiksi näiden verottomuuksien toteuttamiseksi. Kunnes mainitut säännöt tulevat voimaan jäsenvaltiot voivat rajoittaa vesialusten polttoainetta ja muonitusta koskevan verottomuuden soveltamisalaa.

Valmisteverotuksen järjestelmädirektiivin 28 artiklan mukaan verovapaa myynti jäsenvaltioiden välisillä linjoilla liikennöivillä vesi- ja ilma-aluksilla on mahdollista niihin määrin saakka, jotka yhteisön ulkopuolelta saa tuoda yhteisöön verotta. Artikla ei rajoita yhteisöstä sen veroalueen ulkopuolelle lähtevän alusliikenteen muonitusta eikä verovapaata myyntiä aluksilla matkustaville.

2.2.2. Pohjoismainen muonitus sopimus

Pohjoismaisen muonitus sopimuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa matkustaja-aluksilla tapahtuvan matkustajaliikenteen tullivalvontaa ja tehostaa aluksilla tapahtuvan verottomien tavaroiden myynnin ja tarjoilun valvontaa sekä rajoittaa pohjoismaisessa lii-

kenteessä olevilla aluksilla tapahtuva myynti matkustajille vain niihin määriin, jotka matkustajat saavat tuoda verotta maahan.

Muonituksella tarkoitetaan tavaroiden ottamista alukseen siinä oleville matkustajille tapahtuvaa myyntiä ja tarjoilua varten. Tarjoilua varten saadaan muonitukseen ottaa tavaroita verotta, lukuun ottamatta tupakkatuotteita. Myyntiä varten saadaan ottaa verotta vain alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteita. Tulliviranomainen määrää alukseen verotta otettavien tavaroiden varaston suuruuden. Tämän määrän on alkoholi- ja tupakkatuotteiden osalta vastattava suurinta sallittua tavaramäärää, jonka matkustajat yhteensä saavat tuoda maahan tullitta. Myyjän on rajoitettava myyntimääriä siten, etteivät matkustajat voi tuoda tavaraa maahan enemmän kuin tullimääräykset edellyttävät.

Mainittu sopimus on saatettu Suomessa voimaan lailla 29/69. Sopimuksen toteuttamiseen liittyy muonitusverolaki sekä sen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annettu asetus (398/69). Mainitun lain mukaan tavarasta, joka tullialueelta luovutetaan yksinomaan Suomen ja Ruotsin, Tanskan tai Norjan välillä liikennöivään matkustaja-alukseen matkustajille myytäväksi, on suoritettava liikevaihtovero ja valmistevero, tulli ja muut maahantuonnin yhteydessä kannettavat verot. Veroa ei kuitenkaan suoriteta tulliviranomaisen vahvistamasta matkustajien tarvetta vastaavasta määrästä alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteita. Verot ja maksut kantaa tulliviranomainen tavarantulliselvityksen yhteydessä. Vero- ja maksuvelvollinen on se, joka ilmoittaa tavarantulliselvittäväksi muonitustarkoitukseen. Vero ei ole arvonlisäverotuksessa vähennyskelpoinen.

2.2.3. Suomen lainsäädäntö

Arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan mukaan verotonta on ammatteisessa kansainvälisessä liikenteessä Suomen ja yhteisön veroalueen ulkopuolisen maan välillä liikennöivällä vesi- tai ilma-aluksella tapahtuva tavarant myynti ulkomaille matkustaville. Valmisteverojen osalta vastaava säännös sisältyy valmisteverotuslain 20 §:n 1 momenttiin.

Arvonlisäverolain 70 a §:n mukaan verotonta on tavarant myynti vesi- tai ilma-aluksella toiseen jäsenvaltioon matkustavalle tällaisen kuljetuksen aikana. Verottomuuden

yläraja on 550 markkaa. Tämän lisäksi verotta saadaan myydä alkoholia, tupakkaa ja muita määrällisesti rajoitettuja tuotteita vastaavat määrät, jotka oikeuttavat veropaaseen maahantuontiin yhteisön ulkopuolelta. Valmisteverojen osalta vastaava verottomuussäännös on valmisteverotuslain 20 §:n 2 momentissa.

Arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan mukaan verotonta on tavarant myynti ammatteisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella tapahtuvaa myyntiä varten. Lain 94 §:n 21 kohdan mukaan verotonta on tullilain 9 §:n perusteella tullittomien tavaroiden maahantuonti. Tullilain 9 §:ssä tullittomiksi on säädetty ammatteisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen tavanomaiseen muonitukseen tarkoitettut tavarat.

Ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevien alusten muonitus aluksilla kulutettavaksi ja niillä verottomaksi säädettyä myyntiä varten on verotonta valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdan nojalla.

Pohjoismaiden välillä liikennöivien vesialusten muonituksen verokohtelu määräytyy jaksossa 2.2.2. selostetun muonitusverolain mukaisesti.

2.3. Ehdotetut muutokset

Pohjoismaisen muonitus sopimuksen olennaisena sisältönä on helpottaa matkustajien tuomisten tulli- ja verovalvontaa rajoittamalla aluksella myytäväksi tarkoitettun tavarant muonituksen verottomuus vain alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteisiin sekä tulliviranomaisen vahvistamiin maahantuonnin määrällisiä rajoituksia vastaaviin määriin. Samaan tavoitteeseen pyritään lisäksi myyjäkontrollia koskevilla määräyksillä. Muiden tuotteiden sekä mainittujen tuotteiden vahvistettujen määrien yltävien määrien toimittamisesta aluksiin on kannettava kulutusverot ja tullit. Muonitus sopimuksen lähtökohta on, että itse aluksella tapahtuva myynti ja tarjoilu on verovapaata.

Suomen ja Ruotsin jäsenyys Euroopan unionissa on vaikuttanut muonitus sopimuksen sovellettavuuteen niiden välisessä liikenteessä. Jäsenvaltioiden välillä ei enää ole tavaroiden maahantuonnin verotusta eikä rajavalvontaa. Tämän vuoksi myynti jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä olevilla aluksilla on säädetty verolliseksi kuudennen arvonlisäverodirektiivin 28k artiklan ja val-

misteverotuksen järjestelmädirektiivin 28 artiklan sallimin poikkeuksin. Muonituksen arvonlisäverottaminen Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välisillä linjoilla muonitus sopimuksessa tarkoitettulla tavalla ilman vähennysoikeutta johtaisi kaksinkertaiseen verotukseen verollisen myynnin osalta. Tämän vuoksi näillä linjoilla myytävien tavaroiden muonitusta ei arvonlisäverotettaisi. Tätä koskevat nimenomaiset muutokset ehdotetaan tehtäväksi muonitusverolakiin. Valmisteverojen osalta vastaavaa muutosta ei sinänsä olisi tarpeen tehdä, koska kaikkien valmisteveronalaisten tuotteiden luovutus näillä linjoilla myytäväksi on verotonta valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdassa ja 20 §:n 2 momentissa säädettyin ehdoin ja rajoituksin.

Koska jäsenvaltioiden välillä liikennöivällä aluksella myytävien tavaroiden muonitusta ei edellä esitetyn perusteiden enää voitaisi arvonlisäverottaa, jäisi muiden kuin muonitus sopimuksessa mainittujen verottamattomien tavaroiden myynti kokonaan arvonlisäverottomatta 550 markan arvoon asti. Muonitus sopimus lähtee siitä, että muut kuin alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteet tulevat verotetuiksi. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi tulisi myynnin arvonlisäverottomuus rajoittaa muonitus sopimuksessa tarkoitettuihin verottamattomiin tavaroihin Suomesta lähtevien kuljetusten aikana. Näin päästäisiin vastaavaan lopputulokseen kuin aikaisemmin ja voitaisiin toteuttaa neutraalisuus pohjoismaisilla linjoilla. Ruotsissa sovelletaan vastaavaa menettelyä Ruotsista Suomeen ja Tanskaan lähtevien kuljetusten osalta.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että arvonlisäverotuksessa Suomesta Ruotsiin tai Tanskaan vesialuksella matkustaville tapahtuvan tavaramyynnin verovapautta rajoitettaisiin nykyisestä siten, että se koskisi alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteita.

Suomen ja Norjan välillä liikennöivillä aluksilla tapahtuva myynti olisi nykyiseen tapaan verotonta. Yhteisöainsäädäntö ei tässä suhteessa ole aiheuttanut muutoksia. Suomen ja Norjan välillä tavaroiden maahan tuontia verotetaan ja valvotaan edelleen rajalla.

3. Muut arvonlisäverotusta koskevat muutokset

Arvonlisäverolain 72 h §:n 3 momenttia

ehdotetaan muutettavaksi siten, että tullivaraostintimenettelyssä, vapaa-alueella tai vapaavarastossa olevien tavaroiden myynti olisi verotonta silloinkin, kun tavarat myyntiin liittyen siirretään pois mainitusta menettelystä tai paikoista, jos tavaroiden siirto muodostaa maahantuonnin. Muutos on tarpeen kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi.

Lisäksi arvonlisäverolakiin tehtäisiin eräitä lähinnä teknisluonteisia tarkistuksia.

4. Muut valmisteverotusta koskevat muutokset

Valmisteverotuslakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi eräitä täsmennyksiä, jotka liittyvät siirtoihin yhteisön verorajan yli. Säännöksiä sovellettaisiin Ahvenanmaalla samalla tavalla kuin muualla Suomessa. Ehdotetun verorajan johdosta säännöksiä sovellettaisiin myös Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välisiin siirtoihin. Sisäistä passitusta koskeva menettely, jota käytetään yhteisön tullialueen sisällä verorajan ylittävissä siirroissa, ehdotetaan lisättäväksi valmisteverotuslain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin verosaatavan syntymistä lykkääviin menettelyihin. Yhteisön tullirajan yli tuotavien tuotteiden hävikkipauksiin liittyvää verovelvollisuussäännöstä ehdotetaan samaten täsmennettäväksi siten, että se soveltuisi myös sellaisiin tuotteisiin, jotka tuodaan yhteisön tullialueelta verorajan yli.

Verorajaan liittymättömänä valmisteverotuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jossa täsmennettäisiin Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan säännöstä yhteisöjen toimielinten oikeudesta tehdä verottomia hankintoja. Mainitun artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet hyvittääkseen tai maksaakseen takaisin irtaimen omaisuuden hintaan sisältyvät välilliset verot, kun yhteisöt tekevät virkakäyttöönä huomattavia hankintoja. Verottomuus ehdotetaan toteutettavaksi suorana verottomuutena hankinnan yhteydessä. Suomessa sijaitseville toimielimille verottomuus ehdotetaan myönnettäväksi hankinnasta, jonka verot sisältävä hinta on vähintään 500 markkaa. Verottomuus koskisi Suomesta tehtyjen hankintojen lisäksi maahantuontia. Toisissa jäsenvaltioissa sijaitsevilla toimielimillä on niin ikään oikeus hankkia valmisteveron alaisia tuotteita verottomaan hintaan täällä

olevilta varastonpitäjiltä. Tältä osin verottoman hankinnan vähimmäishinta määräytyisi toimielimen sijaintijäsenvaltion määräysten mukaan.

Lisäksi valmisteverotuslakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä vähäisiä täsmennyksiä.

5. Esityksen vaikutukset

5.1. Taloudelliset vaikutukset

Manner-Suomesta Ahvenanmaalle tapahtuvien tavaratoimitusten arvo postikuljetukset mukaan lukien on arviolta noin 650 miljoonaa markkaa ja lukumäärä noin 200 000 vuodessa. Vastaava tavarakuljetusten arvo on noin 130 miljoonaa markkaa vuodessa. Ahvenanmaalta Manner-Suomeen tapahtuvien tavaratoimitusten arvo noin 400 miljoonaa markkaa ja lukumäärä noin 80 000 vuodessa. Vastaava tavarakuljetusten arvo on noin 60 miljoonaa markkaa vuodessa. Ahvenanmaalle muista yhteisömaista tuotavien tavaroiden arvo on noin 350 miljoonaa markkaa ja vastaava viennin arvo noin 200 miljoonaa markkaa vuodessa.

Rajaverotukseen siirtyminen Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisessä kaupassa lisäisi yritysten rahoituskustannuksia nykytilaan verrattuna noin 1—2 miljoonalla markalla, koska maahantuontiin sisältyvä vero jouduttaisiin nykyisestä poiketen rahoittamaan sen suorittamisen ja vähennysoikeuden toteutumisen väliseksi ajaksi. Valtion korkotuotot kasvaisivat vastaavalla määrällä. Tilitysajankohdan varhentuminen runsaalla kuukaudella aiheuttaisi lisäksi kertaluonteisesti veron vuosikertymän kasvun noin 30 miljoonalla markalla menettelyn käyttöönotto vuonna.

Verovapaan myyntioikeuden myöntäminen Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä matkustaville kansainvälisessä liikenteessä olevilla vesialuksilla lisäisi verottoman myynnin arvoa arviolta noin 3—8 miljoonaa markalla vuodessa. Lentoliikenteen osalta verottoman myynnin kasvu olisi arviolta noin 5—7 miljoonaa markkaa vuodessa. Valtion arvonlisävero- ja valmisteverotuottoa edellä mainitut muutokset pienentäisivät yhteensä noin 7—10 miljoonaa markkaa vuodessa. Edellä mainitut myyntiluvut on laskettu nykyisten matkustajamäärien perusteella. Verovapaus vaikuttaisi kuitenkin matkustajamääriä kasvattavasti, joten verovapauden

verotuottoa vähentävä vaikutuskin olisi edellä esitettyä suurempi.

Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välillä liikennöivillä vesialuksilla tapahtuvan verovapaan myynnin rajoittaminen pohjoismaisen muonitus sopimuksen mukaisesti lisäisi verotuottoa arviolta noin 15 miljoonaa markkaa vuodessa, mikäli verotus ei vaikuttaisi myyntimääriin. Verottoman myynnin rajoitukset alentaisivat kuitenkin myyntimääriä, joten verotuoton kasvu jäisi edellä esitettyä pienemmäksi. Myynnin supistumisesta johtuen rajoitukset pienentäisivät alan yritysten nettotulosta.

Muilla ehdotetuilla muutoksilla ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia vaikutuksia.

5.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Ehdotettu ratkaisu edellyttää tullilaitoksen hoitaman rajaverotuksen ja -valvonnan järjestämistä Ahvenanmaan ja muun Suomen välille. Valvonnan vuoksi tavara- ja henkilöliikenne joudutaan lähtökohtaisesti rajoittamaan määrätyille reiteille ja määrättyjen tullitoimipaikkojen kautta kulkevaksi. Valtaosa liikenteestä sanotulla välillä tapahtuu kahta lautoin ja yhteysaluksin hoidettua saaristoreittiä pitkin, huomattava osa myös Maarianhaminan sekä Turun tai Naantalin välillä ja vain vähäisessä määrin muiden paikkakuntien kautta. Koska tullitoimi kuuluu valtakunnan toimivaltaan, Suomen tullilaitos huolehtisi näistä tehtävistä molempiin suuntiin. Tarkoituksenmukaista olisi keskittää sekä viennin että tuonnin verotus ja valvonta mahdollisimman suuressa määrin yhteen vaiheeseen ja paikkaan. Vesitse Ahvenanmaan ja muun Lounais-Suomen välillä kulkevan tavaraverotus ja valvonta suunnitellaan hoidettavaksi pääasiallisesti lounaisen tullipiirin toimesta, Turun ja Naantalin sekä saaristoreittien päähän Kustaviin ja Korpooseen perustettavilla uusilla tulliasemilla.

Koska tehtävät ovat uusia, ne edellyttävät arviolta 35—37 henkilötyövuoden lisäystä tullilaitoksen työmäärään. Henkilökustannukset tästä ovat noin 7 miljoonaa markkaa vuodessa. Tarvittavista henkilöistä ainakin pääosa voidaan siirtää näihin tehtäviin lounaisen tullipiirin sisällä, koska yhteisön jäsenyys on vähentänyt tullin tehtävämäärää nimenomaan tässä tullipiirissä, eikä henkilöstöä ole vielä kyetty vähentämään vastavasti. Muut vuotuiset toimintamenot arvioi-

daan runsaaksi 380 000 markaksi.

Kustaviin ja Korppooseen suunniteltavien uusien tulliasemien toimitiloiksi on tarkoitus järjestää ainakin aluksi tilapäisluontoiset parakit. Rakennusinvestointien ja muiden investointien, kaluston sekä tiejärjestelyjen arvioidut kustannukset ovat runsaat 800 000 markkaa. Ahvenanmaan verorajasta aiheutuvana menona on valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1997 varattu 1 357 000 markkaa. Loppuosa kustannuksista on tarkoitus rahoittaa tullilaitoksen budjetissa olevilla säästöillä.

6. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiova-

rainministeriössä. Asian valmistelussa on kuultu Ahvenanmaan maakuntahallitusta sekä varustamo- ja ilmailualan edustajia.

7. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Ahvenanmaan ja muun Suomen välisen verorajan käyttöönottoon liittyvät ehdotukset aiheutuvat Suomen Euroopan unioniin liittymistä koskevan sopimuksen määräyksistä.

Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä liikennöivien vesialusten muonituksen vero-kohtelun muuttamista koskevat ehdotukset johtuvat yhteisöläinsäädännön pohjoismaisen muonitus sopimuksen toteuttamistapaan aiheuttamista muutoksista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Yleistä

Arvonlisä- ja valmisteverolainsäädäntöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että yhteisöläinsäädännön edellyttämä Ahvenanmaan ja muun Suomen välinen veroraja toteutuu. Ahvenanmaalla sovellettaisiin samaa arvonlisä- ja valmisteverojärjestelmää kuin muualla Suomessa verorajasta johtuvin poikkeuksin. Tämän vuoksi Ahvenanmaa kuuluisi edelleenkin Suomen alueeseen arvonlisä- ja valmisteverotuslain säännöksiä sovellettaessa. Ahvenanmaan verorajasta johtuvat poikkeukset arvonlisävero- ja valmisteverotuslain yleisistä säännöksistä sisällytettäisiin uuteen lakiin Ahvenanmaan maakuntaa koskevasta poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön. Ahvenanmaata koskevat poikkeukset löytyisivät tällöin yhdestä laista. Uuteen erillislakiin sisällytettäisiin lisäksi Ahvenanmaan ja muiden valtioiden välistä kauppaa koskevat yksityiskohtaiset säännökset. Nykyinen Ahvenanmaata koskeva erillislaki kumottaisiin. Arvonlisäverolakiin, valmisteverotuslakiin sekä muonitusverolakiin tehtäisiin eräitä verorajasta johtuvia tarkistuksia ja lisäksi eräitä muita muutoksia.

1.2. Arvonlisäverolaki

1 a §. Voimassa olevan arvonlisäverolain 1 §:n mukaan veroa suoritetaan valtiolle muun muassa liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavarantoiminnan ja palvelun myynnistä sekä Suomessa tapahtuvasta tavarantoiminnan maahantuonnista. Lainkohdassa sanonta Suomi käsittää myös Ahvenanmaan maakunnan. Selkeyden vuoksi tästä otettaisiin nimenomainen säännös lain 1 a §:n 1 momenttiin. Sen mukaan Suomella tarkoitettaisiin Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista Suomen arvonlisäveroaluetta ja Ahvenanmaan maakuntaa sekä ulkomailta kaikkia muita alueita.

Pykälän 2 momentti sisältäisi nykyisen 1 momentin säännökset.

Ahvenanmaalla sovellettaisiin samaa arvonlisäverojärjestelmää kuin muualla Suomessa verorajasta johtuvin poikkeuksin. Poikkeukset sisällytettäisiin uuteen lakiin Ahvenanmaan maakuntaa koskevasta poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön. Tätä koskeva viittaussäännös lisättäisiin pykälän 3 momenttiin.

46 §. Pykälän edellä oleva väliotsake tarkistettaisiin vastaamaan pykälässä käytettyä käsitettä.

63 a ja 63 b §. Pykälissä olevat viittaus-

virheet korjattaisiin.

67 a §. Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin siten, että se koskisi vain Yhteisön alueella suoritettuja kuljetuksen liitännäispalveluja.

67 b §. Säännöksen sanamuotoa selkeytettäisiin.

70 a §. Voimassa olevan arvonlisäverolain 70 a §:n mukaan verotonta on tavarantoimittajan myynti vesi- tai ilma-aluksella toiseen jäsenvaltioon matkustavalle tällaisen kuljetuksen aikana. Verotonta on myös vastaava myynti satamassa tai lentokentällä sijaitsevassa tullitai verovarastossa.

Koska satamissa sijaitsevassa tullivarastossa tai vastaavassa varastossa tapahtuvaa myyntiä matkustajille ei käytännössä tapahdu, pykälän 1 momentin 1 kohdasta poistettaisiin viittaus satamassa tapahtuvaan myyntiin.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välillä liikennöivällä vesialuksella myytävien muiden kuin pohjoismaisessa muonitus sopimuksessa mainittujen verottomien tavaroiden eli muiden kuin alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteiden myynti säädettäisiin verolliseksi (ks. jakso 2.3.1.). Pykälän nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi.

Lain 70 a §:n 1 momentin 2 kohdan säännös aluksilla tapahtuvan myynnin verottomuudesta ja siihen liittyvistä rajoituksista ei sovellettu tilanteisiin, joissa jäsenvaltioiden välillä liikennöivä alus poikkeaa Ahvenanmaalla. Tältä osin pohjoismaisen muonitus sopimuksen mukaiset verovapauden rajoitukset toteutettaisiin verottamalla tavaroiden toimittamista alukseen.

72 h §. Lain 72 h §:n 3 momentin mukaan pykälässä tarkoitettussa menettelyssä, vapaa-alueella tai vapaavarastossa olevien tavaroiden myynnin verottomuuden edellytyksenä on se, ettei niitä siirretä myyntiin liittyen pois mainituista menettelyistä tai paikoista. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että mainitunlaisten tavaroiden myynti olisi veroton, jos tavaroiden siirto muodostaa maahantuonnin. Muutos on tarpeen kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi.

85 §. Pykälän 1 momentin johtolauseetta tarkistettaisiin siten, että siinä otettaisiin huomioon myös tavaroiden siirto varastointimenettelystä.

95 §. Voimassa olevan arvonlisäverolain 95 §:n 3 ja 4 momentissa on rajoitettu Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välisessä

ammattimaisessa liikenteessä olevan kuluneuvon henkilökunnan ja rajatöntyöntekijöiden tuomien verottomuutta tullilain 12 §:n mukaisesti. Säännöksen sanonta viittaa tullilain 12 §:ään sellaisena kuin se sisältyi hallituksen esitykseen laiksi tullilain muuttamisesta (HE 178/95 vp.). Hallituksen esityksessä ehdotettuja uusia rajoituksia ei kuitenkaan hyväksytty eduskunnassa. Tullilain 12 § koskee siten kuten aikaisemminkin vain kuluneuvon henkilökuntaan kuuluvia henkilöitä ja rajoittaa heidän tuomisensa kalenterikuukauden aikana määriin, joka matkustajalla on oikeus kerralla tuoda tullittua. Arvonlisäverolain 95 §:n 3 momentin sanontaa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että se vastaisi voimassa olevan tullilain 12 §:n sanontaa ja rajoituksia. Samasta syystä pykälän 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

179 §. Voimassa olevan arvonlisäverolain 179 §:n 1 momentin mukaan jälkiverotus voidaan toimittaa kolmen vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, johon kuuluvasta kalenterikuukaudelta vero olisi tullut maksaa. Lain 162 §:n 4 momentissa tarkoitettua alkutuottajan verokausi on kalenterivuosi ja vero tulee maksaa kalenterivuodelta. Lain 179 §:n 1 momenttia ehdotetaan tältä osin tarkennettavaksi.

Voimaantulo. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan lakia sovellettaisiin, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu, maahan tuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on 87 §:ssä tarkoitettulla tavalla syntynyt, tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Toimitusperiaatteen mukainen säännösehdotus vastaa aikaisemmissa lainmuutoksissa sovellettua käytäntöä.

Voimaantulosäännöksen 3 momentissa kumottaisiin arvonlisäverolain muuttamisesta annetun lain 1767/95 voimaantulosäännöksen 8 momentti (ks. Ahvenanmaata koskevan erillislain 12 §).

1.3. Valmisteverotuslaki

3 §. Valmisteverotuslain voimassa olevan 3 §:n 2 momentin mukaan yhteisön ulkopuolelta tuotavia tuotteita pidetään väliaikaisesti valmisteverottomina niin kauan kuin ne ovat tullikoodeksin 84 artiklan 1 kohdan a

alakohdassa tarkoitettussa tullisuspensioon oikeuttavassa menettelyssä taikka vapaavastossa tai vapaa-alueella. Tullimenettelyistä tulevat kyseeseen ulkoinen passitus, tullivastointi, sisäinen jalostus suspensiojärjestelmää soveltaen, tullivalvonnassa tapahtuva valmistus ja väliaikainen maahantuonti. Valmisteverotuslain 13 §:n 1 momentin nojalla näissä menettelyissä olevien tuotteiden valmistevero tulee suoritettavaksi sen ajankohdan perusteella, jona tuotteet luovutetaan kulutukseen väliaikaisesta verottomuusjärjestelmästä eli jona tuotteisiin Suomessa lakataan soveltamasta kyseistä tullimenettelyä. Säännökset perustuvat järjestelmädirektiivin 5 artiklan 2 kohtaan.

Jos tuotteet on niiden saapuessa veroalueelle asetettu johonkin yhteisön tullimenettelyyn, järjestelmädirektiivin 5 artiklan 1 kohdan nojalla niiden tuonnin katsotaan tapahtuvan vasta sinä ajankohtana, jona tullimenettelyä lakataan soveltamasta tuotteisiin. Tullikoodeksin soveltamisasetuksen 311 artiklan perusteella yhteisön arvonlisäveroalueeseen kuulumattoman alueen ja veroalueeseen kuuluvan alueen välillä siirrettävät tavarat on kuljetettava tullikoodeksin 163 artiklassa tarkoitettussa yhteisön sisäisen passituksen menettelyssä. Koska yhteisön valmisteveroalue vastaa käytännössä yhteisön arvonlisäveroaluetta, sisäisen passituksen menettely tulee sovellettavaksi myös valmisteveron alaisiin tavaroihin, jotka saapuvat yhteisön tullialueelta veroalueelle. Tähän liittyen valmisteverotuslain 13 §:n 2 momentin 3 kohdassa on säädetty, että sellaisesta tuotteesta, joka saapuu yhteisön tullialueelta yhteisön veroalueelle, tulee valmistevero suoritettavaksi sen ajankohdan mukaan, jona tuotteeseen sovellettava sisäinen passitusmenettely Suomessa päätetään.

Koska verorajan yli saapuvat valmisteveron alaiset tuotteet, joihin yhteisösäännösten perusteella on sovellettava sisäisen passituksen menettelyä, voidaan verotuksellisesti rinnastaa yhteisön tullialueen ulkopuolelta saapuviin tullisuspensiomenettelyssä oleviin tavaroihin, valmisteverotuslain 3 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan yhteisön ulkopuolelta tuotavien tuotteiden väliaikainen valmisteverottomuus koskisi myös sellaisia tuotteita, jotka niiden saapuessa yhteisön veroalueelle on asetettu sisäisen passituksen menettelyyn. Uuden Ahvenanmaata koskevan erillislain johdosta säännös soveltuisi myös Ahvenan-

maan maakunnan ja muun Suomen välillä siirrettäviin tuotteisiin. Näiden tuotteiden vero määräytyisi valmisteverotuslain 13 §:n 1 momentissa olevan yleissäännöksen nojalla sen ajankohdan perusteella, jona tuotteet luovutetaan kulutukseen väliaikaisesta verottomuusjärjestelmästä. Voimassa olevan lain 13 §:n 2 momentin 3 kohta ehdotetaan samalla tarpeettomana kumottavaksi.

6 §. Pykälässä määritellään käsitteet jäsenvaltio ja yhteisö, joilla tarkoitetaan jäsenvaltion ja yhteisön valmisteveroaluetta sellaisena kuin se on määriteltynä yhteisöläinsäädännössä. Säännös perustuu järjestelmädirektiivin 2 artiklaan.

Pykälään ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi säännös, jossa nimenomaisesti todettaisiin Ahvenanmaan maakunnan kuuluvan Suomeen valmisteverotusta koskevia säännöksiä sovellettaessa. Tämän mukaisesti pykälän 1 momentissa määriteltäisiin käsite Suomi siten, että se kattaisi myös Ahvenanmaan maakunnan. Ahvenanmaalla sovellettaisiin siten samaa valmisteverotusjärjestelmää ja aineellisia valmisteverolakeja kuin muualla Suomessa. Siten esimerkiksi valmisteveron alaisten tuotteiden valmistus Ahvenanmaalla tai niiden tuonti Ahvenanmaalle olisi verotuksen kohteena siten kuin valmisteverotuslain 3 §:ssä Suomesta säädetään. Näistä tuotteista kannettaisiin valmistevero lähtökohtaisesti samojen perusteiden mukaan kuin muualla Suomessa.

Verorajasta johtuvista poikkeuksista Ahvenanmaahan liittyvässä valmisteverotuksessa säädettäisiin maakuntaa koskevassa erillislaissa, jota koskeva viittaussäännös lisättäisiin pykälän 3 momentiksi.

Jäsenvaltion ja yhteisön käsitteet määriteltäisiin 2 momentissa, joka vastaisi voimassa olevaa pykälää sanonnallisoin täsmennyksin. Ahvenanmaan maakunta jäisi edelleen käsitteellisesti jäsenvaltion ja yhteisön ulkopuoliseksi alueeksi. Tällä olisi merkitystä lähinnä siinä, että kahden jäsenvaltion välillä sovellettavia valmisteverotusta koskevia säännöksiä, kuten esimerkiksi kaukomyyntiä koskevia säännöksiä tai kahden jäsenvaltion välillä siirrettävien tuotteiden verottomiin siirtoihin liittyviä valvontasäännöksiä, ei voida soveltaa sellaiseen valmisteverotukseen, jolla on liittymäkohta Ahvenanmaahan.

11 §. Pykälässä säädetään tuotteiden verotamisesta Suomessa sellaisissa tilanteissa, joissa valmisteveron alainen tuote on joutunut Suomessa sääntöjen vastaisesti kulutuk-

seen, esimerkiksi varkaustapauksissa. Pykälä sisältää säännökset myös verovastuusta tällaisissa tapauksissa. Säännöstä sovelletaan pykälän 3 ja 4 momentin perusteella myös silloin, kun valmisteveron alaisia tuotteita vietään yhteisön ulkopuolelle tai tuodaan yhteisön ulkopuolelta.

Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sanonnallisia täsmennyksiä.

Pykälän 4 momentin mukaan tuotaessa tuotteita yhteisön ulkopuolelta verovastuu on tullimenettelyn aikana tapahtuneesta hävikistä sillä, joka vastaa tullia koskevien säännösten mukaan tullivelasta hävikkitapauksissa. Koska momentin tulisi yhdenmukaisuuden vuoksi kattaa yhteisön tullialueen ulkopuolelta tapahtuvan tuonnin lisäksi tuonti yhteisön veroalueen ulkopuolelta, mutta tullialueeseen kuuluvalla alueella, säännöksen sanamuotoa täsmennettäisiin siten, että verovastuu katoamistapauksissa olisi sillä, joka tullia koskevien säännösten mukaan vastaa tuotteista suoritettavasta tullista tai vastaisi tullista siinä tapauksessa, että veroalueen ulkopuolelta tuotavat tuotteet tuotaisiin tullialueen ulkopuolelta, jolloin tullia koskevat säännökset tulisivat sovellettaviksi. Ehdotetun Ahvenanmaata koskevan erillislain 26 §:n nojalla säännös koskisi myös tuontia Ahvenanmaalta muualle Suomeen ja tuontia muualta Suomesta Ahvenanmaalle.

13 §. Pykälässä säädetään veron määräytymisen ajankohdasta. Pykälän 1 momentti koskee niitä tuotteita, joihin sovelletaan valmisteverotuslain nojalla väliaikaista valmisteverottomuutta. Yhteisön ulkopuolelta tuotujen tuotteiden osalta väliaikaista verottomuutta voidaan soveltaa sellaisiin tuotteisiin, jotka on asetettu valmisteverotuslain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tullisuspensiomenettelyyn, kuten tullivarastomenettelyyn tai ulkoisen passituksen menettelyyn, tai lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin mukaisesti sisäisen passituksen menettelyyn. Lisäksi väliaikaista verottomuutta voidaan soveltaa sellaisiin tuotteisiin, jotka on tuonnin yhteydessä siirretty verottomaan varastoon.

Pykälän 2 momentissa säädetään sellaisen tuotteen veron määräytymisen ajankohdasta, johon ei voida soveltaa väliaikaista valmisteverottomuutta. Momentin 1 kohta sisältää säännöksen toisesta jäsenvaltiosta siirrettävän tuotteen veron määräytymisajankohdasta ja 2 ja 3 kohta säännöksen yhteisön veroalueelle tullialueen tai veroalueen ulkopuolelta tuotavan tuotteen veron määräytymisajan-

kohdasta. Momentin 2 kohdan mukaan yhteisön tullialueen ulkopuolelta tuotavien tuotteiden valmistevero määräytyy sen ajankohdan mukaan, jona tuotteet on Suomessa luovutettu vapaaseen liikkeeseen. Säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että siinä määritettäisiin kaikkien yhteisön ulkopuolelta tuotavien tuotteiden veron määräytymisen ajankohdaksi se ajankohta, jona tulliviranomainen vastaanottaa tuotteiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevan tullil ilmoituksen Suomessa. Koska menettelylliset säännökset ovat lähtökohtaisesti samat, säännös koskisi sekä tuontia yhteisön tullialueen että veroalueen ulkopuolelta. Säännöstä sovellettaisiin sellaiseen tuotteeseen, johon ei Suomeen saapumisen yhteydessä sovelleta väliaikaista valmisteverottomuusjärjestelmää.

Lakiehdotuksen 3 §:n 2 momenttiin tehtävän lisäyksen vuoksi pykälän 2 momentin 3 kohta ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

16 §. Pykälä sisältää valmisteverojärjestelmää koskevat verottomuussäännökset. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a kohta, jossa selkeytettäisiin Euroopan yhteisöjen toimielimelle virkakäyttöön toimitettujen tuotteiden verottomuuden edellytykset. Verottomuus perustuu Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 3 artiklaan, jonka mukaan Euroopan yhteisöillä on oikeus ostaa jäsenvaltioista viralliseen käyttöönsä tavaroita verottomaan hintaan, jos kysymys on huomattavasta hankinnasta. Lainkohdassa täsmennettäisiin pöytäkirjan säännöstä siten, että Suomessa olevien toimielinten osalta verotonta olisi sellainen hankinta, jonka verollinen yhteishinta on vähintään 500 Suomen markkaa. Hankinnalla tarkoitettaisiin myös maahantuontia. Verottomuus toteutettaisiin suorana verottomuutena, mikä tarkoittaisi sitä, että hankinta olisi tehtävä verottoman varaston pitäjältä tai verottomuus olisi toteutettava maahantuonnin yhteydessä. Suomessa olevasta verottomasta varastosta toiseen jäsenvaltioon toimitettavien tuotteiden verollisen ostohinnan vähimmäismäärä määräytyisi toimielimen sijaintivaltion säännösten mukaan. Verottoman hankinnan edellytykset vastaisivat arvonlisäverolain 72 d §:n 3 momentissa, 94 §:n 22 kohdassa ja 129 §:ssä säädettyjä vastaavia edellytyksiä.

Euroopan yhteisöjen toimielimellä tarkoitettaisiin Euroopan parlamenttia, neuvostoa,

komissiota ja tuomioistuimia sekä eri jäsenvaltioissa sijaitsevia toimielimiä. Suomessa sijaitsevien toimielinten osalta verottomuus koskisi Suomesta tehtyjen hankintojen lisäksi hankintoja toisista jäsenvaltioista tai yhteisön ulkopuolelta. Lisäksi säännös koskisi Suomessa olevan valtuutetun varastonpitäjän oikeutta luovuttaa tai lähettää valmisteveron alaisia tuotteita verotta toisessa jäsenvaltiossa olevalle toimielimelle.

Edellä mainittuun erivapauspöytäkirjaan perustuvan verottomuuden edellytyksistä säädetään tarkemmin jo voimassa olevassa valmisteverotusasetuksessa (1546/94). Asetuksen 3 §:n 4 momentin mukaan toimielimen on osoitettava asemansa ja oikeutensa verottomaan hankintaan toimielimen antamalla vahvistuksella, joka on toimitettava verottoman varaston pitäjälle ennen tuotteiden luovutusta tai tulliviranomaiselle tulauksen yhteydessä.

20 §. Voimassa olevan valmisteverotuslain 20 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan tai toisen jäsenvaltion välillä liikennöivällä ilma- ja vesialuksella matkustaville matkatavarana mukaan otettavaksi myytävien tuotteiden verovapaudesta. Pykälän 3 momentin nojalla sama säännös tulee sovellettavaksi myytäessä veron alaisia tuotteita lentokentällä tai satamassa sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä tällaiselle matkalle lähtevälle.

Koska verotonta myyntiä ei käytännössä tapahdu satamissa olevissa verottomissa varastoissa, pykälän 3 momenttia tarkistettaisiin siten, että siitä poistettaisiin viittaus satamassa tapahtuvaan myyntiin.

54 §. Valmisteverotuslain 51 §:n 3 momentin nojalla verottomasta varastosta yhteisön ulkopuolelle vietävät tuotteet on valvonnallisista syistä varustettava saateasiakirjalla. Säännöstä sovelletaan myös yhteisön veroalueen ulkopuolelle vietävään tavarahan. Saateasiakirjan kuittaamisesta säädetään 54 §:n 3 momentissa, jonka mukaan saateasiakirjan varastonpitäjälle palautettavan kuittauskappaleen varmentaa se tullitoimipaikka, joka on käsitellyt tuotteiden poistumisen yhteisön alueelta. Saateasiakirjan kuittauskappaleen saatuaan varastonpitäjä vapautuu vietyjä tuotteita koskevasta verovastuustaan. Käytännössä esiintyneiden epäselvyyksien takia momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että poistumistullitoimipaikalla tarkoitettaisiin tullikoodeksin soveltamisasetuksen 793 artiklan 2 kohdassa määriteltyä

poistumistoolimipaikkaa. Jotta säännös soveltuisi myös yhteisön verorajan ylittävään taparaan, soveltamisasetuksen säännöksiä sovellettaisiin tässä soveltuvin osin. Tämän mukaan rautateitse, postitse, ilmaitse tai meritse vietävien tavaroiden osalta vahvistuksen antaisi se tullitoimipaikka, jossa rautatieyhtiö, postiviranomainen, lentoyhtiö tai meriliikenneyhtiö ottaa tavarat haltuunsa yhden kuljetussopimuksen perusteella yhteisön ulkopuolelle kuljetettavaksi. Maanteitse ja muissa kuin edellä mainituissa olosuhteissa vietävien tavaroiden osalta poistumistoolimipaikalla tarkoitetaan viimeistä tullitoimipaikkaa ennen tavaroiden vientiä yhteisön ulkopuolelle.

Ahvenanmaata koskevan erillislain 26 §:n johdosta säännös soveltuisi myös siirrettäessä tuotteita Suomessa olevasta verottomasta varastosta Ahvenanmaan maakuntaan. Säännöstä sovellettaisiin myös vietäessä tuotteita Ahvenanmaalla olevasta verottomasta varastosta Manner-Suomeen tai muualle. Säännös ei koskisi sellaisia tavaroita, joista valmistevero on jo suoritettu, vaan ainoastaan vielä verottamattomia tavaroita.

62 §. Pykälän 3 momentin sanamuotoa täsmennettäisiin siten, että säännös velvollisuudesta antaa tulliviranomaiselle tietoja valmisteveron alaisten tuotteiden hankinnoista ja edelleenmyynneistä koskisi elinkeinonharjoittajien lisäksi yksityishenkilöitä. Samalla säännöksen soveltamisalaa laajennettaisiin käytännön tarvetta vastaavasti siten, että tietoja olisi annettava myös veronalaisten tuotteiden hallussapidosta tai siirroista.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan ainoastaan sanonnallisia täsmennyksiä.

Voimaantulo. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

1.4. Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Pykälä sisältäisi lain soveltamista koskevan yleissäännöksen. Sen mukaan Ahvenanmaan maakuntaa koskeviin verotuksen piiriin kuuluiin toimiin sovellettaisiin arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Ahvenanmaa kuuluisi edelleenkin Suomen alueeseen arvonlisä- ja valmisteverotuslain

säännöksiä sovellettaessa. Ahvenanmaan verorajasta johtuvat poikkeukset arvonlisävero- ja valmisteverotuslain säännöksistä sisällytettäisiin uuteen Ahvenanmaan maakuntaa koskevaan erillislakiin. Lisäksi lakiin otettaisiin muut yksityiskohtaiset säännökset tilanteista, joissa myynnit, siirrot tai muun verotuksen piiriin kuuluvat toimet liittyvät Ahvenanmaan maakuntaan siten, että maakunnan erityisasema edellyttää erityissääntelyä. Ellei lakiin sisältyisi erityissäännöstä, veronalaisiin toimiin sovellettaisiin arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöä eli lähinnä arvonlisä- ja valmisteverotuslain säännöksiä.

2 luku. Arvonlisäverotus

Yleinen soveltamisala

2 §. Arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan arvonlisäveroa suoritetaan Suomessa tapahtuvasta 26 a §:ssä tarkoitettua tavarantoimituksen yhteisöyhteydestä. Koska yhteisöyhteyden verotus liittyy jäsenvaltioiden välisen yhteisökaupan verotusjärjestelmään, säännöstä ei edelleenkään sovellettaisi Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä kuljetettaviin tavaroihin eikä Ahvenanmaalle toisista jäsenvaltioista kuljetettaviin tavaroihin. Asiasta säädettäisiin erillislain 2 §:ssä, jonka mukaan arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentin 3 kohtaa sovellettaessa Ahvenanmaan maakunnan ei katsottaisi kuuluvan Suomen alueeseen.

Verollinen myynti

3 §. Arvonlisäverolain 18 a ja 18 b §:ssä säädetään jäsenvaltioiden välisen yhteisökaupan verotusjärjestelmään liittyvistä tavarasiirroista. Säännöksiä ei edelleenkään sovellettaisi Ahvenanmaan ja muun Suomen eikä Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välillä kuljetettaviin tavaroihin. Lain 3 §:ään otettaisiin tätä koskeva nimenomainen säännös. Sen mukaan arvonlisäverolain 18 a ja 18 b §:ää sovellettaessa Ahvenanmaan maakunnan ei katsottaisi kuuluvan Suomen alueeseen.

Tavarantoimituksen yhteisöyhteydestä

4 §. Arvonlisäverolain 26 a ja 26 b §:ssä säädetään jäsenvaltioiden välisen yhteisökaupan verotusjärjestelmään liittyvistä

yhteisöyhteyksistä. Myöskään näitä säännöksiä ei sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen eikä Ahvenanmaan ja jäsenvaltioiden välillä kuljetettaviin tavaroihin. Asiasta säädettäisiin lain 4 §:ssä. Sen mukaan sovellettaessa arvonlisäverolain 26 a ja 26 b §:ää Ahvenanmaan maakunnan ei katsottaisi kuuluvan Suomen alueeseen.

Myynti ja yhteisöyhteydestä Suomessa

5 §. Arvonlisäverolain 5 lukuun sisältyvät tavarantoimituksen ja palvelujen myyntiä sekä tavarantoimituksen yhteisöyhteydestä koskevat luovutuspaikkasäännökset. Niiden perusteella määrittyy Suomen verotusoikeus. Säännöksiä ei nykyisin sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä suhteessa. Niillä on sitä vastoin merkitystä Ahvenanmaan ja muiden valtioiden sekä Manner-Suomen ja muiden valtioiden välisessä kaupassa. Ehdotetusta verorajasta johtuvat muutokset sekä muut Ahvenanmaan erityisasemasta johtuvat tarkistukset sisältyisivät lakiehdotuksen 5—7 §:ään.

Tavarantoimituksen myynnin yleissäännös. Arvonlisäverolain 63 §:ään sisältyy tavarantoimituksen luovutuspaikkaa koskeva yleissäännös. Verorajasta johtuen Ahvenanmaan ja muun Suomen alueella tapahtuvat myynnit määriteltäisiin selkeyden vuoksi erikseen, koska näiden alueiden väliseen tavarakauppaan sovellettaisiin eräissä tilanteissa eri sääntöjä. Ahvenanmaalla tapahtuvaa tavarantoimitusta koskevat luovutuspaikkasäännökset sisältyisivät lakiehdotuksen 6 §:ään. Samalla 5 §:ssä säädettäisiin, että Ahvenanmaan maakunnan ei katsota kuuluvan Suomen alueeseen arvonlisäverolain 63 §:ää sovellettaessa. Viimeksi mainittu säännös koskisi siten vain Manner-Suomessa tapahtuvaa myyntiä.

Kaukomyynti. Arvonlisäverolain 63 a ja 63 b §:ään sisältyvät jäsenvaltioiden välisen yhteisökaupan verotusjärjestelmään liittyvää kaukomyyntiä koskevat myyntimäänsäännökset. Säännöksiä ei sovelleta Ahvenanmaan ja jäsenvaltioiden eikä Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä kuljetettaviin tavaroihin. Ehdotettu veroraja Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä ei tässä suhteessa aiheuttaisi muutoksia. Lakiehdotuksen 5 §:ssä säädettäisiin, että arvonlisäverolain 63 a ja 63 b §:ää sovellettaessa Ahvenanmaan maakunnan ei katsottaisi kuuluvan Suomen alueeseen. Viimeksi mainittuja säännöksiä ei

siten sovellettaisi Ahvenanmaalta tai Ahvenanmaalle kuljetettaviin tavaroihin.

Myynti kuljetusvälineissä yhteisön alueella. Arvonlisäverolain 63 c §:n säännöstä tavaroiden myynnistä kuljetusvälineissä yhteisön alueella ei sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen tai Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välisten kuljetusten aikana tapahtuviin myynteihin. Niihin sovelletaan 63 §:n 1 momentin säännöstä, jonka mukaan tavara on myyty Suomessa, jos tavara on täällä, kun se luovutetaan ostajalle. Ehdotettu veroraja Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä ei tässä suhteessa aiheuttaisi muutoksia. Tästä ei ole tarpeen säätää lakiehdotuksessa erikseen.

Yhteisöhankinta. Arvonlisäverolain 63 d—63 f §:n tavarain yhteisöhankintaa koskevat säännökset liittyvät yhteisökaupan verotusjärjestelmään, joten niitä ei sovelleta Ahvenanmaalle toisista jäsenvaltioista kuljetettaviin tavaroihin eikä Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä kuljetettaviin tavaroihin. Ehdotettu veroraja Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä ei tässä suhteessa aiheuttaisi muutoksia. Lakiehdotuksen 5 §:ään sisältyisi tätä koskeva säännös, jonka mukaan sovellettaessa arvonlisäverolain 63 d ja 63 f §:ää Ahvenanmaan maakunnan ei katsottaisi kuuluvan Suomen alueeseen. Koska ahvenanmaalaisia yrityksiä ei rekisteröitäisi erikseen, voisi 63 e § tulla sovellettavaksi tilanteissa, joissa ahvenanmaalainen yritys ostaa jäsenvaltiosta Manner-Suomeen tai muuhun jäsenvaltioon kuljetettavan tavarain käyttäen ostoon Suomessa annettua arvonlisäverotunnistetta.

Palvelujen myynnin yleissäännös. Arvonlisäverolain 64 §:n 1 momenttiin sisältyy palvelujen myynnin luovutuspaikkaa koskeva yleissäännös. Säännöksen mukaan palvelu on myyty Suomessa, jos se luovutetaan täällä sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta. Jos tällaista palvelua ei luovuteta Suomessa tai ulkomailla sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta, se on myyty Suomessa, jos myyjän kotipaikka on täällä. Säännöstä sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös Ahvenanmaan ja muiden maiden väliseen myyntiin. Säännöksellä ei edelleenkaan olisi käytännön merkitystä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa, koska tarvetta pitää erillään Ahvenanmaalla ja muualla Suomessa tapahtuvat myynnit ei tässä suhteessa ole.

Kuljetuskaluston vuokrauspalvelu. Arvonlisäverolain 64 §:n 2 momenttiin sisältyy

kuljetuskaluston vuokrausta koskeva erityissäännös. Sääntelyä on tarkasteltu lakiehdotuksen 7 §:n kohdalla.

Kiinteistöön kohdistuvat palvelut. Arvonlisäverolain 65 §:n mukaan kiinteistöön kohdistuvat palvelut on myyty Suomessa, jos kiinteistö sijaitsee täällä. Säännöstä sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös Ahvenanmaan ja muiden maiden välisessä suhteessa. Säännöksellä ei olisi edelleenkaan käytännössä merkitystä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa.

Kuljetuspalvelut. Arvonlisäverolain 66 §:n mukaan kuljetuspalvelu on myyty Suomessa, jos se suoritetaan täällä. Kuljetuspalvelu, joka suoritetaan sekä Suomessa että ulkomailla, katsotaan kuitenkin kokonaisuudessaan myydyin ulkomailla, jos kuljetus tapahtuu suoraan ulkomaille tai ulkomailta. Tavarakuljetuspalvelujen välitys on myyty Suomessa, jos kuljetuspalvelu on myyty täällä. Edellä mainitut säännöt eivät koske yhteisökuljetuksia.

Edellä mainittuja sääntöjä sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös Ahvenanmaan ja muiden maiden väliseen myyntiin. Säännöksellä ei edelleenkaan olisi käytännön merkitystä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä suhteessa. Ahvenanmaan ja Manner-Suomen väliset tavarakuljetukset olisivat lakiehdotuksen 8 §:n ja arvonlisäverolain 71 §:n 2 kohdan perusteella nykyisestä poiketen verottomia.

Arvonlisäverolain 66 a §:ään sisältyy yhteisökaupan verotusjärjestelmään liittyvä tavarain yhteisökuljetuksia ja niiden välitystä koskeva myyntimaasäännös. Säännöstä ei edelleenkaan sovellettaisi Ahvenanmaan ja muun Suomen eikä Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välisessä kaupassa. Säännöstä ei siten sovellettaisi Ahvenanmaalta alka-vaan tai sinne päättyvään kuljetukseen. Koska ahvenanmaalaisia yrityksiä ei rekisteröitäisi erikseen, voisi 66 a §:n 2 ja 4 momentti tulla sovellettavaksi tilanteissa, joissa ahvenanmaalainen yritys ostaa jäsenvaltion ja Manner-Suomen tai muun jäsenvaltion välisen kuljetuspalvelun käyttäen ostossa Suomessa annettua arvonlisäverotunnistetta.

Eräät muut palvelut. Arvonlisäverolain 67 §:n mukaan seuraavat palvelut on myyty Suomessa, jos ne suoritetaan täällä:

- opetus, tieteelliset palvelut, kulttuuri- ja viihdetilaisuudet ja muut sellaiset palvelut;
- lastin purku ja muut tavarakuljetukseen liittyvät palvelut;

- irtaimen esineen arvonmääritys ja tällaiseen esineeseen kohdistuvat työsuoritukset.

Säännöstä sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös Ahvenanmaan ja muiden maiden välisessä suhteessa. Säännöksellä ei edelleenkään olisi merkitystä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa.

Arvonlisäverolain 67 a ja 67 b §:n sisältämät yhteisökuljetuksen liitännäispalvelun sekä irtaimen esineen arvonmäärityksen ja tällaiseen tavaraan kohdistuvan työsuorituksen myyntimaasäännökset liittyvät jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Säännöksiä ei siten edelleenkään sovellettaisi Ahvenanmaan ja muun Suomen eikä Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välisessä kaupassa. Koska ahvenanmaalaisia yrityksiä ei rekisteröitäisi erikseen, voisivat säännökset tulla sovellettaviksi tilanteissa, joissa ahvenanmaalainen yritys ostaa mainitunlaisen jäsenvaltiossa suoritetun palvelun käyttäen ostossa Suomessa annettua arvonlisäverotunnistetta.

Immateriaalipalvelut. Arvonlisäverolain 68 §:ään sisältyy immateriaalipalvelujen myyntimaasäännökset. Pykälän 1 momentin mukaan 3 momentissa tarkoitettu immateriaalipalvelu on myyty Suomessa, jos palvelu luovutetaan ostajan täällä olevaan kiinteään toimipaikkaan. Jos palvelua ei luovuteta Suomessa tai ulkomailla olevaan kiinteään toimipaikkaan, palvelu on myyty Suomessa, jos ostajan kotipaikka on täällä. Jos ostajan kotipaikka on Suomessa tai muussa jäsenvaltiossa, pykälää sovelletaan vain silloin, kun ostajana on elinkeinonharjoittaja. Jos immateriaalipalvelun ostajana on henkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja ja jonka kotipaikka on yhteisön alueella, palvelun myyntimaa määräytyy 64 §:n 1 momentin yleissäännöksen perusteella.

Säännöstä sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden välisessä kaupassa. Toisesta maasta olevan myyjän myydessä immateriaalipalveluja Ahvenanmaalla kotipaikan omaaville muille henkilöille kuin elinkeinonharjoittajille, esimerkiksi yksityishenkilöille, palvelujen luovutuspaikka olisi Ahvenanmaalla. Jos tällaisen ostajan kotipaikka on Manner-Suomessa, luovutuspaikka määräytyisi sitä vastoin myyjän kotipaikan tai kiinteän toimipaikan perusteella eli myynnin katsottaisiin tapahtuvan ulkomailla. Säännöksellä ei edelleenkään olisi käytännön merkitystä Ahvenanmaan ja muun Suomen

välisessä suhteessa lakiehdotuksen 23 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tilanteita lukuun ottamatta.

Koska immateriaalipalvelujen myyntimaasäännöstä sovelletaan eri tavoin silloin, kun ostajana on ahvenanmaalainen tai manner-suomalainen henkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja, lakiehdotuksen 5 §:ssä säädettäisiin, että arvonlisäverolain 68 §:n 1 momentin kolmatta virkettä sovellettaessa Ahvenanmaan maakunnan ei katsota kuuluvan Suomen alueeseen. Viimeksi mainittu säännös koskisi siten nykyiseen tapaan vain myyntiä ostajalle, jolla on kotipaikka Manner-Suomessa.

Välityspalvelut. Arvonlisäverolain 69 § sisältää välityspalveluja koskevan myyntimaasäännöksen. Pykälän 1 momentin mukaan välityspalvelu on myyty Suomessa, jos välitetty palvelu on myyty Suomessa. Pykälän 2 momentin mukaan jos välityspalvelun ostaja on käyttänyt ostossa jossakin jäsenvaltiossa annettua arvonlisäverotunnistetta, välityspalvelu on myyty Suomessa, jos kyseinen tunniste on annettu Suomessa. Säännökset eivät koske tavarakuljetuspalvelujen välitystä, tavarun yhteisökuljetuksen ja sen liitännäispalvelujen välitystä eivätkä immateriaalipalvelun välitystä ostajan lukuun.

Välityspalvelujen myyntimaasäännöksiä sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös Ahvenanmaan ja muiden maiden väliseen kauppaan. Koska ahvenanmaalaisia yrityksiä ei rekisteröitäisi erikseen, voisivat säännökset tulla sovellettaviksi myös tilanteissa, joissa ahvenanmaalainen yritys ostaa välityspalvelun käyttäen ostossa Suomessa annettua arvonlisäverotunnistetta. Säännöksellä ei edelleenkään olisi käytännön merkitystä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä suhteessa.

6 §. Pykälään sisältyisivät Ahvenanmaalla tapahtuvaa tavarun myyntiä koskevat luovutuspaikkasäännökset.

Pykälän 1 momentin mukaan tavara olisi myyty Ahvenanmaan maakunnassa, jos tavara on maakunnassa, kun se luovutetaan ostajalle. Säännös vastaisi arvonlisäverolain 63 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin mukaan ostajalle kuljetettava tavara olisi myyty Ahvenanmaalla, jos tavara on maakunnassa myyjän tai jonkun muun aloittaessa kuljetuksen. Tavara olisi myyty Ahvenanmaalla silloinkin, kun tavara on maakunnan ulkopuolella kuljetuksen alkaessa, jos myyjä tuo sen maakuntaan

myyntiä varten. Tällainen myynti tapahtuisi siis Ahvenanmaalla, jos maahantuonti on tapahtunut maakunnassa. Säännös vastaisi arvonlisäverolain 63 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin selkeyden vuoksi, että tavara on myyty Suomessa myös silloin, kun se on 1 tai 2 momentissa tarkoitettulla tavalla myyty Ahvenanmaan maakunnassa. Tällaisesta myynnistä olisi siten suoritettava veroa vastaavalla tavalla kuin Manner-Suomessa tapahtuvasta myynnistä.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 63 §:n 3 momentissa on säännös myyjän asentamisen tai kokoonpanemien tavaroiden myyntimaasta. Tällaisten tavaroiden myynti tapahtuu Suomessa, jos asennus tai kokoonpano tapahtuu Suomessa. Säännös koskee vain jäsenvaltiosta toiseen kuljetettavia tavaroita eikä sitä siten sovellettaisi Ahvenanmaalla asennettaviin tavaroihin eikä maakunnasta muualle Suomeen kuljetettaviin ja siellä asennettaviin tavaroihin. Näiden tavaroiden osalta vastaavaan lopputulokseen päästäisiin soveltamalla Ahvenanmaalla asennettavien tavaroiden osalta lakiehdotuksen 6 §:n 2 momenttia ja Manner-Suomessa asennettavien tavaroiden osalta arvonlisäverolain 63 §:n 2 momenttia silloin, kun myyjä maahantuo asennettavat tavarat.

7 §. Arvonlisäverolain 64 §:n 2 momentin mukaan kuljetuskaluston vuokrauspalvelu katsotaan 64 §:n 1 momentin yleissäännöksen estämättä myydyin Suomessa, jos se tosiasiallisesti kulutetaan yksinomaan täällä ja jos se yleissäännöksen mukaista sääntöä soveltaen olisi myyty yhteisön ulkopuolella. Jos kuljetuskaluston vuokrauspalvelu tosiasiallisesti kulutetaan yksinomaan yhteisön ulkopuolella, se katsotaan yleissäännöksen estämättä myydyin ulkomailla.

Säännöstä sovellettaneen Ahvenanmaata koskevan erillislain 2 a §:n perusteella nykyisin myös Ahvenanmaan ja muiden maiden väliseen myyntiin. Tämä koskee sekä tilanteita, joissa palvelu tosiasiallisesti kulutetaan Ahvenanmaalla mutta olisi yleissäännöksen mukaista sääntöä soveltaen myyty yhteisön ulkopuolella tai toisessa jäsenvaltiossa, että tilanteita, joissa palvelu tosiasiallisesti kulutetaan yhteisön ulkopuolella tai toisissa jäsenvaltioissa. Säännöstä ei sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen eikä Manner-Suomen ja muiden jäsenvaltioiden välisessä suhteessa.

Arvonlisäverolain 64 §:n 2 momentin

sääntöä sovellettaisiin edelleenkin Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden väliseen vuokraukseen. Lakiehdotuksen 7 §:n 1 ja 2 momenttiin sisältyisivät Ahvenanmaalla tapahtuvaa myyntiä koskevat erityissäännökset. Niiden mukaan kuljetuskaluston vuokrauspalvelu katsottaisiin arvonlisäverolain 64 §:n 1 momentin estämättä myydyin Suomessa, jos se tosiasiallisesti kulutetaan yksinomaan Ahvenanmaan maakunnassa ja jos se edellä mainittua säännöstä soveltaen olisi myyty toisessa jäsenvaltiossa tai yhteisön ulkopuolella. Jos kuljetuskaluston vuokrauspalvelu tosiasiallisesti kulutetaan yksinomaan toisessa jäsenvaltiossa tai yhteisön ulkopuolella ja jos se arvonlisäverolain 64 §:n 1 momentin mukaista sääntöä soveltaen olisi myyty Ahvenanmaan maakunnassa, se katsottaisiin myydyin ulkomailla.

Lakiehdotuksen 5 §:ssä säädettäisiin, että sovellettaessa arvonlisäverolain 64 §:n 2 momenttia Ahvenanmaan maakunnan ei katsottaisi kuuluvan Suomen alueeseen. Viimeksi mainittu säännös koskisi siten vain Manner-Suomessa tapahtuvaa myyntiä.

Ehdotettu veroraja ei aiheuttaisi muutoksia Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen vuokraukseen, koska tarvetta pitää erillään Ahvenanmaalla ja muualla Suomessa tapahtuvat myynnit ei tässä suhteessa ole. Verorajan johdosta arvonlisäverolain 64 §:n 2 momentin sääntöä täsmennettäisiin siten, että se ei vapauttaisi Suomen verosta tilanteissa, joissa kuljetuskaluston vuokrauspalvelu kulutetaan yksinomaan Ahvenanmaalla. Tämän vuoksi lakiehdotuksen 7 §:n 3 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan sovellettaessa arvonlisäverolain 64 §:n 2 momenttia kuljetuskaluston vuokrauspalvelua ei katsota kulutetun säännöksessä tarkoitettulla tavalla yhteisön ulkopuolella silloin, kun se kulutetaan Ahvenanmaalla.

Kansainväliseen kauppaan liittyvät verottomuudet

8 §. Arvonlisäverolain 6 lukuun sisältyvät kansainväliseen kauppaan liittyviä verottomuuksia koskevat säännökset. Ehdotetun verorajan johdosta eräät kansainväliseen kauppaan liittyvät verottomuussäännökset tulisivat koskemaan myös Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välistä kauppaa. Niitä koskevat säännökset sisältyisivät lakiehdotuksen 8—16 §:ään.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 70 §:ssä säädetään kansainväliseen tavarakauppaan liittyvistä verottomuuksista. Pykälän 1 kohdan mukaan verotonta on tavarankaupan myynti, kun myyjä tai joku muu hänen nimissään kuljettaa tavarankaupan yhteisön ulkopuolelle. Kohta 2 koskee tavarankaupan myyntiä, kun itsenäinen kuljetusliike kuljettaa tavarankaupan ostajan toimeksiannosta suoraan yhteisön ulkopuolelle. Kohdan 3 mukaan verotonta on tavarankaupan myynti ulkomaiselle elinkeinonharjoittajalle, joka ei ole Suomessa verovelvollinen ja joka noutaa tavarankaupan maasta viedäkseen sen välittömästi yhteisön ulkopuolelle käyttämättä sitä täällä. Kohta 4 koskee tavarankaupan myyntiä ulkomaiselle ostajalle, joka ei ole Suomessa verovelvollinen, jos tavarankaupan toimitetaan hänen toimeksiannostaan ja häntä velottaen elinkeinonharjoittajalle työsuorituksen tekemistä ja edelleen yhteisön ulkopuolelle toimittamista varten. Vastaavia verottomuuksia sovelletaan nykyisin Ahvenanmaalta yhteisön ulkopuolelle tai toiseen jäsenvaltioon kuljetettavaan tavarankaupan. Säännöksiä ei sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen kauppaan.

Ehdotetun verorajan johdosta edellä mainitut verottomuudet koskisivat myös tavaroiden myyntiä siten, että tavarat kuljetetaan säännöksissä tarkoitettulla tavalla Manner-Suomesta Ahvenanmaalle taikka Ahvenanmaalta Manner-Suomeen. Arvonlisäverolain 70 §:n 3 ja 4 kohdassa verottomuuden edellytyksenä on, että ostaja on ulkomaalainen ja että hän ei ole Suomessa verovelvollinen. Kuudennen arvonlisäverodirektiivin mukaan ostajan noutaman tavarankaupan myynnin verottomuuden edellytyksenä tulisi olla se, ettei ostaja ole sijoittautunut maan alueelle. Manner-Suomessa tapahtuvan viennin osalta tämä merkitsisi sitä, että ostajalla ei saisi olla kotipaikkaa tai kiinteää toimipaikkaa Manner-Suomessa. Koska ahvenanmaalaisia elinkeinonharjoittajia ei rekisteröitäisi erikseen, myyjän saattaisi käytännössä olla hankala varmistua tällaisen edellytyksen olemassaolosta. Menettelyn yksinkertaisuuden vuoksi verovapaus myönnettäisiin myös näissä tilanteissa. Ahvenanmaan ja Manner-Suomen väliset myynnit vapautettaisiin siten verosta riippumatta siitä, onko ostaja ulkomaalainen tai Suomessa verovelvollinen. Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välistä tavarakauppaa koskevat verovapaussäännökset sisältyisivät lakiehdotuksen 8 §:n 1 momenttiin.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 70 §:n

5 kohdan mukaan verotonta on tavarankaupan luovutus takuu- tai muun vastaavan sitoumuksen nojalla sitoumuksen antaneelle ulkomaiselle elinkeinonharjoittajalle, joka ei ole Suomessa verovelvollinen. Säännöksen johdosta ulkomaisen myyjän ei tarvitse hakea tavarankaupan ostoon sisältyvää veroa arvonlisäverolain 122 §:n mukaisena palautuksena. Säännöstä sovelletaan myös Ahvenanmaalla tapahtuvaan luovutukseen ulkomaiselle elinkeinonharjoittajalle. Koska edellä mainittua palautusjärjestelmää ei sovellettaisi Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa, verottomuussäännöstä ei edelleenkaan olisi tarvetta soveltaa tämän kaupan osalta.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 70 §:n 6 kohdassa säädetään verottomaksi ilma-aluksen, sen varaosan tai varusteen myynti sellaisen elinkeinonharjoittajan käyttöön, joka maksua vastaan harjoittaa pääasiallisesti kansainvälistä lentoliikennettä. Pykälän 7 kohdan mukaan verotonta on muun muassa tavarankaupan myynti ammatillisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen varustamiseksi. Verovapaus koskee myös Ahvenanmaan ja muiden maiden välistä liikennettä. Verovapaus koskee vain kansainvälistä liikennettä. Selkeyden vuoksi alusten varustamisen verottomuutta ei edelleenkaan sovellettaisi Suomen ja Ahvenanmaan välisessä liikenteessä. Verokohtelulla ei tältä osin ole asiallista merkitystä, koska vero voidaan vähentää.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 71 §:ssä säädetään kansainväliseen palvelukauppaan liittyvistä verottomuuksista. Verottomuuksia sovelletaan nykyisin myös Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden väliin myynteihin. Säännöksiä ei nykyisin sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen kauppaan.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 71 §:n 1 kohdan mukaan veroa ei suoriteta yhteisön ulkopuolelle kuljetettavaa tai ulkoisessa passitusmenettelyssä olevaa tavaraa taikka sisäisessä passitusmenettelyssä olevaa maahan tuotavaa tavaraa koskevan kuljetuspalvelun ja kuljetukseen välittömästi liittyvän lastaus- ja purkupalvelun sekä muun sellaisen palvelun myynnistä. Ehdotetun verorajan johdosta verottomuus laajenisi koskemaan myös Manner-Suomesta Ahvenanmaalle ja Ahvenanmaalta Manner-Suomeen kuljetettavaa tavaraa. Tätä koskeva säännös sisältyisi lakiehdotuksen 8 §:n 1 momenttiin.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 71 §:n

2 kohdan mukaan verotonta on kuljetus-, lastaus- ja purkupalvelun sekä muun tavarahan maahantuontiin liittyvän palvelun myynti, jos palvelun arvo on 91 §:n mukaan sisällytettävä maahan tuodun tavarahan veron perusteeseen. Ehdotetun verorajan johdosta säännöstä sovellettaisiin myös Ahvenanmaan ja muun Suomen välisissä maahantuonneissa.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 71 §:n 3 kohdan mukaan veroa ei suoriteta muun muassa palvelun myynnistä ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan vesi- tai ilma-aluksen taikka sen lastin välittömiä tarpeita varten. Kohdan 4 mukaan verotonta on ilma-aluksen, sen varaosan tai varusteen vuokraus tai niiden kohdistuvan työsuorituksen myynti sellaisen elinkeinonharjoittajan käyttöön, joka maksua vastaan harjoittaa pääasiallisesti kansainvälistä lentoliikennettä. Vastaavasti kuin tavaroiden myynnin osalta säännöksiä ei edelleenkään sovellettaisi Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisessä liikenteessä. Verokohtelulla ei tältä osin olisi asiallista merkitystä, koska vero voidaan vähentää.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 71 §:n 5 kohdan mukaan verotonta on tavaraan kohdistuvan työsuorituksen myynti, jos myyjä, ostajana oleva ulkomainen elinkeinonharjoittaja, joka ei ole Suomessa verovelvollinen, tai joku muu heidän nimissään vie tavarahan välittömästi yhteisön ulkopuolelle käyttämättä sitä täällä. Ehdotetun verorajan johdosta säännöstä sovellettaisiin myös Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä viennissä. Vastaavin perustein kuin tavaroiden kohdalla verottomuutta sovellettaisiin Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa ilman sitä edellytystä, että ostajan on oltava ulkomaalainen, joka ei ole Suomessa verovelvollinen. Tätä koskeva säännös sisältyisi lakiehdotuksen 8 §:n 1 momenttiin.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 71 §:n 6 kohdan mukaan verotonta on tavaraan kohdistuvan korjaustyön myynti takuu- tai muun vastaavan sitoumuksen nojalla sitoumuksen antaneelle ulkomaiselle elinkeinonharjoittajalle, joka ei ole Suomessa verovelvollinen. Vastaavasti kuin tavaroiden myynnin osalta säännöstä ei edelleenkään sovellettaisi Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 71 §:n 7 kohdan mukaan verotonta on kansainvälistä teleliikennettä koskevan telepalvelun myynti ulkomailla teletointaa harjoittaval-

le yritykselle tai yhteisölle. Kohdan 8 mukaan veroa ei suoriteta kansainvälistä postiliikennettä koskevan kuljetuspalvelun myynnistä ulkomailla postiliikennettä harjoittavalle yritykselle tai yhteisölle. Säännösten tarkoituksena on estää palvelun ostohintaan sisältyvän veron jääminen ulkomaisen eivervelvollisen posti- tai teletointinnan harjoittajan rasitukseksi. Koska Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla toimivat posti- ja teletointinnan harjoittajat ovat verovelvollisia ja niillä on hankintoihin sisältyvän veron vähennysoikeus, säännöksen soveltaminen Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisiin liiketoimiin ei edelleenkään olisi tarpeen.

Edellä mainittuja voimassa olevan arvonlisäverolain 70 §:n 1—4 kohdassa sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdassa tarkoitettuja verottomuuksia sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös silloin, kun tavara kuljetetaan Ahvenanmaan maakunnasta toiseen jäsenvaltioon. Tästä säädettäisiin lakiehdotuksen 8 §:n 2 momentissa. Vastaavia verottomuuksia sovellettaisiin kuljetettaessa tavaroita toisista jäsenvaltioista Ahvenanmaalle.

9 §. Arvonlisäverolain 71 §:n 9 kohdan mukaan verotonta on 80 §:ssä tarkoitetun matkatoimistopalvelun myynti siltä osin kuin kysymys on toisten elinkeinonharjoittajien yhteisön ulkopuolella välittömästi matkustajan hyväksi luovuttamista palveluista ja tavaroista. Kilpailua vääristävien verottamatta jäämistilanteiden estämiseksi säännöstä ei edelleenkään sovellettaisi Suomen ja Ahvenanmaan välisiin liiketoimiin. Tätä koskeva säännös otettaisiin lakiehdotuksen 10 §:ään.

10 §. Arvonlisäverolain 71 §:n 10 kohdassa verottomiksi säädetään eräiden kansainväliseen kauppaan liittyvien myyntien välityspalvelut. Verovapaus koskisi nykyiseen tapaan myös Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välisiin lakiehdotuksen 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin verottomiin myynteihin liittyviä välityspalveluja. Ehdotetun verorajan johdosta säännös koskisi nykyisestä poiketen myös Ahvenanmaan ja Suomen välisiin lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentissa mainittuihin verottomiin myynteihin liittyvää välitystä. Verotonta olisi myös lakiehdotuksen 12—14 §:n perusteella verottomiin myynteihin liittyvä välitys. Tätä koskeva säännös sisällytettäisiin selkeyden vuoksi lakiehdotuksen 10 §:ään.

11 §. Pohjoismainen muonitus sopimus koskee edelleenkään Ahvenanmaan ja muiden

pohjoismaiden välistä meriliikennettä sekä Manner-Suomen ja muiden pohjoismaiden välistä Ahvenanmaan kautta tapahtuvaa meriliikennettä. Muiden kuin muonitus sopimuksessa tarkoitettujen verottamattomien tavaroiden toimittaminen tällaisella aluksella tapahtuvaa myyntiä varten verotettaisiin edelleen muonitusverolain säännösten perusteella. Tätä koskeva viittaussäännös sisällytettäisiin selkeyden vuoksi lakiehdotuksen 11 §:ään.

12 §. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaalta tai Ahvenanmaalle liikennöivillä aluksilla matkustaville tapahtuvasta verovapaasta myynnistä.

Arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan mukaan verotonta on ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella tapahtuva tavarain myynti ulkomaille matkustaville, ellei 70 a §:ssä toisin säädetä. Lain 70 a §:n mukaan verotonta on matkatavaroissa mukaan otettavien tavarain myynti vesi- tai ilma-aluksella toiseen jäsenvaltioon matkustavalle tällaisen kuljetuksen aikana.

Arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan perusteella verotonta on nykyisin Manner-Suomen ja kolmansien maiden välisillä linjoilla tapahtuva tavarain myynti. Sama koskee myyntiä Ahvenanmaan ja kolmansien maiden tai muiden jäsenmaiden välisillä linjoilla. Säännöksen perusteella verotonta on myös myynti ulkomaille matkustavalle Manner-Suomen ja muun jäsenvaltion välillä Ahvenanmaan kautta tapahtuvan kuljetuksen aikana. Manner-Suomen ja muiden jäsenmaiden välisillä linjoilla tapahtuvan myynnin verovapaus määräytyy sitä vastoin arvonlisäverolain 70 a §:n mukaan. Tavarain myynti Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä matkustavalle on verollista.

Edellä jaksossa 1.4.9.1. on ehdotettu, että nykyistä verovapautta laajennettaisiin koskemaan myös Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välisillä linjoilla liikennöivillä ilma-aluksilla ja kansainvälisillä linjoilla liikennöivillä vesialuksilla Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä matkustaville tapahtuvaa tavarain myyntiä. Tätä koskeva säännös sisältyisi lakiehdotuksen 12 §:n 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edellä mainittua verotonta myyntiä koskevista rajoituksista. Verovapaus koskisi alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteita. Alkoholi- ja tupakkatuotteiden osalta verovapaus rajoitettaisiin enintään verottomaan

tuontiin oikeuttaviin määriin. Oluen osalta verovapaa myynti rajoitettaisiin kahteen litraan matkustajaa kohden. Myös aluksella kulutettavien tavarain myynti olisi verotonta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksista verottoman myynnin rajoituksiin sellaisilla vesialuksilla, jotka liikennöivät Manner-Suomen ja Ruotsin, Norjan tai Tanskan välillä ja poikkeavat Ahvenanmaalla. Tällaisilla aluksilla muiden tavarain kuin alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteiden myynti Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä matkustaville olisi verotonta. Tämä johtuisi siitä, että tällaiset tavarat tulisivat verotetuiksi muonitusverolain perusteella jo niiden alukseen toimittamisen yhteydessä.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 71 §:n 3 kohdan mukaan verotonta on ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella tapahtuva palvelun myynti ulkomaille matkustaville. Lain 1767/95 voimaantulosäännöksen 8 momentin mukaan 71 §:n 3 kohtaa sovelletaan sellaisen palvelun myyntiin, joka tapahtuu muualta Suomesta Ahvenanmaan maakuntaan tai Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen matkustavalle, kun palvelu on suoritettu 1 päivänä tammikuuta 1998 tai sen jälkeen. Palvelun myynti tällaiselle matkustajalle on siten väliaikaisesti vapautettu verosta. Manner-Suomen ja Ruotsin välillä Ahvenanmaan kautta tapahtuvan kuljetuksen aikana tapahtuva tarjoilu ja muut aluksella myytävät palvelut olisivat edelleenkin käytännön syistä verottomia myös Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä matkustaville. Tätä koskeva säännös sisältyisi lakiehdotuksen 12 §:n 1 momenttiin. Samalla lain 1767/95 voimaantulosäännöksen 8 momentti kumottaisiin.

Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden välisillä linjoilla tapahtuva tavarain ja palvelujen myynti olisi nykyiseen tapaan vapautettu verosta arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdan perusteella. Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden välillä liikennöivillä aluksilla tai Manner-Suomesta Ahvenanmaan kautta toiseen jäsenvaltioon liikennöivillä aluksilla tapahtuvaan myyntiin ei sovellettaisi arvonlisäverolain 70 a §:n rajoituksia. Tästä säädettäisiin lakiehdotuksen 12 §:n 4 momentissa.

Manner-Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välillä Ahvenanmaan kautta tapahtuvan kul-

jetuksen aikana tapahtuva tavaroiden ja palvelujen myynti jäsenvaltiosta toiseen matkustavalle olisi nykyiseen tapaan vapautettu verosta.

13 §. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan lentoihin liittyvästä lentoasemalla tapahtuvasta verottomasta myynnistä.

Arvonlisäverolain 70 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä lentokentällä sijaitsevassa tullivarastossa tai verovarastossa toiseen jäsenvaltioon matkustavalle. Arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentin mukaan veroa ei suoriteta vastaavasta myynnistä yhteisön ulkopuolelle matkustaville.

Lain 70 b §:n 3 momenttia sovelletaan nykyisin myös Ahvenanmaalta toiseen jäsenvaltioon tai yhteisön ulkopuolelle matkustaville tapahtuvaan myyntiin. Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä matkustaville tapahtuva myynti on nykyisin verollista.

Jaksossa 1.4.9.3. on ehdotettu, että lentokentällä tapahtuva myynti Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä matkustavalle vapautettaisiin verosta. Verottomuutta rajoitettiin vastaavalla tavalla kuin aluksilla tapahtuvan myynnin verottomuutta. Tätä koskevat säännökset sisältyisivät lakiehdotuksen 13 §:n 1 ja 2 momenttiin.

Ahvenanmaalla sijaitsevalla lentoasemalla tapahtuva myynti yhteisön ulkopuolelle tai toiseen jäsenvaltioon matkustavalle olisi nykyiseen tapaan verotonta arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentin ja lakiehdotuksen 13 §:n 1 momentin perusteella.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentin mukaan lentoasemilla ja satamissa sijaitsevassa tullivarastossa tai verottomassa varastossa tapahtuvan matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnin verottomuus on rajoitettu pohjoismaisessa matkatavarasopimuksessa lueteltuihin tuotteisiin, jos ostajana on henkilö, jonka kotipaikka on Norjassa. Tätä rajoitusta sovellettaisiin myös Ahvenanmaalla tapahtuvaan myyntiin.

Lakiehdotuksen 13 §:n 3 momenttiin otettaisiin selkeyden vuoksi nimenomainen säännös, jonka mukaan arvonlisäverolain 70 a §:n 1 momentin 1 kohtaa ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa tapahtuvaan tavarain myyntiin. Ahvenanmaalla sijaitsevalla lentoasemalla tapahtuvan myynnin verovapaus määräytyisi siten arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momentin ja lakiehdotuksen

13 §:n perusteella.

14 §. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan liittyvän matkailijamyynnin verottomuudesta.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 70 b §:n 1 momentin mukaan veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden myynnistä matkustajalle, jonka kotipaikka ei ole yhteisössä, jos hänen selvitetään, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, vieneen tavarat käyttämättöminä yhteisöstä myyntikuukautta seuraavien kolmen kuukauden kuluessa ja jos matkustajalta peritty vastike on vähintään 250 markkaa.

Edellä mainittua säännöstä sovelletaan nykyisin Manner-Suomessa tapahtuvaan myyntiin kolmansista maista oleville matkailijoille. Lisäksi säännöstä sovelletaan Ahvenanmaalla tapahtuvaan myyntiin kolmansista maista ja toisista jäsenvaltiosta oleville matkailijoille. Säännöstä ei sovelleta Ahvenanmaalla tapahtuvaan myyntiin manner-suomalaiselle ostajalle eikä Manner-Suomessa tapahtuvaan myyntiin ostajalle, jonka kotipaikka on Ahvenanmaalla. Tältä osin nykyistä oikeustilaa vastaavat säännökset sisällytettiin lakiehdotuksen 14 §:n 1 ja 2 momenttiin.

Arvonlisäverolain 70 b §:n 2 momentin säännös koskee myyntiä matkailijalle, jonka kotipaikka on Norjassa. Säännöksen mukaan veroa ei suoriteta tavarain tai tavanmukaisesti kokonaisuuden muodostavan tavararyhmän myynnistä henkilölle, jonka kotipaikka on Norjassa ja joka on välittömästi myyntiin liittyen vienyt tavarat matkatavarana Norjaan ja maksanut siellä arvonlisäveron maahantuonnin yhteydessä. Edellytyksenä on lisäksi, että tavarain tai tavararyhmän myyntihinta ilman veroa on vähintään 1 000 markkaa. Säännös perustuu pohjoismaiseen matkatavarasopimukseen.

Suomen, Ruotsin ja Tanskan Euroopan unionin jäsenyyden vuoksi sopimus soveltuu enää Suomen ja Norjan väliseen matkailijamyntiin. Koska Ahvenanmaa on arvonlisäverotuksessa kolmas alue, sopimusta voidaan kuitenkin soveltaa myös Ahvenanmaalla tapahtuviin myynteihin Ruotsissa ja Tanskassa asuville. Tästä säädettäisiin lakiehdotuksen 14 §:n 3 momentin 1 kohdassa.

Jaksossa 1.4.8. on ehdotettu, että pohjoismaisen matkatavarasopimuksen mukaista mallia sovellettaisiin myös Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen matkailuun. Tällöin Manner-Suomessa tapahtuva myynti matkai-

lijalle, jonka kotipaikka on Ahvenanmaalla, olisi verotonta, jos tavaroiden myyntihinta ilman veroa on vähintään 1 000 markkaa ja jos matkailija maksaa veron tavaroiden maahantuonnista Ahvenanmaalla. Jos maahantuonti on veroton matkustajatuomisista koskevan arvonlisäverolain 95 §:n 1 momentin perusteella, verotonta matkailijamyyntiä koskevaa säännöstä ei sovellettaisi. Vastaavia sääntöjä sovellettaisiin Ahvenanmaalta Manner-Suomeen tapahtuvaan matkailijamyyntiin. Tätä koskevat säännökset sisältyisivät lakiehdotuksen 14 §:n 3 momentin 1 ja 2 kohtaan.

15 §. Arvonlisäverolain 72 b ja 72 g §:ssä säädetään jäsenvaltioiden välisen yhteisökaupan verotusjärjestelmään liittyvistä yhteisömyynneistä ja -hankinnoista. Säännöksiä ei sovelleta Ahvenanmaan ja toisten jäsenvaltioiden tai muun Suomen välisessä kaupassa. Ehdotettu veroraja Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä ei tässä suhteessa aiheuttaisi muutoksia. Tätä koskeva säännös sisältyisi lakiehdotuksen 15 §:ään.

16 §. Arvonlisäverolain 72 h—72 n §:ssä säädetään varastointimenettelyihin, vapaa-alueisiin ja vapaavarastoihin liittyvistä verottomuuksista. Säännöksiä sovellettaisiin nykyiseen tapaan sekä Manner-Suomessa että Ahvenanmaalla tapahtuviin menettelyihin.

Arvonlisäverolain 72 i §:ssä määritellään verovarastointimenettelyn piiriin kuuluvat tavarat. Pykälän 2 momentin mukaan menettely kattaa myös muut kuin 1 momentissa luetellut tavara, jos kysymys on arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohdassa, 70 a §:ssä tai 70 b §:n 3 momentissa tarkoitettuja verottomia aluksella tai lentoasemilla tapahtuvia myyntejä varten hankituista tavaroista. Lakiehdotuksen 16 §:n 1 momentissa todettaisiin selkeyden vuoksi, että säännöstä sovelletaan myös lakiehdotuksen 12 ja 13 §:ssä tarkoitettuja myyntejä varten hankittuihin tavaroihin.

Arvonlisäverolain 72 l §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan veroa ei suoriteta tavarann siirrosta tulli- tai verovarastointimenettelystä, vapaa-alueelta tai vapaavarastosta, jos tavara siirretään yhteisön ulkopuolelle. Säännöstä sovelletaan nykyisin myös Ahvenanmaalta tapahtuvaan siirtoon yhteisön ulkopuolelle tai toiseen jäsenvaltioon. Säännöstä ei sovelleta Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisiin siirtoihin.

Ehdotetusta verorajasta johtuen edellä mainittua säännöstä sovellettaisiin myös Ah-

venanmaan ja muun Suomen välisiin tavaransiirtoihin. Tästä säädettaisiin lakiehdotuksen 16 §:n 2 momentissa. Säännöksessä todettaisiin lisäksi, että se koskee siirtoja Ahvenanmaalta toiseen jäsenvaltioon.

Veron peruste

17 §. Arvonlisäverolain 79 a—79 k §:ssä säädetään käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden kauppaan liittyvästä marginaaliverotusmenettelystä. Ehdotetun verorajan johdosta Ahvenanmaalta tuotaviin käytettyihin tavaroihin ei enää voida soveltaa marginaaliverotusmenettelyä, vaan niihin sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin yhteisön ulkopuolelta tuotaviin tavaroihin. Marginaaliverotusmenettelyä voitaisiin soveltaa Ahvenanmaalta tuotaviin taide-, keräily- tai antiikkiesineisiin, mutta niiden maahantuonnista olisi suoritettava vero. Tämä merkitsisi sitä, että nykyisestä poiketen käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden koko myyntihinta tulisi verotetuksi. Vastaavia säännöksiä sovellettaisiin Manner-Suomesta Ahvenanmaalle tuotaviin mainitunlaisiin tavaroihin. Samaa käytäntöä sovelletaan nykyisin toisista jäsenvaltioista tai kolmansista maista Ahvenanmaalle maahantuotaviin tavaroihin. Asiasta säädettaisiin lakiehdotuksen 17 §:ssä.

Tavaran maahantuonti

18 §. Arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan veroa suoritetaan Suomessa tapahtuvasta tavarann maahantuonnista. Lain 86 §:n mukaan tavarann maahantuonnilla tarkoitetaan tavarann tuontia yhteisöön. Lain 86 a §:n mukaan tavarann maahantuonti tapahtuu Suomessa, jos tavara on Suomessa, kun se tuodaan yhteisöön. Maahantuonnista suoritettavan veron suorittamisvelvollisuuteen, veron perusteeseen, maahantuonnin verottomuuteen ja verotusmenettelyyn liittyvät säännökset sisältyvät lain 9 lukuun.

Maahantuonnin verotusta sovelletaan nykyisin Manner-Suomeen tapahtuvaan tuontiin kolmansista maista sekä Ahvenanmaalta koskevan erillislain 2 a §:n perusteella Ahvenanmaalle tapahtuvaan tuontiin kolmansista maista ja toisista jäsenvaltioista. Säännöksiä ei sovelleta Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiin tuonteihin.

Ehdotetun verorajan johdosta maahantuon-

nin verotusta sovellettaisiin nykyisestä poiketen myös Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välisiin tuonteihin sekä nykyiseen tapaan Ahvenanmaalle tapahtuvaan tuontiin toisista jäsenvaltioista ja yhteisön ulkopuolelta. Tästä säädettäisiin lakiehdotuksen 18 §:ssä.

Ahvenanmaalle tapahtuvaan tuontiin muualta Suomesta ja toisista jäsenvaltioista sekä Manner-Suomeen tapahtuvaan tuontiin Ahvenanmaalta sovellettaisiin vastaavia veron suorittamisvelvollisuuteen, veron perusteeseen, maahantuonnin verottomuuteen ja verotusmenettelyyn liittyviä sääntöjä kuin Suomeen tapahtuvaan tuontiin yhteisön ulkopuolelta.

19 §. Arvonlisäverolain 90 §:ään sisältyy erityissäännös yhteisön ulkopuolella käsiteltävänä olleen tavarann tuonnista suoritettavan veron perusteesta. Säännöstä sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös toisessa jäsenvaltiossa käsiteltävänä olleen tavarann tuontiin Ahvenanmaalle. Ehdotetusta verorajasta johtuen säännöstä sovellettaisiin nykyisestä poiketen myös Manner-Suomessa käsiteltävänä olleen tavarann tuontiin Ahvenanmaalle sekä Ahvenanmaalla käsiteltävänä olleen tavarann tuontiin Manner-Suomeen. Tätä koskeva säännös sisällytettäisiin selkeyden vuoksi lakiehdotuksen 19 §:ään.

20 §. Arvonlisäverolain 94 §:n 1 momentin 18 kohdassa säädetään palautustavaroiden maahantuonnin verottomuudesta. Lakiehdotuksen 20 §:ssä otettaisiin huomioon Ahvenanmaan maakunnan ja jäsenvaltioiden välillä nykyisin oleva sekä Ahvenanmaan ja muun Suomen välille ehdotettu veroraja.

21 §. Arvonlisäverolain 95 §:n 1 momentissa säädetään yhteisön ulkopuolelta Suomeen saapuvan matkustajan verovapaista tuomisista. Säännöstä sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös Ahvenanmaalle toisesta jäsenvaltiosta saapuvan matkailijan tuomisiin sekä ehdotetusta verorajasta johtuen nykyisestä poiketen myös Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä matkustavien tuomisiin. Tämä johtuisi lakiehdotuksen 18 §:stä. Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä matkustava saisi siten tuoda maahan henkilökohtaisissa matkatavaroissaan verotta tavaroita 1 100 markan arvoon asti. Lisäksi verotta saataisiin tuoda alkoholia ja tupakkaa ja muita määrällisesti rajoitettuja tuotteita vahvistettuihin määriin asti.

Arvonlisäverolain 95 §:n 3 momentissa on rajoitettu Suomen ja yhteisön ulkopuolisen

maan välisessä ammatteisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökunnan ja rajatyöntekijöiden tuomisten verottomuus tullilain 12 §:n mukaisesti. Tullilain 12 §:n mukaan Suomen ja kolmannen maan välisessä ammatteisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluva henkilö saa tuoda tullittomina tuomisinaan tavaroita siten, että tuomisten määrä ei kalenterikauden aikana ylitä määrää, joka matkustajalla on oikeus kerralla tuoda tullitta.

Jaksossa 1.4.5.3. on ehdotettu, että verotonta tuontioikeutta rajoitettaisiin Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä liikenteessä olevien kulkuneuvojen henkilökunnan osalta vastaavalla tavalla kuin Suomen ja kolmannen maan välisessä liikenteessä. Tällöin tällaisen verottomaan myyntiin oikeutetun vesi- tai ilma-aluksen henkilökunta sekä verottomaan myyntiin oikeutetulla vesialuksella saapuva ammatteisessa maantieliikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökunta saisi tuoda verotta maahan tuomisia siten, että niiden määrä ei kalenterikauden aikana ylitä määrää, joka matkustajalla on oikeus kerralla tuoda verotta. Arvonlisäverolain 95 §:n 3 momentin rajoituksia sovellettaisiin nykyiseen tapaan myös Ahvenanmaan ja jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä olevien alusten henkilökuntaan sekä Manner-Suomen ja muiden jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan, jos alus pysähtyy Ahvenanmaalla. Tästä säädettäisiin lakiehdotuksen 21 §:ssä.

22 §. Arvonlisäverolain 114 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan vähennystä ei saa tehdä, kun hankinta koskee postimerkkiä tai muuta siihen verrattavaa oikeutta, jos kuljetuspalvelun myynnistä ei ole suoritettava veroa sillä perusteella, että se tapahtuu ulkomailla. Säännös estää ylimääräisen vähennysoikeuden toteutumisen tilanteessa, jossa postipalvelun ostohintaan ei tosiasiaassa sisälly vähennettävää veroa. Lakiehdotuksen 22 §:ssä vähennysrajoitusta tarkennettaisiin siten, että se koskisi myös Ahvenanmaan ja muun Suomen välisiä verottomiksi tulevia postipalveluja.

Veron palauttaminen muille kuin verovelvollisille

23 §. Arvonlisäverolain 131 §:ssä säädetään veron palauttamisesta ulkomaankauppa ja verotonta toimintaa harjoittaville yrityksil-

le. Ulkomaankauppaan liittyviä säännöksiä sovellettaisiin nykyiseen tapaan Manner-Suomen ja ulkomaiden sekä Ahvenanmaan ja ulkomaiden väliseen kauppaan sekä nykyisestä poiketen Manner-Suomen ja Ahvenanmaan väliseen kauppaan. Lakiehdotuksen 23 §:n 1 momenttiin sisällytettäisiin selkeyden vuoksi säännös, jonka mukaan palautus koskisi arvonnäverolain 131 §:n 1 momentin 1 kohdassa lueteltujen tilanteiden lisäksi tilanteita, joissa myynnin verottomuus perustuisi tämän lain 8, 10, 12—14 ja 16 §:ään.

Arvonnäverolain 131 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan palautusoikeus koskee tilanteita, joissa rahoitus- tai vakuutuspalvelu myydään elinkeinonharjoittajalle, jolla ei ole kotipaikkaa tai kiinteää toimipaikkaa yhteisössä tai jos myynti liittyy välittömästi yhteisön ulkopuolelle vietäväksi tarkoitettuihin tavaroihin. Säännöstä sovelletaan nykyisin Manner-Suomesta yhteisön ulkopuolelle ja Ahvenanmaalta yhteisön ulkopuolelle ja toisiin jäsenvaltioihin suuntautuvaan myyntiin. Säännöstä ei sovelleta Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välisiin myynteihin.

Lakiehdotuksen 23 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettäisiin että palautus koskisi nykyiseen tapaan Ahvenanmaalla tapahtuvaa myyntiä toisiin jäsenvaltioihin.

Ehdotetusta verorajasta johtuen myös Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä tapahtuvaan tavaravientiin liittyvät rahoitus- ja vakuutuspalvelut säädettäisiin palautukseen oikeuttaviksi. Tästä säädettäisiin lakiehdotuksen 23 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa.

Palautusoikeus ei edelleenkään koskisi Manner-Suomessa tapahtuvaa rahoitus- tai vakuutuspalvelun myyntiä ahvenanmaalaiselle yritykselle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Manner-Suomessa. Tämä johtuisi siitä, että manner-suomalaisia ja ahvenanmaalaisia yrityksiä ei rekisteröitäisi erikseen, joten palautusoikeuden toteuttaminen olisi käytännössä hankalaa. Palautus voisi lisäksi aiheuttaa kaupan vääristymiä. Tästä säädettäisiin lakiehdotuksen 23 §:n 3 momentissa. Vastaavaa sääntöä sovellettaisiin Ahvenanmaalla tapahtuvaan myyntiin manner-suomalaiselle yritykselle.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin säännös siitä, milloin rahoitus- ja vakuutuspalvelun myynti tapahtuu Ahvenanmaalla. Rahoitus- tai vakuutuspalvelu katsottaisiin myydyksi Ahvenanmaalla silloin, kun se arvonnäve-

rolain 68 §:n ja tämän lain 5 §:n mukaista sääntöä soveltaen olisi myyty maakunnassa. Myyntipaikka määräytyisi siten ostajan kiinteän toimipaikan tai kotipaikan perusteella.

24 §. Arvonnäverolain 133 a §:n mukainen palautus liittyy tavaroiden yhteisökaupan verotusjärjestelmään. Säännöstä ei edelleenkään sovellettaisi Ahvenanmaalta toiseen jäsenvaltioon kuljetettavaan kuljetusvälineeseen. Tästä säädettäisiin lakiehdotuksen 24 §:ssä.

25 §. Arvonnäverolain 217 a §:ssä säädetään yhteisön veroalueelta yhteisön tullialueelle tapahtuvaan vientiin sovellettavista mahdollisuuksista. Säännöksen mukaan mitä tullilainsäädännössä säädetään yhteisön tullialueelta vietävää tavaraa koskevista mahdollisuuksista, sovelletaan myös yhteisön tullialueelle, mutta yhteisön veroalueen ulkopuolelle yhteisön veroalueelta vietävään tavarahan.

Ehdotetun verorajan johdosta säännöstä sovellettaisiin nykyisestä poiketen myös Manner-Suomesta Ahvenanmaalle tapahtuvaan vientiin. Vastaavia mahdollisuuksia sovellettaisiin myös Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon tapahtuvaan vientiin. Tästä säädettäisiin lakiehdotuksen 25 §:ssä.

3 luku. Valmisteverotus

26 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka avulla luotaisiin yhteisölainsäädännön edellyttämä veroraja Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan välille. Säännöksessä määriteltäisiin Ahvenanmaan maakunnan ja Manner-Suomen samoin kuin Ahvenanmaan maakunnan ja toisen jäsenvaltion välisestä verorajasta johtuvan poikkeaman sisällön vaikutus Suomessa sovellettavaan valmisteverotukseen. Säännös koskisi Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä siirrettävien valmisteveron alaisten tuotteiden verokohtelua. Lisäksi säännös koskisi Ahvenanmaan ja muun yhteisön valmisteveroalueeseen kuuluvan maan kuin Manner-Suomen välillä siirrettävien valmisteveron alaisten tuotteiden verokohtelua. Näihin siirtoihin sovellettaisiin niitä säännöksiä, joita valmisteverotuslainsäädännön mukaan sovelletaan siirrettäessä valmisteveron alaisia tuotteita Suomen ja yhteisön ulkopuolisen alueen välillä. Käytännössä sovellettaviksi tulisivat tällöin yhteisön ulkopuolelta Suomeen tapahtuvaa verotettavaa

tuontia ja yhteisön ulkopuolelle tapahtuvaa, pääsääntöisesti verotonta vientiä koskevat säännökset.

Siirtoja koskevilla säännöksillä tarkoitettaisiin lähinnä tuontia ja vientiä koskevia säännöksiä, joihin luetaan myös esimerkiksi säännökset, jotka koskevat maahantuontia yksityiseen käyttöön. Vientiin rinnastettavasta verottomasta muonituksesta ja myynnistä ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä yhteisön ulkopuolelle matkustavalle henkilölle sekä ammattimaisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökunnan tuomisista säädettäisiin kuitenkin lakiehdotuksen 27—29 ja 31 §:ssä erikseen.

Edellä olevan perusteella Manner-Suomesta tai toisesta jäsenvaltiosta Ahvenanmaalle tai Ahvenanmaalta Manner-Suomeen siirrettävät tuotteet verotettaisiin valmisteverotuslain säännösten mukaan tuontina yhteisön ulkopuolelta. Tuotteet tulisivat verotuksen piiriin tuonnin perusteella niiden aikaisemmasta verokohtelusta riippumatta. Verovelvollisuus tuotteista syntyisi valmisteverotuslain 3, 7 ja 10 §:n perusteella tapauksesta riippuen valtuutetulle varastonpitäjälle, rekisteröidylle tai rekisteröimättömälle elinkeinonharjoittajalle tai, mikäli tuonti ei liity ansiotoimintaan, muulle tuojalle kuten matkustajalle.

Ansiotoimintaan liittyvä maahantuonti voisi tapahtua verottomaan varastoon valmisteverotuslain 16 §:n 3 kohdan nojalla. Tuonnin yhteydessä tapahtuvaa siirtoa valvottaisiin tulliviranomaisen toimesta valmisteverotuslain 52 §:n mukaisesti esimerkiksi sisäisen passitusmenettelyn avulla. Varastoon siirretyistä tuotteista suoritettava vero määräytyisi vasta sen ajankohdan perusteella, jona tuotteet luovutetaan verottomasta varastosta kulutukseen, jolloin verotukseen sovellettaisiin vastaavia säännöksiä kuin kotimaan verotuksessa. Varastosta tuotteet voitaisiin myös siirtää väliaikaisessa valmisteverotusjärjestelmässä edelleen. Ahvenanmaalle verottomaan varastoon tuotuja tuotteita voitaisiin siirtää verottomasti toiseen maakunnassa sijaitsevaan varastoon tai verottomaan vientiin tai muonitukseen. Manner-Suomeen tuotujen tuotteiden verottomia siirtoja voitaisiin lisäksi jatkaa yhteisökaupan säännösten perusteella muualle yhteisön veroalueelle verottomien varastojen välillä tai toisessa jäsenvaltiossa olevalle elinkeinonharjoittajalle.

Muu maahantuojia kuin varastonpitäjä voisi toimia luvan saatuaan rekisteröitynä elinkei-

nonharjoittajana, jonka on suoritettava valmistevero verokausittain kauden aikana vastaanottamistaan tuotteista. Yhteisön verorajan yli tuotujen tuotteiden vero määräytyisi sen ajankohdan mukaan, jona tuotteeseen lakataan soveltamasta valmisteverotuslain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyjä, lähinnä sisäisen passituksen menettelyä. Näistä tuotteista suoritettava vero ilmoitettaisiin ja maksettaisiin kuitenkin verokausittain. Rekisteröimättömän elinkeinonharjoittajan osalta veron määräytymisperusteet ovat muutoin samat kuin rekisteröidyn, paitsi että vero olisi ilmoitettava ja maksettava kolmen arkipäivän kuluessa tuotteiden vastaanottamisesta.

Ansiotoimintaan liittyvä tuonti Ahvenanmaalta Manner-Suomeen verotettaisiin edellä olevan perusteella pitkälti samojen sääntöjen mukaan kuin kotimaan ja yhteisön sisäkaupan verotuksessa. Myöskään Ahvenanmaalle Manner-Suomesta tapahtuva tuonti ei edellyttäisi maksusuorituksia rajalla. Toisista jäsenvaltioista Ahvenanmaalle tuotaviin tuotteisiin sovellettaisiin niin ikään näitä säännöksiä, jotka samalla vastaavat nykyistä tilannetta. Yhteisön ulkopuolelta Ahvenanmaalle tuotavien tuotteiden verotukseen sovellettaisiin valmisteverotuslain 6 §:n ja lakiehdotuksen 1 §:n perusteella samoja säännöksiä kuin vastaavaan tuontiin yhteisön ulkopuolelta Suomeen eli verotus säilyisi nykyisellään myös tältä osin.

Valmisteverotuslain 4 §:ään sisältyvää erityissäännöstä sovellettaisiin siinä tapauksessa, että tuojana on sellainen tullilaissa tarkoitettu käteisasiakas, jota ei myöskään valmisteveromielessä ole rekisteröity varastonpitäjäksi tai elinkeinonharjoittajaksi. Valmistevero olisi tällöin aina maksettava, ennen kuin tuote voidaan luovuttaa vapaaseen liikkeeseen, mikä käytännössä tarkoittaisi sitä, että vero olisi maksettava tullitoimipaikkaan rajan ylityksen yhteydessä. Säännös koskisi lähinnä matkustajaa ja muita siihen rinnastettavia verovelvollisia.

Valmisteverotuslaki sisältää erityissäännöksiä yhteisön ulkopuolelta tapahtuvan maahantuonnin verottomuudesta. Lain 16 §:n 10 kohdan mukaan verottomia ovat, jollei laissa toisin säädetä, yksityishenkilön yhteisön ulkopuolelta Suomessa olevalle toiselle yksityishenkilölle lähettämät vähäarvoiset, ei-kaupalliset lähetykset alkoholi-juomia sisältäviä lähetyksiä lukuunottamatta, yhteisön ulkopuolelta tulevien moottoriajo-

neuvojen ja vesialusten mukanaan tuoma polttoaine sekä matkustajatuomisina yhteisön ulkopuolelta tuotavat tuotteet, samoilla edellytyksillä ja samoin rajoituksin kuin näiden tuotteiden tullittomuudesta säädetään.

Moottorijoneuvojen ja vesialusten taanomaaisessa polttoainesäiliössä maahan-tuotavan polttoaineen tullittomuudesta säädetään yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 918/83 (jäljempänä tullittomuusasetus) 112 artiklassa. Lisäksi tulleilta saa tuoda polttoainetta henkilöauton kannettavassa varasäiliössä enintään 10 litraa ajoneuvoa kohden. Valmisteverotuslaissa olevan viittaus-säännöksen kautta säännöksiä sovelletaan myös valmisteveroihin.

Matkatavaroissa maahan tuotavien tuomisten tullittomuudesta puolestaan säädetään tullittomuusasetuksen 45—49 artiklassa. Säännökset vastaavat matkatavaradirektiivin säännöksiä. Artiklassa 46 olevien rajoitusten mukaan alkoholijuomien tullittomat määrät ovat joko yksi litra väkeviä tai kaksi litraa alle 22 tilavuusprosenttisia väli tuotteita sekä kaksi litraa mietoa viiniä. Tupakkatuotteita saa tuoda vaihtoehtoisesti joko 200 kappaletta savukkeita, 100 kappaletta pikkusikareita, 50 kappaletta sikareita tai 250 grammaa piippuja savuketupakkaa. Lisäksi saa tuoda muita tuotteita, kuten makeisia 175 ECU:n arvoraajaan asti. Yhteisön ulkopuolelta saapuvan matkustajan oikeudesta tuoda verottomia alkoholijuomia ja tupakkatuotteita säädetään 19 §:ssä, jossa mainitut verottomat määrät vastaavat edellä mainittuja määriä olutta lukuunottamatta. Säännöksessä mainittu oluen määrällinen 15 litran rajoitus perustuu Suomen liittymissopimuksen liitteeseen XV, verotusta koskevan IX kohdan 3 alakohdassa mainittuun rajoitukseen, jonka mukaan yhteisön ulkopuolelta tapahtuva tuonti ei saa olla edullisemmassa asemassa kuin toisista jäsenvaltioista tapahtuva tuonti.

Alkoholijuomien verottomat lahjalähetykset on voimassa olevan valmisteverotuslain 16 §:n 10 kohdassa valvonnallisista syistä kielletty kokonaan, minkä vuoksi lahjalähetyksen verottomuus käytännössä koskee vähäistä määrää tupakkatuotteita ja 45 ECU:n arvorajan asti muita tuotteita.

Edellä mainittuja yksityistuongia koskevia säännöksiä sovellettaisiin tuonnissa Ahvenanmaalta Manner-Suomeen samoin kuin tuonnissa Manner-Suomesta tai toisesta jäsenvaltiosta Ahvenanmaalle. Lisäksi niitä

sovellettaisiin tuonnissa yhteisön ulkopuolelta Ahvenanmaalle kuten vastaavassa tuonnissa muualle Suomeen. Siltä osin kuin verottomuuden edellytykset eivät toteudu, tuotteet verotettaisiin tuonnin yhteydessä riippumatta siitä, onko ne hankittu verollisina tai verottomina.

Yhteisön ulkopuolelle vietävien tuotteiden verottomuudesta säädetään valmisteverotuslain 16 §:n 4 kohdassa, jonka nojalla verottomia ovat tuotteet, jotka asetetaan tullikoodiksissa tarkoitettuun vientimenettelyyn tai tullivarastointimenettelyyn. Tuotteisiin sovelletaan mainittuja tullimenettelyjä myös verorajan ylityksen yhteydessä. Valmisteverotuslain 11 §:n 2 momentin nojalla varastonpitäjä vastaa tuotteista suoritettavasta valmisteverosta siinä tapauksessa, että vientiä ei tosiasiallisesti tapahdu, minkä vuoksi valvonnalliset syyt edellyttävät, että vientituotteet varustetaan saateasiakirjalla. Varastonpitäjän verovastuu lakkaa sinä ajankohtana, jona varastonpitäjä valmisteverotuslain 51 §:n 3 momentin ja 54 §:n 3 momentin mukaisesti saa verorajalla asianmukaisesti vahvistetun saateasiakirjan kuittauskappaleen. Verotonta vientiä koskevat säännökset koskevat vielä verottomattomia eli verottomasta varastosta lähetettäviä tuotteita. Sellaisista tuotteista, joista vero on jo suoritettu, voi saada veronpalautuksen viennin tapahtuttua sen mukaan kuin valmisteverotuslain 59 §:ssä säädetään.

Edellä mainittuja vientiä koskevia säännöksiä sovellettaisiin Manner-Suomesta Ahvenanmaalle sekä Ahvenanmaalta Manner-Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon vietäviin tuotteisiin. Niin ikään Ahvenanmaalta yhteisön ulkopuolelle vietävät tuotteet vapautettaisiin verosta vastaavin edellytyksin kuten nykyisinkin.

Viennin verottomuus koskisi vain kaupallisessa tarkoituksessa siirrettäviä tuotteita. Matkustajien mukanaan viemistä valmisteveron alaisista tuotteista ei veroa voida palauttaa, minkä vuoksi Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä matkatavaroissa kuljetettavia tuotteita jäisi rasittamaan Suomen valmistevero siltä osin kuin kysymys ei ole lakiehdotuksen 29 §:ssä tarkoitettusta aluksella tapahtuvasta verovapaasta myynnistä. Matkustajien verottomaksi säädettyjä tuomisia ylittävät määrät verotettaisiin lisäksi tuonnin yhteydessä uudelleen.

27 §. Pykälässä säädettaisiin Ahvenanmaalta tai Ahvenanmaalle liikennöivien alus-

ten verottomasta muonituksesta ja aluksilla tapahtuvasta verovapaasta myynnistä.

Valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdan mukaan valmisteverosta on vapautettu tuotteet, jotka tullihallituksen määräämin ehdoin toimitetaan ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalle vesi- tai ilma-alukselle siellä matkustajille tapahtuvaa myyntiä varten tai aluksella kulutettavaksi sekä tällaisen aluksen poltto- ja voiteluaineet. Veroton muonitusoikeus koskee kaikkia valmisteveron alaisia tuotteita.

Verotonta muonitusta on aluksilla tapahtuvan myynnin osalta rajoitettu valmisteverotuslain 20 §:ssä, jossa säädetään verotonta myyntiä koskevista edellytyksistä. Viimeksi mainitun pykälän 1 momentti sisältää säännöksen verottomasta myynnistä matkatavarana mukaan otettavaksi Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välillä liikennöivillä aluksilla matkustaville ja 2 momentti säännöksen Suomen ja toisen jäsenvaltion välillä liikennöivillä aluksilla matkustaville. Suomesta yhteisön ulkopuolelle liikennöivien alusten varustamista matkustajille tapahtuvaa myyntiä varten ei ole määrällisesti rajoitettu. Sitä vastoin jäsenvaltioiden välillä liikennöivien alusten veroton muonitus on aluksilla tapahtuvaa myyntiä varten rajoitettu alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden osalta siten kuin valmisteverotuksen järjestelmädirektiivin 28 artiklassa edellytetään. Myynnin verovapaus on alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden osalta rajoitettu niihin määriin, jotka oikeuttavat verovapaaseen maahantuontiin yhteisön ulkopuolelta. Veroton myynti on lisäksi mahdollista vain sellaiselle matkustajalle, jolla on toiseen jäsenvaltioon tapahtuvaan kuljetukseen oikeuttava matkalippu.

Valmisteverotuslain 20 §:n 3 momentin mukaan veroton myynti on sekä yhteisön ulkopuolelle että toiseen jäsenvaltioon liikennöivillä aluksilla tapahtuvaa myyntiä vastaavin ehdoin sallittu satamassa tai lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä sellaiselle henkilölle, joka matkustaa yhteisön ulkopuoliseen maahan tai toiseen jäsenvaltioon. Lainkohdasta on ehdotettu tarpeettomana poistettavaksi maininta satamissa tapahtuvasta myynnistä.

Valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdan ja 20 §:n nojalla Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan välillä liikennöivillä aluksilla matkustaville ei voida nykyisin myydä tuotteita verovapaasti. Tämä koskee sekä Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen

välisiä linjoja, että kansainvälisiä, Suomesta toiseen jäsenvaltioon tai yhteisön ulkopuoliseen maahan liikennöiviä aluksia, jotka pyysähtyvät Ahvenanmaalla. Alusten veroton muonitus aluksilla tapahtuvaa kulutusta varten myös Manner-Suomen ja maakunnan välillä on sen sijaan käytännön syistä sallittu siinä tapauksessa, että alus liikennöi kansainvälisellä linjalla Ahvenanmaan kautta. Viimeksi mainittu koskee myös alusten polttoaineita.

Ahvenanmaan maakunnan ja toisen jäsenvaltion kuin Suomen tai yhteisöön kuuluttamattoman maan välillä liikennöivien alusten muonitus on verovapaata sekä aluksilla kulutettavien että myytävien tavaroiden osalta.

Verottomia ovat myös Manner-Suomen ja toisen jäsenvaltion tai yhteisön ulkopuolisen maan välillä Ahvenanmaan kautta liikennöivillä aluksilla kulutettavat tavarat ja aluksella ulkomaille matkustaville myytävät tavarat valmisteverotuslain 20 §:ssä säädetyn rajoituksen.

Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välille luotava veroraja ei vaikuttaisi Ahvenanmaan maakunnan ja yhteisön ulkopuolisten maiden välisillä linjoilla liikennöivien alusten muonitukseen, joka olisi nykyiseen tapaan verotonta valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdan ja 20 §:n 1 momentin nojalla. Kysymys on Suomen kannalta kolmannen maan liikenteestä, jonka muonitusta ei ole tarpeen rajoittaa siten kuin jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä. Sama koskee Ahvenanmaan ja muiden yhteisön jäsenvaltioiden kuin Suomen välillä liikennöiviä aluksia, joskin pohjoismainen muonitus sopimus edellyttää edelleen Ahvenanmaan maakunnan ja Ruotsin, Norjan tai Tanskan välillä liikennöivien vesialusten verottoman muonituksen rajoittamista aluksilla matkatavarana mukaan otettavaksi tapahtuvaa myyntiä varten niihin määriin saakka, jotka matkustaja saa verotta alukselta maahan tuoda. Vaikkei uusi veroraja muuta edellä mainittujen alusten muonituksen verokohtelua, selkeyden vuoksi muonituksen verottomuudesta säädetäisiin lakiehdotuksen 27 §:n 1 momentin 1 kohdassa, jossa viitattaisiin kansainvälisessä liikenteessä olevien alusten verotonta muonitusta koskevaan valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohtaan ja 20 §:n 1 momenttiin. Edellä mainituista, pohjoismaisesta muonitus sopimuksesta johtuvista rajoituksista Ahvenanmaalta Ruotsiin, Norjaan tai Tanskaan liikennöivillä vesialuksilla matkustajille myytäväksi tarkoi-

tettujen alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden verottomaan muonitukseen säädettäisiin 28 §:ssä erikseen.

Manner-Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välillä Ahvenanmaan kautta tapahtuva ammatillainen alusliikenne olisi niin ikään nykyiseen tapaan oikeutettu verottomaan muonitukseen. Veroton muonitus olisi niin ikään edelleen mahdollista Manner-Suomesta toiseen jäsenvaltioon Ahvenanmaan kautta tapahtuvassa alusliikenteessä. Verottomuutta koskeva säännös sisällytettäisiin näiltä osin selkeyden vuoksi lakiehdotuksen 27 §:n 1 momentin 3 kohtaan. Verotonta muonitusta tällaisilla aluksilla Manner-Suomesta tai Ahvenanmaalta yhteisön ulkopuoliseen maahan tai toiseen jäsenvaltioon matkustavalle myytäväksi ei määrällisesti rajoitettaisi, paitsi milloin kysymys on Ruotsiin, Norjaan tai Tanskaan suuntautuvasta vesiliikenteestä, jolloin verotonta muonitusta aluksilla näihin maihin matkustaville tapahtuvaa myyntiä varten rajoitettaisiin lakiehdotuksen 28 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Veroton myynti Manner-Suomessa tai Ahvenanmaalla sijaitsevan lentoaseman verottomien tavaroiden myymälässä pykälässä mainituilla ilma-aluksilla matkustaville olisi verotonta samoin edellytyksin kuin itse aluksilla.

Aluksilla tapahtuvan myynnin lisäksi pykälässä mainittujen alusten veroton muonitus koskisi alusten varustamista poltto- ja voiteluaineilla sekä alusten varustamista aluksilla, lähinnä tarjoilun yhteydessä tapahtuvaa kuluusta varten.

28 §. Ahvenanmaan maakunnan ja Ruotsin, Norjan tai Tanskan välillä liikennöivillä vesialuksilla, samoin kuin Manner-Suomen ja sanottujen maiden välillä Ahvenanmaan kautta liikennöivillä vesialuksilla matkustavalle myytävien alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden verovapaus rajoitettaisiin pohjoismaisen muonitusoppimuksen toteuttamiseksi alukselta saapuvan matkustajan verottomaan tuontiin oikeuttaviin määriin. Aluksilla jäsenvaltioiden välisen matkan matkustaville veroton myynti rajoittuisi samalla käytännössä samoihin määriin kuin jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä sallittu veroton matkustajamyynti.

29 §. Ehdotuksen mukaan alusten veroton muonitus aluksilla tapahtuvaa myyntiä varten laajennettaisiin koskemaan myyntiä matkatavaroissa mukaan otettavaksi Ahvenanmaan maakunnan ja Manner-Suomen välisil-

lä linjoilla liikennöivillä ilma-aluksilla sekä kansainvälisillä linjoilla maakunnan kautta liikennöivillä vesialuksilla maakunnan ja muun Suomen välillä matkustaville. Viimeksi mainituilla vesialuksilla tarkoitettaisiin Manner-Suomen ja toisen maan välillä liikennöiviä vesialuksia, jotka pysähtyvät Ahvenanmaalla siten, että matkustajilla on mahdollisuus nousta alukseen tai poistua siitä. Myyntiä varten tapahtuvan muonituksen verovapaus maakunnan ja muun Suomen välillä matkustaville rajoitettaisiin lakiehdotuksen 29 §:ssä valvonnallisista syistä alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden osalta kuitenkin enintään yhteisön ulkopuolelta tapahtuvaan verottomaan tuontiin oikeuttaviin määriin, joita on verorajan luomisen myötä ryhdyttävä soveltamaan Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan välillä matkustaviin. Oluen veroton myynti rajoitettaisiin lisäksi kahteen litraan matkustajaa kohden. Verotonta myyntiä koskevien määrällisten rajoitusten lisäksi veroton myynti olisi mahdollista vain sellaisille matkustajille, jolla on maakunnan ja muun Suomen väliseen kuljetukseen oikeuttava matkalippu tai vastaava kuljetusasiakirja.

30 §. Valmisteverotuslain 10 §:n 3 momentin nojalla se, joka on hankkinut valmisteveron alaisia tuotteita verotta valmisteverotuslain tai asianomaisen valmisteverolain nojalla, on velvollinen suorittamaan tuotteista valmisteveron, jos tuotteet on käytetty muuhun kuin verottomaan tarkoitukseen. Selkeyden vuoksi lakiehdotuksen 30 §:ssä säädettäisiin, että mainittu säännös soveltuisi myös niihin tapauksiin, joissa veroton hankinta perustuu Ahvenanmaata koskevaan erillislakiin. Verovelvollisuus syntyisi esimerkiksi sille, joka myy verotta hankkimiaan tuotteita verotta enemmän kuin lakiehdotuksen mukaan on sallittua. Säännös olisi erityisen tarpeellinen oluen myynnissä Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välillä matkustaville, koska matkustajan verovelvollisuus maahantuonnissa kattaa vain 15 litran ylittävän määrän olutta.

31 §. Valmisteverotuslain 21 §:n mukaan Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan välisessä ammatillisessa kansainvälisessä liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökunnan mukanaan tuomien valmisteveron alaisen tuomien verottomuus määräytyy, sen lisäksi mitä valmisteverotuslain 19 §:ssä matkustajasta säädetään, tullilain 12 §:n mukaisesti. Tullilain 12 §:n mukaan Suomen ja

kolmannen maan välisessä ammatillisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluva henkilö saa tuoda tullitta maahan matkatavaroita ja tuomisia siten, että tuomisten määrä ei kalenterikuukauden aikana ylitä määrää, joka matkustajalla on oikeus kerralla tuoda tullitta. Oluen veroton tuontioikeus on valmisteverotuslain 19 §:n nojalla rajoitettu 15 litraan.

Lakiehdotuksen 31 §:ssä säädettäisiin, että valmisteverotuslain 21 §:ssä olevaa verotonta yksityistuentia rajoittavaa säännöstä sovellettaisiin Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisessä liikenteessä olevan, verottomaan myyntiin oikeutetun vesi- ja ilma-aluksen henkilökuntaan sekä verottomaan myyntiin oikeutetulla vesialuksella saapuvaan ammatillisessa maantieliikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan. Tällaiseen henkilökuntaan kuuluva henkilö saisi tuoda verotta maahan tuomisia siten, että määrä ei kalenterikuukauden aikana ylitä määrää, joka matkustajalla on oikeus kerralla tuoda.

Lakiehdotuksen 31 §:ssä todettaisiin lisäksi nimenomaisesti, että valmisteverotuslain 21 §:n mukaista rajoitusta sovellettaisiin nykyiseen tapaan Ahvenanmaan maakunnan ja yhteisön ulkopuolisen maan tai maakunnan ja yhteisön muun jäsenvaltion kuin Suomen välillä ammatillisesti liikennöivien kulkuneuvojen henkilökuntaan, samoin kuin sellaisen kulkuneuvon henkilökuntaan, joka liikennöi ammatillisesti Manner-Suomen ja muun maan välillä, jos alus pysähtyy Ahvenanmaalla.

4 luku. Erinäiset säännökset

32 §. Pykälä sisältäisi tavanmukaisen aseuksenantovaltuutuksen.

33 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan kumottavaksi ehdotettua arvonlisävero- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa annettua lakia (1485/94) sovellettaisiin arvonlisäverotuksessa kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on arvonlisäverolain 87 §:ssä tarkoitetulla tavalla syntynyt, tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä ennen uuden lain voimaantuloa.

Voimaantulosäännöksen 3 momenttiin sisältyisi arvonlisäverotuksen osalta lain voimaantuloa koskeva pääsääntö. Sen mukaan lakia sovellettaisiin, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt, tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Toimitusperiaatteen mukainen säännösehdotus vastaa aikaisemmissa lainmuutostilanteissa sovellettua käytäntöä.

Kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi uutta lakia ei kuitenkaan sovellettaisi sellaisen tavarahan maahantuontiin Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä, joka on aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaan myyty maahantuojalle arvonlisäverolliseen hintaan. Edellytyksenä olisi, että vastaava myynti olisi tämän lain kansainväliseen kauppaan liittyviä verottomuuksia koskevien säännösten mukaan ollut veroton. Siten maahantuonnissa ei kannettaisi veroa esimerkiksi tilanteessa, jossa ahvenanmaalainen matkailija ostaa yli 1 000 markan arvoisen tavarahan Manner-Suomesta verollisena ennen vuoden 1997 vaihdetta ja tuo sen Ahvenanmaalle vuodenvaihteen jälkeen.

Valmisteverotuksessa lakia ei sovellettaisi kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi sellaisiin tuotteisiin, joihin verotonta vientiä koskevia muodollisuuksia ei voida soveltaa. Siten esimerkiksi Manner-Suomesta Ahvenanmaalle siirrettäviä, jo verotettuja tuotteita ei verotettaisi uudelleen maakunnassa tuonnin perusteella siinä tapauksessa, että tuotteiden siirto on aloitettu ennen lain voimaantuloa, jolloin viennin verottomuutta ei ole voitu Manner-Suomessa toteuttaa.

1.5. Laki ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa

Pohjoismaisen muonitus sopimuksen soveltamista on tarkasteltu jaksoissa 1.4.9. ja 2.2.2. Muonitus sopimuksen toteuttamiseksi annettuun lakiin ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa tehtäisiin Suomen ja Ruotsin Euroopan unionin jäsenyydestä sekä Ahvenanmaan erityisasemasta johtuvat muutokset. Lisäksi lain säännökset ajanmukaistettaisiin.

1 §. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että lakia sovellettaisiin vain sellaiseen Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä liikennöivään alukseen, joka pysähtyy tai jonka lähtöpaikka on Ahvenanmaalla. Lisäksi lakia sovellettaisiin Suomen ja Norjan välillä liikennöiviin matkustaja-aluksiin.

Verotus ei sitä vastoin koskisi tavaroiden luovutusta sellaiseen Manner-Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välillä liikennöivään vesialukseen, joka ei pysähdy Ahvenanmaalla.

2 §. Pykälää tarkistettaisiin siten, että liikevaihtovero korvattaisiin käsitteellä arvonlisävero. Lisäksi säännöksen sanontaa ajanmukaistettaisiin.

3 §. Pykälää täsmennettäisiin vero- ja ilmoitusvelvollisuuden osalta. Verovelvollinen olisi se, joka luovuttaa tavarat alukseen. Verovelvollisen olisi annettava tavarointa alukseen luovutettaessa tulliviranomaiselle ilmoitus, josta ilmenee tavaroiden laatu, määrä ja muut tullihallituksen määräämät verotusta varten tarvittavat tiedot ja asiakirjat.

4 §. Pykälän 1 momenttia tarkistettaisiin siten, että siinä viitattaisiin liikevaihtoveron ja liikevaihtoverolain (532/63) sijasta arvonlisäveroon ja arvonlisäverolakiin. Lisäksi säännöksen sanontaa ajanmukaistettaisiin. Momentin viimeinen virke kumottaisiin tarpeettomana.

5 §. Pykälän mukaan veroja ja maksuja ei kanneta aluksen matkustajien tarvetta vastaavasta määrästä alkoholi-, tupakka-, makeis- ja kosmetiikkatuotteita.

Valmisteverosta olisi lisäksi vapautettu matkustajan tarvetta vastaava määrä virvoitusjuomia. Vaikkei pohjoismaiden muonitus-sopimus salli virvoitusjuomien verotonta toimitusta aluksille myytäväksi, valmisteverovapautus olisi kilpailusystä tarkoituksenmukaista sen vuoksi, että esimerkiksi Ruotsissa ei ole virvoitusjuomille säädetty valmisteveroa lainkaan. Tätä koskeva säännös lisättäisiin pykälän uudeksi 2 momentiksi. Säännös vastaisi Ahvenanmaata koskevan erillislain mukaisten aluksilla tapahtuvan myynnin valmisteverovapautusta.

Pykälän mukaan tarkemmat säännökset edellä mainituista tavaramääristä annetaan asetuksella. Lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetun asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan edellä mainitut tavaramäärät vahvistaa asianomainen tulliviranomainen

aluksen koon, liikennöimisalueen ja sinetöimismahdollisuuksien mukaan. Edellä mainittu asetuksen 1 §:n 2 momenttia vastaava säännös lisättäisiin lain 5 §:ään uudeksi 3 momentiksi.

6 §. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa selkeyden vuoksi todettaisiin nimenomaisesti, että tämän lain nojalla suoritettava arvonlisävero ei ole arvonlisäverotuksessa vähennyskelpoinen.

7 §. Pykälän sanontaa täsmennettäisiin. Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1997 alusta.

2. Tarkemmat säännökset ja mää- räykset

Tarkemmat säännökset arvonlisäverolain täytäntöönpanosta on annettu arvonlisäverolasetuksessa (50/94). Valmisteverotuksen osalta vastaavat säännökset sisältyvät valmisteverotusasetukseen (1546/94). Muonitusverolain täytäntöönpanosta on annettu tarkemmat säännökset ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annetun lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetussa asetuksessa (398/69). Asetuksiin tehtäisiin tarvittavat muutetuista laeista aiheutuvat muutokset. Arvonlisäverotusta ja valmisteverotusta koskevien säännösten soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun lain 31 §:n nojalla annettaisiin tarvittaessa tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta.

3. Voimaantulo

Koska Ahvenanmaan välillistä verotusta koskeva lainsäädäntö ei ole yhteisöläinsäädännön edellyttämässä tilassa, edellä ehdotetut muutokset tulisi toteuttaa mahdollisimman pian. Toisaalta muutosten toteuttaminen edellyttää, että hallinnolle ja yrityksille varataan riittävä valmistautumisaika. Muutokset ehdotetaan toteutettaviksi vuoden 1997 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/93) 95 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1767/95),

muutetaan 1 a §, 46 §:n edellä oleva väliotsikko, 63 a §:n 5 momentin 3 kohta, 63 b §:n 7 momentin 3 kohta, 67 a §:n 1 momentti, 67 b §, 70 a §:n 1 momentin 1 kohta, 72 h §:n 3 momentti, 85 §:n 1 momentin johdantokappale, 95 §:n 3 momentti ja 179 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 a §, 63 a §:n 5 momentin 3 kohta, 63 b §:n 7 momentin 3 kohta, 67 a §:n 1 momentti, 70 a §:n 1 momentin 1 kohta ja 85 §:n 1 momentin johdantokappale 29 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1486/94) sekä 67 §, 72 h §:n 3 momentti ja 95 §:n 3 momentti mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa, sekä

lisätään 70 a §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 29 päivänä joulukuuta 1994 ja 29 päivänä joulukuuta 1995 annetuilla laeilla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi seuraavasti:

1 a §

Suomella tarkoitetaan tässä laissa Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista Suomen arvonlisäveroaluetta ja Ahvenanmaan maakuntaa sekä *ulkomailla* kaikkia muita alueita.

Jäsenvaltiolla ja *Yhteisöllä* tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista jäsenvaltion ja yhteisön arvonlisäveroaluetta.

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista tämän lain säännöksiin säädetään Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolain-säädäntöön annetussa laissa (/).

Taide-esineet

46 §

63 a §

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

3) sellaiseen tavarahan myyntiin, johon on kuljetuksen alkamisvaltiossa sovellettu 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä vastaavaa menettelyä.

63 b §

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

3) tavarahan myyntiin, johon on sovellettu 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä.

67 a §

Jos tavarahan yhteisökuljetukseen liittyvän Yhteisön alueella suoritettun lastaus- ja purkupalvelun sekä muun vastaavan palvelun ostaja käyttää ostossa jossakin jäsenvaltiossa annettua arvonlisäverotunnistetta, palvelu on myyty Suomessa, jos kyseinen tunniste on annettu Suomessa.

67 b §

Jos Yhteisön alueella suoritettun irtaimen esineen arvonmäärityksen tai irtaimen esineeseen kohdistuvan työsuorituksen ostaja käyttää ostossa jossakin jäsenvaltiossa annettua arvonlisäverotunnistetta, palvelu on myyty Suomessa, jos kyseinen tunniste on annettu Suomessa. Tätä sovelletaan kuitenkin vain, jos esine kuljetetaan pois siitä jäsenvaltiosta, jossa palvelu suoritetaan.

70 a §

Veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden 2 ja 3 momentissa tarkoitettua myynnistä matkustajalle, jolla on toiseen jäsenvaltioon tapahtuvaa vesi- tai ilmakuljetusta koskeva matkalippu tai vastaava asiakirja, jos myynti tapahtuu:

1) lentokentällä sijaitsevassa, tullikoodeksin 99 artiklassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä tarkoitettussa varastossa; tai

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään, tavaroiden myynti vesialuksella 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun kuljetuksen aikana Suomesta Ruotsiin tai Tanskaan matkustavalle on verotonta vain siltä osin kuin se koskee:

- alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettussa laissa (1471/94) tarkoitettua olutta;
- muita tupakka- ja kosmetiikkatuotteita kuin 2 momentissa tarkoitettuja; sekä
- suklaa- ja makeist tuotteita.

72 h §

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetun myynnin verottomuuden edellytyksenä on, ettei tavaraa myyntiin liittyen siirretä pykälässä tarkoitettua menettelystä, vapaa-alueelta tai vapaavarastosta. Tätä ei kuitenkaan sovelleta, jos tavarahan siirto muodostaa maahantuonnin.

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhan-
kinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 12 prosenttia veron perusteesta:

95 §

Suomen ja Yhteisön ulkopuolisen maan

välisessä ammattimaisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluvalla henkilöllä on oikeus tuoda maahan verotta tullilain 12 §:n mukaan tullittomat tavarat.

179 §

Edellä 178 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen voidaan toimittaa jälkiverotus. Jälkiverotuksin verovelvollisen maksettavaksi on määrättävä se vero, joka on jäänyt maksamatta tai on palautettu liikaa sen johdosta, että hän on jättänyt antamatta ilmoituksen taikka antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän ilmoituksen, muun tiedon tai asiakirjan. Jälkiverotus voidaan toimittaa kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, johon kuuluvalta kalenterikuukaudelta vero olisi tullut maksaa, tai jos verokausi on kalenterivuosi, kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jolta vero olisi tullut maksaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on 87 §:ssä tarkoitettulla tavalla syntynyt, tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Tällä lailla kumotaan arvonlisäverolain muuttamisesta 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1767/95) voimaantulosäännöksen 8 momentti.

2.

Laki

valmisteverotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun valmisteverotuslain (1469/94) 3 §:n 2 momentti, 6 §, 11 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 13 §:n 2 momentti, 20 §:n 3 momentti, 54 §:n 3 momentti sekä 62 §:n 3 ja 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 ja 4 momentti, 13 §:n 2 momentti ja 20 §:n 3 momentti 30 päivänä kesäkuuta 1995 annetussa laissa (900/95), sekä

lisätään 16 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä kesäkuuta 1995 annetulla lailla, uusi 7 a kohta seuraavasti:

3 §

Väliaikaisesti valmisteverottomia ovat yh-

teisön ulkopuolelta tuotavat tuotteet, jotka on asetettu johonkin yhteisön tullikoodeksi-
sta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o

2913/92, jäljempänä tullikoodiksi, 84 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun suspensiomenettelyyn tai 163 artiklassa tarkoitettuun sisäisen passituksen menettelyyn taikka jotka ovat vapaa-alueella tai vapaavarastossa.

6 §

Suomella tarkoitetaan tässä laissa Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista Suomen valmisteveroaluetta ja Ahvenanmaan maakuntaa.

Jäsenvaltiolla ja yhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista jäsenvaltion ja yhteisön valmisteveroaluetta.

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista tämän lain säännöksiin säädetään Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetussa laissa (/).

11 §

Milloin Suomen ja toisen jäsenvaltion välillä siirrettävä tuote, johon on sovellettava väliaikaisesti valmisteverottomana siirrettävää tuotetta koskevia säännöksiä, ei saavu vastaanottajalle, tuotteesta on suoritettava tämän lain mukaisesti valmistevero, jos:

1) tuote on Suomessa tai voidaan olettaa, että se on täällä kulutettu;

2) tuotteen on Suomesta lähettänyt valtuutettu varastonpitäjä eikä voida selvittää, missä tuote on tai missä se on kulutettu; tai

3) tuotteen muu kuin 16 §:n 5 kohdassa tarkoitettu hävikki on todettu Suomessa ja määräjäsenvaltioksi tarkoitetun jäsenvaltion asianomainen veroviranomainen on vahvistanut verotettavan hävikin määrän.

Verovelvollinen 1 momentissa tarkoitetusta tuotteesta on tällöin se, joka on velvollinen asettamaan tuotteiden siirtämistä koskevan vakuuden.

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee soveltuvin osin tuotteita, jotka tuodaan yhteisön ulkopuolelta. Verovelvollinen tuotteista on tällöin se, joka tullia koskevien säännösten nojalla vastaa suoritettavasta tullivelasta tai vastaisi siitä, jos yhteisön tullikoodiksi 3 artiklassa tarkoitettua tullialueelta, mutta veroalueen ulkopuolelta tuotavat tuotteet tuotaisiin tullialueen ulkopuolelta.

13 §

Muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista tuotteista valmistevero määrätään sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona:

1) tuote on vastaanotettu Suomessa, jos kysymys on toisesta jäsenvaltiosta siirrettävästä tuotteesta; tai

2) tulliviranomainen on hyväksynyt tuotteen vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevan ilmoituksen vastaanotetuksi tullikoodiksi 67 artiklassa tarkoitettulla tavalla, jos kysymys on yhteisön ulkopuolelta tuotavasta tuotteesta.

16 §

Verottomia ovat:

7 a) sen mukaan kuin asetuksella säädetään, tuotteet, jotka luovutetaan Euroopan yhteisöjen Suomessa sijaitsevalle toimielimelle viralliseen käyttöön, jos tuotteiden verollinen hankintahinta on yhteensä vähintään 500 markkaa, sekä tuotteet, jotka toimitetaan Euroopan yhteisöjen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle toimielimelle vastaavin edellytyksin kuin verottomuus myönnetään sijaintijäsenvaltiossa;

20 §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään matkatavarana mukaan otettavista tuotteista, sovelletaan vastaavasti mainitunlaisten tuotteiden myyntiin lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä mainituissa momenteissa tarkoitettulle matkustajalle.

54 §

Vietäessä valmisteveron alaisia tuotteita yhteisön ulkopuolelle sen tullitoimipaikan, joka on käsitellyt tuotteiden poistumisen yhteisön alueelta, on palautettava tuotteiden lähettäjälle tälle tarkoitettu kappale saateasiakirjasta varmennettuna. Poistumistullitoimipaikalla tarkoitetaan yhteisön tullikoodiksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 793 artiklan 2 kohdan mukaista toimipaikkaa soveltuvin osin.

62 §

Jokaisen on pyynnöstä annettava tulliviranomaiselle tietoja valmisteveron alaisten tuotteiden ostoista, hallussapidosta, siirroista ja myynneistä.

Tulliviranomaisella on oikeus päästä varastoihin ja muihin tiloihin, joissa pidetään

hallussa tai kaupallisessa tarkoituksessa käsitellään valmisteveron alaisia tuotteita, ja suorittaa tarpeellinen tarkastus. Niin ikään tulliviranomaisella on oikeus pysäyttää kuluneuvo ja tarkastaa se.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

3.

Laki

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Ahvenanmaan maakuntaa koskeviin verotuksen piiriin kuuluviin toimiin sovelletaan arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

2 luku

Arvonlisäverotus

Yleinen soveltamisala

2 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentin 3 kohtaa Ahvenanmaan maakunnan ei katsota kuuluvan Suomen alueeseen.

Verollinen myynti

3 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 18 a ja 18 b §:ää Ahvenanmaan maakunnan ei katsota kuuluvan Suomen alueeseen.

Tavaran yhteisöhankinta

4 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 26 a ja 26

b §:ää Ahvenanmaan maakunnan ei katsota kuuluvan Suomen alueeseen.

Myynti ja yhteisöhankinta Suomessa

5 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 63, 63 a, 63 b, 63 d ja 63 f §:ää, 64 §:n 2 momenttia sekä 68 §:n 1 momentin kolmatta virkettä Ahvenanmaan maakunnan ei katsota kuuluvan Suomen alueeseen.

6 §

Tavara on myyty Ahvenanmaan maakunnassa, jos tavara on maakunnassa, kun se luovutetaan ostajalle.

Ostajalle kuljetettava tavara on myyty Ahvenanmaan maakunnassa, jos tavara on maakunnassa kuljetuksen alkaessa. Tavara on myyty Ahvenanmaan maakunnassa silloinkin, kun tavara on maakunnan ulkopuolella kuljetuksen alkaessa, jos myyjä tuo sen maakuntaan myyntiä varten.

Tavara on myyty Suomessa myös silloin, kun se on 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla tavalla myyty Ahvenanmaan maakunnassa.

7 §

Kuljetuskaluston vuokrauspalvelu katsotaan arvonlisäverolain 64 §:n 1 momentin estämättä myydyksi Suomessa, jos se tosiasiallisesti kulutetaan yksinomaan Ahvenan-

maan maakunnassa ja jos se mainittua säännöstä soveltaen olisi myyty toisessa jäsenvaltiossa tai Yhteisön ulkopuolella.

Jos kuljetuskaluston vuokrauspalvelu tosiasiallisesti kulutetaan yksinomaan toisessa jäsenvaltiossa tai muualla Yhteisön ulkopuolella kuin Ahvenanmaan maakunnassa ja jos se arvonlisäverolain 64 §:n 1 momentin mukaista sääntöä soveltaen olisi myyty maakunnassa, se katsotaan mainitun säännöksen estämättä myydyin ulkomailla.

Sovellettaessa arvonlisäverolain 64 §:n 2 momenttia kuljetuskaluston vuokrauspalvelua ei katsota kulutetun Yhteisön ulkopuolella silloin, kun se kulutetaan Ahvenanmaan maakunnassa.

Kansainväliseen kauppaan liittyvät verottomuudet

8 §

Mitä arvonlisäverolain 70 §:n 1—4 kohdassa sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara kuljetetaan muualta Suomesta Ahvenanmaan maakuntaan tai Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen. Tällöin mainitun lain 70 §:n 3 ja 4 kohdassa sekä 71 §:n 5 kohdassa tarkoitetun verottomuuden edellytyksenä ei ole se, että ostajana on ulkomaalainen, joka ei ole Suomessa verovelvollinen.

Mitä arvonlisäverolain 70 §:n 1—4 kohdassa sekä 71 §:n 1 ja 5 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara kuljetetaan Ahvenanmaan maakunnasta toiseen jäsenvaltioon.

9 §

Mitä arvonlisäverolain 71 §:n 9 kohdassa säädetään matkatoimistopalvelujen myynnistä, ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa välittömästi matkustajan hyväksi luovutettuihin palveluihin ja tavaroihin.

10 §

Mitä arvonlisäverolain 71 §:n 10 kohdassa säädetään, sovelletaan myös tämän lain 8 ja 12—14 §:n perusteella verotta myytävien tavaroiden ja palvelujen välitykseen.

11 §

Tavaroiden luovutuksesta Ahvenanmaan maakunnan ja Ruotsin, Norjan tai Tanskan välillä liikennöivään vesialukseen sekä sellaiseen muun Suomen ja Ruotsin, Norjan tai Tanskan välillä liikennöivään vesialukseen,

joka pysähtyy Ahvenanmaan maakunnassa, siinä matkustajalle myytäväksi on suoritettava veroa sen mukaan, mitä ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa (397/69) säädetään.

12 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 70 §:n 7 kohtaa ja 71 §:n 3 kohtaa tavara ja palvelu katsotaan myydyin ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella ulkomaille matkustavalle myös silloin, kun se on myyty ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesialuksella tai ammattimaisessa liikenteessä olevalla ilma-aluksella Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle, jolla on tätä kuljetusta koskeva matkalippu tai vastaava asiakirja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tavaroiden myynti on verotonta vain siltä osin kuin se koskee:

1) arvonlisäverolain 70 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja tuotteita ja enintään mainitussa lainkohdassa säädettyjä määriä;

2) alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetussa laissa (1471/94) tarkoitettua olutta, kuitenkin enintään kaksi litraa kutakin matkustajaa kohden ja muita tupakka- ja kosmetiikkatuotteita kuin 1 kohdassa tarkoitettuja sekä suklaa- ja makeist tuotteita; sekä

3) aluksella kulutettaviksi tarkoitettuja tavaroita.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, veroa ei suoriteta muiden kuin 2 momentissa mainittujen tuotteiden myynnistä sellaisella Suomen ja Ruotsin, Norjan tai Tanskan välillä liikennöivällä vesialuksella, joka pysähtyy Ahvenanmaan maakunnassa.

Arvonlisäverolain 70 a §:n 1 momentin 2 kohtaa ei sovelleta myyntiin, jos kuljetuksen lähtöpaikka on Ahvenanmaan maakunta tai jos kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa.

13 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 70 b §:n 3 momenttia tavara katsotaan myydyin Yhteisön ulkopuolelle matkustavalle myös silloin, kun se on myyty Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon matkustavalle taikka muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tavaroiden myynti Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle on verotonta vain siltä osin kuin se koskee 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuja myyntejä.

Arvonlisäverolain 70 a §:n 1 momentin 1 kohtaa ei sovelleta Ahvenanmaan maakunnassa sijaitsevalle lentokentällä tapahtuvaan tavaran myyntiin.

14 §

Mitä arvonlisäverolain 70 b §:n 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara viedään Ahvenanmaan maakunnasta toiseen jäsenvaltioon.

Mitä arvonlisäverolain 70 b §:n 1 momentissa säädetään, ei sovelleta silloin, kun:

- 1) tavara viedään Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan; tai
- 2) ostajan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa.

Mitä arvonlisäverolain 70 b §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara tai tavararyhmä myydään:

- 1) Ahvenanmaan maakunnassa henkilölle, jonka kotipaikka on muualla Suomessa, Ruotsissa tai Tanskassa ja tavarat viedään muualle Suomeen, Ruotsiin tai Tanskaan; tai
- 2) muualla Suomessa henkilölle, jonka kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa ja tavarat viedään maakuntaan.

15 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 72 b ja 72 g §:ää Ahvenanmaan maakunnan ei katsota kuuluvan Suomen alueeseen.

16 §

Mitä arvonlisäverolain 72 i §:n 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös tavaroihin, jotka on tarkoitettu tämän lain 12 ja 13 §:ssä tarkoitettuja myyntejä varten.

Mitä arvonlisäverolain 72 l §:n 2 momentin 4 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun tavara siirretään Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon taikka muualta Suomesta Ahvenanmaan maakuntaan.

Veron peruste

17 §

Sen estämättä, mitä arvonlisäverolain 79 f §:ssä säädetään, mainitun lain 79 a §:ssä

tarkoitettua menettelyä ei sovelleta sellaisten tavaroiden myyntiin, jotka verovelvollinen jälleenmyyjä on:

- 1) ostanut Ahvenanmaan maakunnassa ja maahantuonut muualle Suomeen; tai
- 2) ostanut muualla Suomessa tai toisessa jäsenvaltiossa ja maahantuonut Ahvenanmaan maakuntaan.

Tavaran maahantuonti

18 §

Mitä arvonlisäverolain 9 luvussa säädetään tavaran maahantuonnista Yhteisöön, sovelletaan myös:

- 1) tavaran tuontiin Ahvenanmaan maakuntaan muualta Suomesta, toisesta jäsenvaltiosta tai yhteisön ulkopuolelta; sekä
- 2) tavaran tuontiin Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen.

19 §

Mitä arvonlisäverolain 90 §:ssä säädetään Yhteisön ulkopuolella käsiteltävänä olleesta tavarasta, sovelletaan myös:

- 1) Ahvenanmaan maakuntaan tuotavaan tavaraan, joka on ollut käsiteltävänä muualla Suomessa tai toisessa jäsenvaltiossa; sekä
- 2) muualle Suomeen tuotavaan tavaraan, joka on ollut käsiteltävänä Ahvenanmaan maakunnassa.

20 §

Mitä arvonlisäverolain 94 §:n 1 momentin 18 kohdassa säädetään, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa tapahtuvaan tuontiin toisista jäsenvaltioista ja muualta Suomesta edellyttäen, että tavaroita ei ole myyty verotta maakunnan ulkopuolelle tai maakunnassa vähennykseen oikeuttavassa käytössä olleita tavaroita maakunnan ulkopuolella.

21 §

Mitä arvonlisäverolain 95 §:n 3 momentissa säädetään, sovelletaan ammattimaisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluvaan henkilöön myös silloin, kun kysymyksessä on:

- 1) Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisessä liikenteessä oleva 12 §:n 1 momentissa tarkoitettu kulkuneuvo tai maantieliikenteessä oleva kulkuneuvo, joka saapuu 12 §:n 1 momentissa tarkoitettulla vesialuksella;

2) Ahvenanmaan maakunnan ja muun jäsenvaltion kuin Suomen välisessä liikenteessä oleva kulkuneuvo; tai

3) Suomen ja muun jäsenvaltion välisessä liikenteessä oleva kulkuneuvo, joka pysähtyy Ahvenanmaan maakunnassa.

Vähennettävä vero

22 §

Mitä arvonlisäverolain 114 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun kuljetuspalvelun myynnistä ei suoriteta veroa tämän lain 8 §:n mukaan.

Veron palauttaminen muille kuin verovelvollisille

23 §

Mitä arvonlisäverolain 131 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, sovelletaan myös toimintaan, josta ei suoriteta veroa tämän lain 8, 10, 12—14 ja 16 §:n mukaan.

Mitä arvonlisäverolain 131 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, sovelletaan myös, kun hankintaan liittyvä myynti tapahtuu:

1) Ahvenanmaan maakunnassa ja ostajana on elinkeinonharjoittaja, jolla ei ole kotipaikkaa tai kiinteää toimipaikkaa Ahvenanmaan maakunnassa tai muualla Suomessa;

2) Ahvenanmaan maakunnassa ja liittyy välittömästi muualle Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon vietäväksi tarkoitettuihin tavariin; tai

3) muualla Suomessa ja liittyy välittömästi Ahvenanmaan maakuntaan vietäväksi tarkoitettuihin tavariin.

Mitä arvonlisäverolain 131 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, ei sovelleta, kun ostajana on elinkeinonharjoittaja, jolla on kotipaikka tai kiinteä toimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa, jollei myynti liity välittömästi Yhteisön ulkopuolelle vietäviin tavariin taikka kysymys ole 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua myynnistä.

Rahoitus- tai vakuutuspalvelu on myyty Ahvenanmaan maakunnassa silloin, kun se arvonlisäverolain 68 §:n ja tämän lain 5 §:n mukaista sääntöä soveltaen olisi myyty maakunnassa.

24 §

Sovellettaessa arvonlisäverolain 133 a §:ää Ahvenanmaan maakunnan ei katsota kuuluva Suomen alueeseen.

25 §

Mitä arvonlisäverolain 217 a §:ssä säädetään, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon tapahtuvaan vientiin.

3 luku

Valmisteverotus

26 §

Mitä valmisteverotusta koskevassa lainsäädännössä säädetään yhteisön ulkopuolelta tuotavista tuotteista, sovelletaan myös siirrettäessä valmisteveron alaisia tuotteita:

1) Ahvenanmaan maakuntaan muualta Suomesta tai toisesta jäsenvaltiosta; sekä

2) muualle Suomeen Ahvenanmaan maakunnasta.

Mitä valmisteverotusta koskevassa lainsäädännössä säädetään yhteisön ulkopuolelle vietävistä tuotteista, sovelletaan myös siirrettäessä valmisteveron alaisia tuotteita:

1) Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon; sekä

2) muualta Suomesta Ahvenanmaan maakuntaan.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohtaa eikä 20 ja 21 §:ää.

27 §

Mitä valmisteverotuslain 16 §:n 6 kohdassa ja 20 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevasta aluksesta, sovelletaan myös silloin kun kysymyksessä on:

1) ilma- tai vesialus, joka liikennöi ammattimaisesti Ahvenanmaan maakunnan ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion kuin Suomen välillä;

2) ilma-alus, joka liikennöi ammattimaisesti Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä; tai

3) ilma- tai vesialus, joka liikennöi ammattimaisesti Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion välillä siten, että kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa.

28 §

Sen estämättä, mitä 27 §:ssä säädetään, aluksella matkustavalle matkatavarana mukaan otettavaksi myytävät tupakkatuotteet ja alkoholijuomat ovat verottomia kutakin mat-

kustajaa ja matkaa kohti enintään valmisteverotuslain 19 §:ssä mainittuihin määriin saakka silloin, kun kysymyksessä on:

1) vesialus, joka liikennöi ammatillisesti Ahvenanmaan maakunnan ja Ruotsin, Norjan tai Tanskan välillä; tai

2) vesialus, joka liikennöi ammatillisesti Suomen ja Ruotsin, Norjan tai Tanskan välillä siten, että kuljetukseen sisältyy pysähtyminen Ahvenanmaan maakunnassa.

29 §

Sen estämättä, mitä 27 §:ssä säädetään, tupakkatuotteiden ja alkoholijuomien myynti 27 §:ssä tarkoitetuilla aluksilla Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai muualta Suomesta maakuntaan matkustavalle on verotonta vain sellaiselle matkustajalle, jolla on tällaiseen kuljetukseen oikeutava matkalippu tai vastaava asiakirja ja enintään valmisteverotuslain 19 §:ssä mainittuihin määriin saakka. Oluen myynti on verotonta enintään kaksi litraa matkustajaa kohti.

30 §

Mitä valmisteverotuslain 10 §:n 3 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun valmisteveron alaisia tuotteita on hankittu verotta tämän lain nojalla.

31 §

Mitä valmisteverotuslain 21 §:ssä säädetään, sovelletaan ammatillisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluvaa henkilöön myös silloin, kun kysymyksessä on:

1) Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisessä liikenteessä oleva 27 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu kulkuneuvo tai maantieliikenteessä oleva kulkuneuvo, joka saapuu 27 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla vesialuksella;

2) Ahvenanmaan maakunnan ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion kuin Suomen välisessä liikenteessä oleva kulkuneuvo; tai

3) Suomen ja yhteisön ulkopuolisen maan tai muun jäsenvaltion välisessä liikenteessä

oleva kulkuneuvo, joka pysähtyy Ahvenanmaan maakunnassa.

4 luku

Erinäiset säännökset

32 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

33 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan arvonlisä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa 29 päivänä joulukuuta 1994 annettu laki (1485/94) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kumottavaa lakia sovelletaan kuitenkin arvonlisäverotuksessa, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt, tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä ennen tämän lain voimaantuloa. Samoin kumottavaa lakia sovelletaan kuitenkin valmisteverotuksessa sellaiseen tuotteiden siirtoon Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä, johon ei voida soveltaa vientiä koskevia muodollisuuksia.

Tätä lakia sovelletaan arvonlisäverotuksessa, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on syntynyt, tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä tämän lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Lakia ei kuitenkaan sovelleta sellaisen tavarahan maahantuontiin Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välillä, joka on aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaan myyty maahantuojalle arvonlisäverollisena, jos vastaava myynti olisi tämän lain kansainväliseen kauppaan liittyviä verottomuuksia koskevien säännösten mukaan ollut veroton.

4.

Laki

**ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta
eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (397/69) 1 §:n 1 momentti, 2 ja 3 §, 4 §:n 1 momentti, 5 § ja 7 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti kesäkuun 23 päivänä 1977 annetussa laissa (494/77) ja 5 § 31 päivänä toukokuuta 1985 annetussa laissa (433/85) ja

lisätään 6 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

1 §

Tavarasta, joka Suomessa luovutetaan sellaiseen Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välillä liikennöivään matkustaja-alukseen, joka mainitulla välillä pysähtyy tai jonka lähtöpaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, aluksella matkustajille myytäväksi, on suoritettava veroja ja maksuja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Lakia sovelletaan myös Suomen ja Norjan välillä liikennöiviin matkustaja-aluksiin.

2 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa tavarasta on suoritettava arvonlisävero ja valmistevero. Muusta kuin yhteisötavarasta on lisäksi suoritettava tulli ja muut maahan-tuonnin yhteydessä kannettavat verot ja maksut.

3 §

Velvollinen suorittamaan tämän lain nojalla kannettavat verot ja maksut on se, joka luovuttaa tavarahan alukseen 1 §:n mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua verovelvollisen on annettava tavaroita alukseen luovutettaessa tulliviranomaiselle ilmoitus, josta ilmenee tavaroiden laatu, määrä ja muut tullihallituksen määräämät verotusta varten tarvittavat tiedot ja asiakirjat.

4 §

Tätä lakia sovellettaessa tavarasta on suoritettava arvonlisäveroa arvonlisäverolain

(1501/93) 8 luvussa säädetyn prosenttiluvun mukaan laskettuna tavarahan arvonlisäverottomasta myyntihinnasta tai sitä vastaavasta luovutushinnasta alukselle, sekä valmisteveroa kotimaassa toimitettavasta verotuksesta säädettyjen perusteiden mukaan.

5 §

Tämän lain nojalla suoritettavia veroja ja maksuja ei kanneta aluksen matkustajien tarvetta vastaavasta määrästä alkoholijuomia, olutta, tupakkavalmisteita, suklaata ja muita makeisia, hajusteita, kosmeettisia tuotteita ja toalettiluonnetta.

Valmisteveroa ei myöskään kanneta matkustajien tarvetta vastaavasta määrästä virvoitusjuomia.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tavaramääriä vahvistaa asianomainen tulliviranomainen aluksen koon, liikennöimisaluksen ja muiden olosuhteiden mukaan.

6 §

Tämän lain nojalla suoritettu arvonlisävero ei ole arvonlisäverotuksessa vähennys- tai palautuskelpoinen.

7 §

Tämän lain nojalla suoritettavat verot ja maksut kantaa tullilaitos.

Verojen ja maksujen suorittamisesta sekä muutoksenhausta ja muutoinakin on soveltuvin osin voimassa, mitä tullista säädetään tai määrätään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ taan alukseen lain voimaantulopäivänä tai
kuuta 199 . sen jälkeen.
Lakia sovelletaan tavaraan, joka luovute-

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Arja Alho*

1.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun arvonlisäverolain (1501/93) 95 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1767/95) ja arvonlisäverolain muuttamisesta annetun lain (1767/95) voimaantulosäännöksen 8 kohta,

muutetaan 1 a §, 46 §:n edellä oleva väliotsake, 63 a §:n 5 momentin 3 kohta, 63 b §:n 7 momentin 3 kohta, 67 a §:n 1 momentti, 67 b §, 70 a §:n 1 momentin 1 kohta, 72 h §:n 3 momentti, 85 §:n 1 momentin johdantokappale, 95 §:n 3 momentti ja 179 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 a §, 63 a §:n 5 momentin 3 kohta, 63 b §:n 7 momentin 3 kohta, 67 a §:n 1 momentti, 70 a §:n 1 momentin 1 kohta ja 85 §:n 1 momentin johdantokappale 29 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1486/94) sekä 67 §, 72 h §:n 3 momentti ja 95 §:n 3 momentti mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa, sekä

lisätään 70 a §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 29 päivänä joulukuuta 1994 ja 29 päivänä joulukuuta 1995 annetuilla laeilla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 a §

Jäsenvaltiolla ja Yhteisöllä tarkoitetaan Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaista jäsenvaltion ja yhteisön arvonlisäveroaluetta.

1 a §

Suomella tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista Suomen arvonlisäveroaluetta ja Ahvenanmaan maakuntaa sekä *ulkomailla* kaikkia muita alueita.

Jäsenvaltiolla ja Yhteisöllä tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista jäsenvaltion ja yhteisön arvonlisäveroaluetta.

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista tämän lain säännöksiin säädetään Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetussa laissa (/).

Kuvataiteen tuotteet

Taide-esineet

46 §

63 a §

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

3) sellaiseen tavarahan myyntiin, johon on kuljetuksen alkamisvaltiossa sovellettu 83 §:ssä tarkoitettua menettelyä vastaavaa menettelyä.

3) sellaiseen tavarahan myyntiin, johon on kuljetuksen alkamisvaltiossa sovellettu 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä vastaavaa menettelyä.

63 b §

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

3) tavarán myyntiin, johon on sovellettu 83 §:ssä tarkoitettua menettelyä.

67 a §

Jos tavarán yhteisökuljetukseen liittyvän lastaus- ja purkupalvelun sekä muun vastaavan palvelun ostaja käyttää ostossa jossakin jäsenvaltiossa annettua arvonlisäverotunnistetta, palvelu on myyty Suomessa, jos kyseinen tunniste on annettu Suomessa.

67 b §

Jos irtaimen esineen arvonmäärityksen tai irtaimen esineeseen kohdistuvan työsuorituksen ostaja käyttää ostossa jossakin jäsenvaltiossa annettua arvonlisäverotunnistetta, palvelu on myyty Suomessa, jos kyseinen tunniste on annettu Suomessa. Tätä sovelletaan kuitenkin vain, jos esine kuljetetaan pois siitä jäsenvaltiosta, jossa palvelu suoritetaan.

70 a §

Veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden 2 ja 3 momentissa tarkoitettua myynnistä matkustajalle, jolla on toiseen jäsenvaltioon tapahtuvaa vesi- tai ilmakuljetusta koskeva matkalippu tai vastaava asiakirja, jos myynti tapahtuu:

1) *satamassa tai* lentokentällä sijaitsevassa, tullikoodeksin 99 artiklassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä tarkoitettussa varastossa; tai

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta:

3) tavarán myyntiin, johon on sovellettu 79 a §:ssä tarkoitettua menettelyä.

67 a §

Jos tavarán yhteisökuljetukseen liittyvän *Yhteisön alueella suoritettun* lastaus- ja purkupalvelun sekä muun vastaavan palvelun ostaja käyttää ostossa jossakin jäsenvaltiossa annettua arvonlisäverotunnistetta, palvelu on myyty Suomessa, jos kyseinen tunniste on annettu Suomessa.

67 b §

Jos *Yhteisön alueella suoritettun* irtaimen esineen arvonmäärityksen tai irtaimen esineeseen kohdistuvan työsuorituksen ostaja käyttää ostossa jossakin jäsenvaltiossa annettua arvonlisäverotunnistetta, palvelu on myyty Suomessa, jos kyseinen tunniste on annettu Suomessa. Tätä sovelletaan kuitenkin vain, jos esine kuljetetaan pois siitä jäsenvaltiosta, jossa palvelu suoritetaan.

70 a §

Veroa ei suoriteta matkatavaroissa mukaan otettavien tavaroiden 2 ja 3 momentissa tarkoitettua myynnistä matkustajalle, jolla on toiseen jäsenvaltioon tapahtuvaa vesi- tai ilmakuljetusta koskeva matkalippu tai vastaava asiakirja, jos myynti tapahtuu:

1) lentokentällä sijaitsevassa, tullikoodeksin 99 artiklassa tarkoitettussa tullivarastossa tai 72 j §:ssä tarkoitettussa varastossa; tai

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään, tavaroiden myynti vesialuksella 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun kuljetuksen aikana Suomesta Ruotsiin tai Tanskaan matkustavalle on verotonta vain siltä osin kuin se koskee:

— alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetussa laissa (1471/94) tarkoitettua olutta,
— muita tupakka- ja kosmetiikkatuotteita

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuin 2 momentissa tarkoitettuja; sekä
— suklaa- ja makeist tuotteita.

72 h §

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua myynnin verottomuuden edellytyksenä on, ettei tavaraa myyntiin liittyen siirretä pykälässä tarkoitettua menettelyä, vapaa-alueelta tai vapaavarastosta.

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua myynnin verottomuuden edellytyksenä on, ettei tavaraa myyntiin liittyen siirretä pykälässä tarkoitettua menettelyä, vapaa-alueelta tai vapaavarastosta. Tätä ei kuitenkaan sovelleta, jos tavaran siirto muodostaa maahantuonnin.

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhan-
kinnasta ja maahantuonnista suoritettava vero on 12 prosenttia veron perusteesta:

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhan-
kinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 12 prosenttia veron perusteesta:

95 §

Suomen ja Yhteisön ulkopuolisen maan välisessä ammattimaisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluvan henkilön ja tullittomuusasetuksen 49 artiklassa tarkoitettua rajatyöntekijän osalta sovelletaan, mitä tullilain 12 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos 3 momentissa tarkoitettu kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluva henkilö, jonka kotipaikka on Yhteisössä, on työtehtäviensä vuoksi ollut yhtäjaksoisesti yli 15 vuorokautta Suomen ulkopuolella, sovelletaan, mitä 1 momentissa säädetään.

Suomen ja Yhteisön ulkopuolisen maan välisessä ammattimaisessa liikenteessä olevan kulkuneuvon henkilökuntaan kuuluvalla henkilöllä on oikeus tuoda maahan verotta tullilain 12 §:n mukaan tullittomat tavarat.

(4 mom. kumotaan)

179 §

Edellä 178 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen voidaan toimittaa jälkiverotus. Jälkiverotuksien verovelvollisen maksettavaksi on määrättävä se vero, joka on jäänyt maksamatta tai on palautettu liikaa sen johdosta, että hän on jättänyt antamatta ilmoituksen taikka antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän ilmoituksen, muun tiedon tai asiakirjan. Jälkiverotus voidaan toimittaa kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, johon kuuluvalla kalenterikuukaudelta vero olisi tullut maksaa.

179 §

Edellä 178 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen voidaan toimittaa jälkiverotus. Jälkiverotuksien verovelvollisen maksettavaksi on määrättävä se vero, joka on jäänyt maksamatta tai on palautettu liikaa sen johdosta, että hän on jättänyt antamatta ilmoituksen taikka antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän ilmoituksen, muun tiedon tai asiakirjan. Jälkiverotus voidaan toimittaa kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, johon kuuluvalla kalenterikuukaudelta vero olisi tullut maksaa, tai jos verokausi on kalenterivuosi, kolmen vuoden kuluessa sen

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kalenterivuoden päättymisestä, jolta vero olisi tullut maksaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu, maahantuodusta tavarasta veron suorittamisvelvollisuus on 87 §:ssä tarkoitettulla tavalla syntynyt, tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön tai tavara on siirretty varastointimenettelystä lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Tällä lailla kumotaan arvonlisäverolain muuttamisesta 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1767/95) voimaantulosäännöksen 8 momentti.

2.

Laki

valmisteverotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun valmisteverotuslain (1469/94) 3 §:n 2 momentti, 6 §, 11 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 13 §:n 2 momentti, 20 §:n 3 momentti, 54 §:n 3 momentti sekä 62 §:n 3 ja 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 ja 4 momentti, 13 §:n 2 momentti ja 20 §:n 3 momentti 30 päivänä kesäkuuta 1995 annetussa laissa (900/95), sekä

lisätään 16 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 30 päivänä kesäkuuta 1995 annetulla lailla, uusi 7 a kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

Väliaikaisesti valmisteverottomia ovat yhteisön ulkopuolelta tuotavat tuotteet, jotka on asetettu johonkin yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92, jäljempänä tullikoodeksi, 84 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun suspensiomenettelyyn tai jotka ovat vapaa-alueella tai vapaavarastossa.

Väliaikaisesti valmisteverottomia ovat yhteisön ulkopuolelta tuotavat tuotteet, jotka on asetettu johonkin yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92, jäljempänä tullikoodeksi, 84 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun suspensiomenettelyyn tai 163 artiklassa tarkoitettuun sisäisen passituksen menettelyyn taikka jotka ovat vapaa-alueella tai vapaavarastossa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Jäsenvaltiolla ja yhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaista jäsenvaltiota ja yhteisöä sekä niiden valmisteveroalueita.

11 §

Milloin Suomen ja toisen jäsenvaltion välillä väliaikaisesti valmisteverottomana siirretty tuote ei saavu 51 §:ssä tarkoitettuun saateasiakirjaan merkitylle vastaanottajalle, tuotteesta on suoritettava tämän lain mukaisesti valmistevero, jos:

1) tuote on Suomessa tai voidaan olettaa, että se on täällä kulutettu;

2) tuotteen on Suomesta lähettänyt valtuutettu varastonpitäjä eikä voida selvittää, missä tuote on tai missä se on kulutettu; tai

3) tuotteen muu kuin 16 §:n 5 kohdassa tarkoitettu hävikki on todettu Suomessa ja määräjäsenvaltion asianomainen veroviranomainen on vahvistanut hävikin verotettavaksi.

Verovelvollinen 1 momentissa tarkoitetusta tuotteesta on tällöin se, joka on asettanut tuotteiden siirtämistä koskevan vakuuden.

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee soveltuvien osin tuotteita, jotka tuodaan yhteisön ulkopuolelta. Verovelvollinen tällöin on se, joka tullia koskevien säännösten nojalla vastaa tuotteista suoritettavasta tullivelasta.

Muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista tuotteista valmistevero määrätään sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan,

6 §

Suomella tarkoitetaan tässä laissa Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista Suomen valmisteveroaluetta ja Ahvenanmaan maakuntaa.

Jäsenvaltiolla ja yhteisöllä tarkoitetaan tässä laissa Euroopan yhteisöjen lainsäädännön mukaista jäsenvaltion ja yhteisön valmisteveroaluetta.

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista tämän lain säännöksiin säädetään *Ahvenanmaan maakuntaa* koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetussa laissa (/).

11 §

Milloin Suomen ja toisen jäsenvaltion välillä *siirrettävä tuote, johon on sovellettava* väliaikaisesti valmisteverottomana *siirrettävää tuotetta koskevia säännöksiä*, ei saavu vastaanottajalle, tuotteesta on suoritettava tämän lain mukaisesti valmistevero, jos:

1) tuote on Suomessa tai voidaan olettaa, että se on täällä kulutettu;

2) tuotteen on Suomesta lähettänyt valtuutettu varastonpitäjä eikä voida selvittää, missä tuote on tai missä se on kulutettu; tai

3) tuotteen muu kuin 16 §:n 5 kohdassa tarkoitettu hävikki on todettu Suomessa ja *määräjäsenvaltioksi tarkoitettun jäsenvaltion* asianomainen veroviranomainen on vahvistanut *verotettavan* hävikin määrän.

Verovelvollinen 1 momentissa tarkoitetusta tuotteesta on tällöin se, joka on *velvollinen asettamaan* tuotteiden siirtämistä koskevan vakuuden.

Mitä tässä pykälässä säädetään, koskee soveltuvien osin tuotteita, jotka tuodaan yhteisön ulkopuolelta. Verovelvollinen *tuotteista* on tällöin se, joka tullia koskevien säännösten nojalla vastaa suoritettavasta tullivelasta *tai vastaisi siitä, jos yhteisön tullikoodexin 3 artiklassa tarkoitettulta tullialueelta, mutta veroalueen ulkopuolelta tuotavat tuotteet tuotaisiin tullialueen ulkopuolelta.*

13 §

Muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista tuotteista valmistevero määrätään sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jona:

1) tuote on vastaanotettu Suomessa, mikäli kysymys on toisesta jäsenvaltiosta siirrettävästä tuotteesta;

2) tuote on luovutettu Suomessa vapaaseen liikkeeseen, mikäli kysymys on tullikoodeksin 3 artiklassa tarkoitetun yhteisön tullialueen ulkopuolelta tuotavasta tuotteesta.;

3) tullikoodeksin 163 artiklassa tarkoitettu sisäisen passitusmenettely on päätetty Suomessa, mikäli kysymys on yhteisön ulkopuolelta tuotavasta, muusta kuin 2 kohdassa tarkoitettusta tuotteesta.

jona:

1) tuote on vastaanotettu Suomessa, jos kysymys on toisesta jäsenvaltiosta siirrettävästä tuotteesta; tai

2) tulliviranomainen on hyväksynyt tuotteen vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevan ilmoituksen vastaanotetuksi tullikoodeksin 67 artiklassa tarkoitetulla tavalla, jos kysymys on yhteisön ulkopuolelta tuotavasta tuotteesta.

16 §

Verottomia ovat:

7 a) sen mukaan kuin asetuksella säädetään, tuotteet, jotka luovutetaan Euroopan yhteisöjen Suomessa sijaitsevalle toimielimelle viralliseen käyttöön, jos tuotteiden verollinen hankintahinta on yhteensä vähintään 500 markkaa, sekä tuotteet, jotka toimitetaan Euroopan yhteisöjen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle toimielimelle vastaavien edellytyksin kuin verottomuus myönnetään sijaintijäsenvaltiossa;

20 §

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään matkatavarana mukaan otettavista tuotteista, sovelletaan vastaavasti mainitunlaisten tuotteiden myyntiin satamassa tai lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä mainituissa momenteissa tarkoitettulle matkustajalle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään matkatavarana mukaan otettavista tuotteista, sovelletaan vastaavasti mainitunlaisten tuotteiden myyntiin lentokentällä sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä mainituissa momenteissa tarkoitettulle matkustajalle.

54 §

Vietäessä valmisteveron alaisia tuotteita yhteisön ulkopuolelle sen tullitoimipaikan, joka on käsitellyt tuotteiden poistumisen yhteisön alueelta, on palautettava tuotteiden lähettäjälle tälle tarkoitettu kappale saateasiakirjasta varmennettuna.

Vietäessä valmisteveron alaisia tuotteita yhteisön ulkopuolelle sen tullitoimipaikan, joka on käsitellyt tuotteiden poistumisen yhteisön alueelta, on palautettava tuotteiden lähettäjälle tälle tarkoitettu kappale saateasiakirjasta varmennettuna. Poistumistullitoimipaikalla tarkoitetaan yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 793 artiklan 2 kohdan mukaista

Voimassa oleva laki

Ehdotus

toimipaikkaa soveltuvien osin.

62 §

Jokaisen *elinkeinonharjoittajan* on pyynnöstä annettava tulliviranomaiselle tietoja valmisteveron alaisen tuotteiden ostoista ja mahdollisista edelleenmyynneistä.

Tulliviranomaisella on oikeus tarkastaa tiloja, joissa pidetään hallussa tai kaupallisessa tarkoituksessa käsitellään valmisteveron alaisia tuotteita. Niin ikään tulliviranomaisilla on oikeus pysäyttää kulkuneuvo ja tehdä tarkastuksia *tuotteiden kuljetuksen aikana*.

Jokaisen on pyynnöstä annettava tulliviranomaiselle tietoja valmisteveron alaisen tuotteiden ostoista, *hallussapidosta, siirroista ja myynneistä*.

Tulliviranomaisella on oikeus päästä varastoihin ja muihin tiloihin, joissa pidetään hallussa tai kaupallisessa tarkoituksessa käsitellään valmisteveron alaisia tuotteita, ja suorittaa *tarpeellinen tarkastus*. Niin ikään tulliviranomaisella on oikeus pysäyttää kulkuneuvo ja tarkastaa se.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

4.

Laki

ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaanliikenteessä olevissa matkustaja-aluksissa myytävien tavaroiden verottamisesta eräissä tapauksissa 13 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (397/69) 1 §:n 1 momentti, 2 ja 3 §, 4 §:n 1 momentti, 5 § ja 7 §,

sellaisena kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (494/77) ja 5 § 31 päivänä toukokuuta 1985 annetussa laissa (433/85) ja

lisätään 6 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Tavarasta, joka tullialueelta luovutetaan yksinomaan Suomen ja Ruotsin, Tanskan tai Norjan välillä liikennöivään matkustaja-alukseen siinä matkustajille myytäväksi, on suoritettava veroja ja maksuja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

1 §

Tavarasta, joka Suomessa luovutetaan *sellaiseen Suomen ja Ruotsin tai Tanskan välillä liikennöivään matkustaja-alukseen, joka mainitulla välillä pysähtyy tai jonka lähtöpaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, aluksella* matkustajille myytäväksi, on suoritettava veroja ja maksuja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. *Lakia sovelletaan myös*

Suomen ja Norjan välillä liikennöiviin matkustaja-aluksiin.

2 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa on kotimaisesta tavarasta ja ulkomaisesta Suomessa tullatusta tavarasta suoritettava liikevaihtovero ja valmistevero sekä ulkomaisesta tavarasta, jota ei ole tullattu Suomessa, tulli, liikevaihtovero ja muut maahantuonnin yhteydessä valtiolle kannettavat verot ja maksut.

3 §

Velvollinen suorittamaan tämän lain nojalla kannettavat verot ja maksut on se, joka ilmoittaa tavarán tulliselvitettäväksi 1 §:n 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen.

4 §

Tätä lakia sovellettaessa on kotimaisesta tavarasta sekä ulkomaisesta tullatusta tavarasta suoritettava liikevaihtoveroa liikevaihtoverolain 27 §:n 1 momentissa säädetyn prosenttiluvun mukaan, laskettuna tavarán liikevaihtoverottomasta myyntihinnasta tai sitä vastaavasta luovutushinnasta alukselle, sekä valmisteveroa kotimaassa toimitettavasta verotuksesta säädettyjen perusteiden mukaan. Jos tavarán luovuttaja on muu kuin liikevaihtoverolaissa (532/63) tarkoitettu verovelvollinen, ei liikevaihtoveroa kuitenkaan ole suoritettava.

5 §

Tämän lain nojalla suoritettavia veroja ja maksuja ei kanneta aluksen matkustajien tarvetta vastaavasta määrästä alkoholijuomia, olutta, tupakkavalmisteita, suklaata ja muita makeisvalmisteita sekä hajustevalmisteita, kosmeettisia tuotteita ja toaletti- valmisteita. Tarkemmat säännökset tässä pykälässä tarkoitetuista tavaramääristä annetaan asetuksella.

2 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa tavarasta on suoritettava arvonlisävero ja valmistevero. Muusta kuin yhteisötavarasta on lisäksi suoritettava tulli ja muut maahantuonnin yhteydessä kannettavat verot ja maksut.

3 §

Velvollinen suorittamaan tämän lain nojalla kannettavat verot ja maksut on se, joka luovuttaa tavarán alukseen 1 §:n mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua verovelvollisen on annettava tavaroi- ta alukseen luovutettaessa tulliviranomaiselle ilmoitus, josta ilmenee tavaroiden laatu, määrä ja muut tullihallituksen määräämät verotusta varten tarvittavat tiedot ja asiakirjat.

4 §

Tätä lakia sovellettaessa tavarasta on suoritettava arvonlisäveroa arvonlisäverolain (1501/93) 8 luvussa säädetyn prosenttiluvun mukaan laskettuna tavarán arvonlisäverottomasta myyntihinnasta tai sitä vastaavasta luovutushinnasta alukselle, sekä valmisteveroa kotimaassa toimitettavasta verotuksesta säädettyjen perusteiden mukaan.

5 §

Tämän lain nojalla suoritettavia veroja ja maksuja ei kanneta aluksen matkustajien tarvetta vastaavasta määrästä alkoholijuomia, olutta, tupakkavalmisteita, suklaata ja muita makeisia, hajusteita, kosmeettisia tuotteita ja toaletti- valmisteita.

Valmisteveroa ei myöskään kanneta matkustajien tarvetta vastaavasta määrästä virvoitusjuomia.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tavaramäärää vahvistaa asianomainen tullivi-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

ranomainen aluksen koon, liikennöimisalueen ja muiden olosuhteiden mukaan.

 6 §

Tämän lain nojalla suoritettu arvonlisävero ei ole arvonlisäverotuksessa vähennys- tai palautuskelpoinen.

7 §

Tämän lain nojalla suoritettavat verot ja maksut kantaa tullilaitos *tavaran tulliselvityksen yhteydessä*. Verojen ja maksujen suorittamisesta sekä muutoksenhausta ja muutoinkin on soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty tai määrätty.

7 §

Tämän lain nojalla suoritettavat verot ja maksut kantaa tullilaitos.

Verojen ja maksujen suorittamisesta sekä muutoksenhausta ja muutoinkin on soveltuvin osin voimassa, mitä tullista säädetään tai määrätään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan tavaraan, joka luovutetaan alukseen lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.
